

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี

ประไพศรี แสงชลินทร์

TH 0017400

26 ก.ย. 2554
293700

เรื่องวิทยานิพนธ์
30 ส.ค. 2554

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

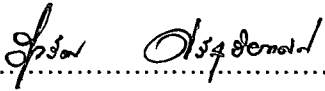
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

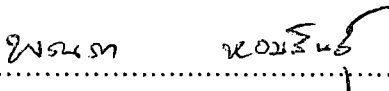
พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

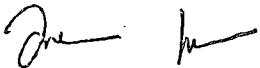
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ประไพศรี แสงชลินทร์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

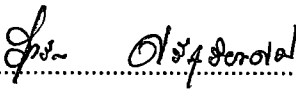
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)

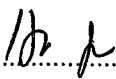
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรนภา หอมสินธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

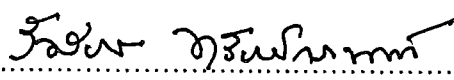
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาภาพร เพ่าวัฒนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรนภา หอมสินธุ์)

.....กรรมการ
(ดร. เจมชาติ มาสิงบุญ)

คณะพยาบาลศาสตร้อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรภา หอมสินธุ์ ซึ่งเป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการวิจัย ตลอดจนสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในระหว่างการศึกษาและ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณะอาจารย์ของโรงเรียน จังหวัดปทุมธานีทุกท่านที่อนุญาตและอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์เสมอใจ ชำนาญกิจที่ช่วยเหลือประสานงานอย่างดีในการรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่หน่วยงานเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลปทุมธานี เพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ทั้งสาขาพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนและสาขาอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน เอื้ออาทร และให้กำลังใจด้วยดี แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษา ขอขอบคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และคุณสมศักดิ์ แสงชลินทร์ ที่ทำให้เกิด เริ่มต้นเรียน คอยช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ในทุกขั้นตอนของการศึกษานี้

ประไพศรี แสงชลินทร์

51920130: สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน: พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: ปังจัยป้องกัน/ ต้นทุนชีวิต/ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ/ วัยรุ่นหญิง

ประไพศรี แสงชลินทร์: ปังจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง
มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี (PROTECTIVE FACTORS OF RISKY SEXUAL
BEHAVIORS AMONG FEMALE STUDENTS AT SECONDARY SCHOOLS IN PATHUM
THANI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, Ph.D., พรนภา
หอมสินธุ์, Ph.D. 121 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปังจัยป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และ
ความสัมพันธ์ของปังจัยป้องกันกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีจำนวน 310 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย
ขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วยพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และต้นทุนชีวิตของ
วัยรุ่น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Binary Logistic Regression

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก 14 ปี เคยมี
เพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 13.5 ต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตน พลังเพื่อน พลังปัญญา และพลังครอบครัว
ภาพรวมผ่านเกณฑ์ (62.52%-75%) ด้านพลังชุมชนภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์ (< 60%) เมื่อวิเคราะห์
ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรร่วม พบว่าปังจัยป้องกันที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้แก่ ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ($OR_{adj} = 3.97$; 95%
 $CI = 1.44-10.90$) การอยู่ร่วมกับครอบครัว ($OR_{adj} = 3.40$; 95% $CI = 1.49-7.74$) ต้นทุนชีวิตด้านพลัง
เพื่อนและกิจกรรมต่ำ ($OR_{adj} = 2.89$; 95% $CI = 1.02-8.21$) ต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนต่ำ ($OR_{adj} =$
 3.31 ; 95% $CI = 1.25-8.79$) และต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวต่ำ ($OR_{adj} = 2.55$; 95% $CI = 1.10-$
 5.90) ดังนั้นในการสร้างเสริมต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น พลังตัวตน เพื่อน และครอบครัว อาจป้องกัน
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงได้

51920130: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORD: PROTECTIVE FACTORS/ YOUTH ASSETS/ RISKY SEXUAL BEHAVIORS/ FEMALE STUDENTS

PRAPAISRI SAENGCHALIN: PROTECTIVE FACTORS OF RISKY SEXUAL BEHAVIORS AMONG FEMALE STUDENTS AT LOEWR SECONDARY SCHOOLS IN PATHUM THANI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: RUNGRAT SRISURIYAVEJ, Ph.D., PORNNAPA HOM SIN, Ph.D. 121 P. 2011.

The purpose of this correlational research was to study sexual risk behaviors and protective factors focusing developmental assets and its relationship with sexual risk behaviors among female students. The sample consisted of 310 lower secondary school female students in Pathum Thani province. The sample was selected by multiple-stage random sampling. The research instruments included general characteristics, sexual risk behavior questionnaires and developmental assets questionnaires. Data were analyzed by binary logistic regression.

The results revealed that 13.5% of the sample were sexually active with average age of 14 years old at first sexual intercourse. Youth assets including the internal asset, friend and activity asset, family asset and cognitive asset had been reported in standard score level whereas community involvement asset was weak (less than 60%). Multiple logistic regression analysis showed the factors related to sexual risk behaviors were higher level of education ($OR_{adj} = 3.97$, 95% CI = 1.44-10.90), living arrangement ($OR_{adj} = 3.40$, 95% CI = 1.49-7.74), weak internal asset ($OR_{adj} = 3.31$, 95% CI = 1.25-8.79) weak friend and activity asset ($OR_{adj} = 2.89$, 95% CI = 1.02-8.21), and weak family asset ($OR_{adj} = 2.55$, 95% CI = 1.10-5.90). The results suggest that to strengthen specific youth assets (internal asset, friend asset, and family asset) may protect female adolescence from sexual risk behaviors.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการวัยรุ่น	14
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น	19
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
รูปแบบการวิจัย	42
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	51
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและต้นทุนชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
ส่วนที่ 3 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	65
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	68
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	80
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	81
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	109
ภาคผนวก ค.....	117
ภาคผนวก ง.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปัจจัยบวกและปัจจัยลบที่มีผลต่อพฤติกรรมอนามัยเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น	28
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน	44
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	52
4 ค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จำแนกตามพฤติกรรมทางเพศ	56
5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	59
6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย	61
7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น	62
8 จำนวน ร้อยละ ค่า Crude OR และ Adjusted OR ของตัวแปรที่ศึกษาต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง	66
9 จำนวน ร้อยละ ค่า Crude OR และ Adjusted OR ของต้นทุนชีวิตรายชื่อต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง	97

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นประชากรที่กำหนดอนาคตของชาติ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เพราะวัยรุ่นมีความหมายอย่างมากในการพัฒนาประเทศ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมือง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 47- 64) หลายประเทศในโลกรวมทั้งประเทศไทยให้ความสำคัญกับปัญหาของเด็กและเยาวชนอย่างมาก ได้มีการเพิ่มการเตรียมความพร้อมของสังคมในการรับมือกับประชากรกลุ่มนี้ (สุริยเดว ทรีปาตี, ม.ป.ป. ก) ในปี ค.ศ. 2009 นี้ประชากรโลกมีประมาณ 6.8 พันล้านคน คาดว่าในปี 2050 ทัวโลกจะมีประชากรอายุ 15-24 ปี เพิ่มขึ้น 1.2 พันล้านคน และ 9 ใน 10 ของประชากรวัยรุ่นของโลกอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา ได้แก่ แอฟริกาและเอเชีย (Population Reference Bureau, 2009, pp. 3-5) องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประมาณการว่าในปี 2010 ประเทศไทยจะมีประชากร 70 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณร้อยละ 25 เป็นเด็กและเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 19 ปี

ระยะกว่า 10 ปีที่ผ่านมา ปัญหาเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นเป็นปัญหาระดับประเทศ ที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญมาก (Blum & Mmari, 2004, p. 1) ข้อมูลการสำรวจของดูเร็กซ์ (Durex, 2005) พบว่าวัยรุ่นทั่วโลกมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเฉลี่ยอายุ 17 ปี และร้อยละ 47 หรือเกือบครึ่งจะมีคู่นอนเฉลี่ย 9 คน องค์การอนามัยโลกได้รวบรวมจากงานวิจัยที่ศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนาจำนวน 34 โครงการใน 20 ประเทศ ระหว่างปี 1992-1996 พบว่าประชากรวัยรุ่นเริ่มต้นมีกิจกรรมทางเพศซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ ได้แก่ การคุมกำเนิดแบบผิด ๆ การตั้งครกไม่พึงประสงค์ การทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย และมีทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยอยู่ในระดับต่ำ (Brown, Jejeebhoy, Shah, & Yount, 2001) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับสถานการณ์เอดส์ในปี พ.ศ. 2551 ของโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS) พบว่าผู้ติดเชื้อเอดส์รายใหม่ร้อยละ 40 จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-24 ปี

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในปัจจุบัน โดยวารุณี ฟองแก้ว (2549) ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับประเทศ พบว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่อสนับสนุนการมีเพศสัมพันธ์จะมีประสบการณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น 2.9 เท่าในชาย และ 3.9 เท่าในหญิง เมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นที่มีความเชื่อไม่สนับสนุนการมีเพศสัมพันธ์ สัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์นี้จะเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ คือเมื่อวัยรุ่นอายุเพิ่มขึ้นสัดส่วนประสบการณ์การเคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานก็เพิ่มขึ้น

คิดเป็นร้อยละ 17.2, 28.1 และ 53.8 สำหรับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น (12-15 ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (16-19 ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (20-24 ปี) (วรรณวิมล สุรินทร์, 2546) สอดคล้องกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มวัยรุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มของการเคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ในนักเรียนชาย พบร้อยละ 3.2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ส่วนในนักเรียนหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว พบร้อยละ 1.9 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ในนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีแนวโน้มของการเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วเพิ่มขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 นักเรียนชาย พบร้อยละ 17.8, 17.7, 21.0, 21.2 และร้อยละ 24.1 เช่นเดียวกับนักเรียนหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วสูงขึ้นจากร้อยละ 5.0, 8.7, 12.2, 12.9 และร้อยละ 14.7 ตามลำดับ ซึ่งเป็นสถิติที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงจะน้อยกว่าในวัยรุ่นชาย แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากจากอดีตถึง 2 เท่า อีกทั้งยังพบว่าวัยรุ่นหญิงนิยมมีคู่นอนในช่วงเวลาเดียวกันมากขึ้น แต่แนวโน้มของการใช้ถุงยางอนามัยครั้งแรกของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาปีที่ 2 ลดลงจากร้อยละ 50.0 เป็นร้อยละ 48.3 นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 46.3 เป็นร้อยละ 49.9 ซึ่งในทางการป้องกันควบคุมโรคแล้ว ถือว่าการใช้ถุงยางอนามัยในอัตราดังกล่าวมีการป้องกันการติดเชื้อต่ำกว่า 50% (สำนักงานโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2551) สอดคล้องกับการศึกษาคำนิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น (สิริวรรณ รัชญผล, 2457) พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.6 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยทั้งหมดมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 18 ปี ร้อยละ 26.3 มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง และร้อยละ 13.9 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา (จิตติพร อิงคถาวรวงศ์, สุรีย์พร กฤษเจริญ, กัญจน์ พลอินทร์ และณาวนี จรูญศักดิ์, 2550) พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ มีเพียงร้อยละ 37.8 ที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และใช้ได้ถูกวิธี สอดคล้องกับรายงานของสำนักพัฒนาวิชาการสนับสนุนการป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์ กรมควบคุมโรค ได้ประมาณสัดส่วนของผู้ติดเชื้อรายใหม่ในช่วง พ.ศ. 2540-2553 แยกตามกลุ่มประชากร พบว่า สัดส่วนของกลุ่มประชากรที่จะติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องคือ กลุ่มที่มีเช็กส์ก่อนการแต่งงาน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นหญิงปัจจุบันเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งนี้ เพราะเริ่มต้นมีประสบการณ์ทางเพศด้วยอายุที่ลดลง จำนวนคู่นอนในช่วงชีวิตเพิ่มสัดส่วนขึ้นตามอายุ แต่พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำทำให้มีความเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงขึ้น และที่สำคัญวัยรุ่นหญิงมีความคิดว่าการมี

ประสบการณ์ทางเพศเป็นเรื่องธรรมดาที่ชายหญิงมีสิทธิทำเทียมกันและแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เสรีมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าหลายกรณีความสัมพันธ์ทางเพศในเด็กผู้หญิงมาจากการถูกบีบบังคับ ซึ่งมาจากวัฒนธรรมความเป็นเพศที่มีลักษณะสองมาตรฐาน คือเพศต่างกันจะถูกคาดหวังและสอนในเรื่องเพศที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ใหญ่กับผู้เยาว์ และโดยเฉพาะระหว่างชายกับหญิงในสังคมต่างกัน การต่อรองในเรื่องเพศสัมพันธ์ในหญิงมีต่ำกว่า ทำให้เพศหญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำมาตลอด (มูลนิธิสร้างเสริมสุขภาพผู้หญิง, 2552) ช่วงเวลา 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2546-2550 มีรายงานการข่มขืนในสื่อมวลชนที่ทำการสำรวจ จำนวน 1,379 ครั้ง พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ผู้ถูกข่มขืนส่วนใหญ่เป็นเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 28 และผู้กระทำเป็นคนรู้จักหรือคุ้นเคย ได้แก่ เพื่อน ครู เพื่อนบ้าน ร้อยละ 26 เป็นคนแปลกหน้า ร้อยละ 7 เป็นคนสายเลือดเดียวกับผู้ถูกข่มขืน ได้แก่ พ่อ พ่อเลี้ยง พี่น้องต่างบิดามารดา และอีกร้อยละ 7 ไม่มีข้อมูล (ชนัญญา กาญจนจิตรรา, ชาย โพธิ์สิตา, กฤตยา อาชวนิจกุล, อุมารณ ภัทรวาณิชย์, กุลวิณ ศิริรัตนมงคล, ปาณฉัตร เสียงดั่ง และสุภรต์ จรัสสิทธิ, 2552, หน้า 94) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การถูกระงับในเด็ก ที่เข้ารับบริการของศูนย์ช่วยเหลือเด็กในโรงพยาบาล เขตจังหวัดปทุมธานี ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.3 เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 13-18 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.1 ผู้ที่ถูกระงับต่อเด็กร้อยละ 61.3 เป็นคนคุ้นเคย (พรอุษา ประสงค์วรรณ, 2551) ทำให้ความปลอดภัยของเพศหญิง โดยเฉพาะที่อยู่ในวัยเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงมาก

ทั้งนี้เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นส่งผลกระทบหลายด้านในเพศหญิง ได้แก่ การตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม การทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย การทอดทิ้งบุตรหลังคลอด และยังมีปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ในวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามมา (ชนัญญา กาญจนจิตรรา, ชาย โพธิ์สิตา, กฤตยา อาชวนิจกุล, วาสนา อิมเอม, กุลวิณ ศิริรัตนมงคล, หทัยรัตน์ เสียงดั่ง และสุภรต์ จรัสสิทธิ, 2549) ข้อมูลจากกลุ่มโรคเอดส์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2552 รายงานว่า จำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ทั้งหมดจาก พ.ศ. 2527-2551 มีมากถึง 353,020 คน เป็นวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี รวม 30,399 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 8.6 พบว่าผู้ป่วยเอดส์ส่วนใหญ่เป็นประชากรหญิงวัยเจริญพันธุ์ร้อยละ 27.80 อัตราป่วยในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มีสัดส่วนของการป่วยในเพศหญิงมีสูงกว่าชาย 2:1 และสาเหตุของการรับเชื้อมาจากการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งแสดงถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย คือการไม่ป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัย สาเหตุมาจากการขาดความรู้หรือไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยรวมทั้งการขาดความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิทางเพศที่ผู้หญิงมีสิทธิจะปกป้องตนเองหรือ

ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ต้องการหรือไม่ปลอดภัย (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551, หน้า 112)

ข้อมูลการตั้งครรภ์และการคลอดบุตรในแม่อายุต่ำกว่า 20 ปีของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 พบเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.33 เป็น 19.24, 19.66 และ 20.33 ตามลำดับ และคาดการณ์ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เขตภาคใต้ตอนบนและภาคกลางพบมีสถิติสูงที่สุด ร้อยละ 27 เกณฑ์ของประเทศไทยที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 สถิติรวม 70 ต่อพันประชากร ซึ่งสูงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคเดียวกัน (ศิริพร ภัณฑนะ, 2552) เมื่อมีการคลอดบุตรพบว่าอัตราทารกแรกเกิดมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 2,500 กรัม สูงถึง ร้อยละ 8.7 สูงกว่าอัตรามาตรฐานขององค์การอนามัยโลกที่ตั้งไว้ไม่เกิน ร้อยละ 7 ในแต่ละปี มีการคลอดบุตรจากเด็กหญิงอายุน้อยกว่า 15 ปี ซึ่งน่าจะถือได้ว่าอยู่ในวัยที่ยังไม่พร้อมจะเป็นแม่ ประมาณ 2,500 ราย และมีการคลอดบุตรจากสตรีที่ยังไม่ถือว่าเป็นผู้ใหญ่ตามกฎหมายหรืออายุยังน้อยกว่า 18 ปี อยู่อีกประมาณ 84,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.43 ของการเกิดทั้งหมด (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2550) พญ. จิราภรณ์ ประเสริฐวิทย์ (2551) จากคณะแพทยศาสตร์รามธิบดีเปิดเผยว่าเด็กที่คลอดจากการดาวน์ถูกทิ้งไว้ในโรงพยาบาล คิดเป็นอัตราเฉลี่ย วันละ 2.61 คนต่อแสนประชากร ซึ่งจะเป็นภาระด้านสังคมของประเทศต่อไป อีกทั้งพบว่าการตั้งครรภ์วัยรุ่นนำไปสู่การทำแท้งในหญิงวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีถึงร้อยละ 30.0 (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551, หน้า 94) จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์เคยตั้งครรภ์และทำแท้งคิดเป็นร้อยละ 31.6 และ 33.3 (พงษ์สันชัย ปะวันนา, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล (2551) ที่ศึกษาการพัฒนาการบริการอนามัยเจริญพันธุ์แก่วัยรุ่น พบว่า เมื่อตั้งครรภ์วัยรุ่นจะสิ้นสุดการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้งร้อยละ 93.30 โดยใช้บริการกับร้านขายยาและคลินิกเถื่อน ร้อยละ 73.40 ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ปลอดภัยอาจทำให้เสียชีวิตได้ มีการประมาณการความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่ประเทศต้องเสียจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยปีละ 300 ล้านบาท (สำนักงานสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข, 2550)

การตั้งครรภ์ของมารดาอายุน้อยส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และเด็กสาวเหล่านี้ไม่ได้เตรียมตัวที่จะเป็นมารดาไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์และการเลี้ยงลูก ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาเกี่ยวกับภาวะการตั้งครรภ์และการคลอด ได้แก่ โรคครรภ์เป็นพิษ การคลอดที่ติดขัดและติดเชื้อมากขึ้นทำให้เด็กที่เกิดมาตายหรือพิการ นอกจากนี้การมีบุตรตั้งแต่อายุยังน้อยทำให้มารดาขาดโอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำ และโอกาสทางสังคมอื่น ๆ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของมารดาและบุตร (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบัน

ครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551, หน้า 229) วัยรุ่นที่หมกมุ่นกับเรื่องทางเพศจะไม่สนใจต่อการเรียน มีความวิตกกังวล กลัวคนอื่นจะรู้ กลัวสังคมไม่ยอมรับ กังวลถึงผลที่จะตามมาหลังจากมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การตั้งครรภ์ เนื่องจากวัยรุ่น ส่วนใหญ่ขาดความรู้ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และวิธีการคุมกำเนิด (วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์, 2546) จากการศึกษาผลของการตั้งครรภ์ในมารดาวัยรุ่นที่โรงพยาบาลเกล่ง พบว่าเมื่อมีการตั้งครรภ์ แม่ วัยรุ่นมีการฝากครรภ์ไม่ครบ 4 ครั้งตามเกณฑ์ถึง ร้อยละ 22.5 ซึ่งหมายถึงการฝากครรภ์ไม่มีคุณภาพ พบว่าเกิดภาวะแทรกซ้อนด้านสูติกรรมได้แก่ ภาวะศีรษะเด็กไม่ได้สัดส่วนกับช่องเชิงกราน ร้อยละ 9.1 ทารกน้ำหนักตัวน้อยร้อยละ 10.9 ทารกคลอดก่อนกำหนดร้อยละ 8.8 (สมนึก เตชะพะโลกุล, 2551) สัมพันธ์กับการศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการคลอดทารกน้ำหนักตัวน้อยในสตรีที่ ตั้งครรภ์ครบกำหนดในโรงพยาบาลปทุมธานียังพบว่ามารดาที่อายุน้อยกว่า 20 ปี มีอัตราเสี่ยงต่อการคลอดบุตรน้ำหนักน้อย 1.60 เท่า (ทิพย์วรรณ นพินิตย์, 2551)

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมาก มีการขยายตัว ทางด้านทางเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรม ส่งผลให้วัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก มากขึ้น ทักษะและพฤติกรรมทางเพศมีการเปลี่ยนแปลงทำให้มีปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของ วัยรุ่นเร็วและขนาดของปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง จากโครงการศึกษาการสร้างและพัฒนาระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม ที่ศึกษาในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อายุระหว่าง 13-18 ปี กว่า 2 แสนคนทั่วประเทศ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับอาจารย์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า) พบว่าวัยรุ่นจังหวัดปทุมธานีมีเพศสัมพันธ์อายุน้อยเป็นอันดับ 3 ของประเทศคือ เฉลี่ยอายุ 13.97 ปี (เด็กไทยทำสถิติเสียตัว วัยแค่ 13! ฆ่าตัวตายวันละ 2 ศพ., 2548) นอกจากนี้ยังพบข้อมูลการคลอดบุตรในมารดาอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 19 ปี ของ จังหวัดปทุมธานีระหว่าง ปี พ.ศ. 2549-2551 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.99 เป็น 13.08, 13.89 และในรอบ 6 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2552 เท่ากับ 12.85 (กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดปทุมธานี, 2552) รายงานสถานการณ์ โรคเอดส์เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี พบว่าจังหวัดปทุมธานีมีผู้ป่วยเอดส์สะสมมากเป็นอันดับ 14 ของประเทศ พบมากที่สุด ในเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 28.2 คิดเป็นความชุก เท่ากับ 1205.9 ต่อแสน ประชากร ร้อยละ 81.6 ของปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อมาจากการมีเพศสัมพันธ์ (กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี, 2552) จากการเฝ้าระวังพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2549 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 5 และนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

น้อยที่สุด นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพื่อนหรือคนรัก และส่วนใหญ่ไม่สวมถุงยางอนามัย หรือสวมเป็นบางครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ (อัญชลี ภูมิมา, 2548) จะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องพฤติกรรมทางเพศโดยเฉพาะของนักเรียนหญิงของจังหวัดปทุมธานีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ จากจำนวนแม่วัยรุ่นที่เพิ่มขึ้น จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่เพิ่มขึ้นจากสาเหตุการมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดการป้องกัน และขาดความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ที่เพียงพอ

จะเห็นได้ว่าผลกระทบอันเนื่องมาจากพฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะในวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น จากความไม่พร้อมด้านสรีระและวุฒิภาวะทางอารมณ์ของวัยรุ่นร่วมกับพัฒนาการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของวัยรุ่นที่เร็วขึ้น ทำให้สังคมได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและเกิดการสูญเสียจากการพัฒนาเด็กวัยรุ่นเหล่านี้ แต่การแก้ปัญหาที่ผ่านมาของสังคมไทยใช้ปัญหาเป็นตัวตั้งของการแก้ไข ซึ่งที่ผ่านมามีปัญหายังไม่ลดลง ดังนั้นการเตรียมพร้อมของสังคมในการรับมือกับประชากรกลุ่มนี้โดยใช้แนวคิดการส่งเสริมและป้องกันการเกิดปัญหา (Positive Development) จะมีผลต่ออนาคตของสังคมโดยรวม (สุริยเดว ทรีปาตี, ม.ป.ป. ก) การป้องกันการเกิดปัญหานี้ควรใช้แนวคิดการแก้ปัญหาเชิงระบบโดยวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory) (Bronfenbrenner, 1994) เชื่อว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศวิทยาทางสังคมทั้งระบบมีผลต่อพัฒนาการพฤติกรรมของวัยรุ่น ตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดได้แก่ ครอบครัวของวัยรุ่นต่อเนื่องมาจนถึงระบบที่ใหญ่ที่สุดคือสังคมประเทศหรืออาจจะรวมถึงสังคมโลกด้วย ความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยีและอื่น ๆ ย่อมส่งผลและหล่อหลอมวัยรุ่นเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ หรือที่เรียกว่าเป็นตัวกำหนดต้นทุนของคน หรือต้นทุนชีวิต (Developmental Assets)

ต้นทุนชีวิต เป็นปัจจัยสร้างหรือปัจจัยเชิงบวกที่ได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยในตัวเด็กเอง และจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนและชุมชน ซึ่งหากสามารถควบคุมปัจจัยและเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสม จะส่งผลต่อการพัฒนาต้นทุนชีวิตที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขและมีสุขภาวะที่ยั่งยืน ต้นทุนชีวิตด้านต่าง ๆ เป็นผลมาจากการได้รับการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด การตัดสินใจและแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงด้วย

สถาบันวิจัยในสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาแบบวัดต้นทุนชีวิตของวัยรุ่นมาเป็นดัชนีชี้วัดจำนวน 40 ข้อ และได้สำรวจในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาระดับเกรด 6-12 กว่าล้านคนในหลายร้อย

ชุมชนของสหรัฐอเมริกา พบว่าเยาวชนหรือครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์เกิน 20 ตัวชี้วัด โอกาสที่เยาวชนจะมีพฤติกรรมที่ล่อแหลมก็จะยิ่งน้อยลง และหากผ่านเกณฑ์เกิน 30 ตัวชี้วัด แทบจะสรุปได้เลยว่า เยาวชนแข็งแรง ลดปัญหาสังคมลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Roehlkepartain & Scales, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตวัยรุ่นและความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในนักเรียนวัยรุ่นอเมริกันชายหญิงที่กำลังศึกษามัธยมปลายจำนวน 2,108 ราย ในมหาวิทยาลัยในแคลิฟอร์เนียได้ พบว่าวัยรุ่นที่ระดับคะแนนต้นทุนชีวิตต่ำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Evans, Sanderson, Griffin, Reininger, Vincent, Parra-Medina, Valois, & Taylor, 2004) และจากการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ของต้นทุนชีวิตวัยรุ่นฉบับย่อกับการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงของ Murphey, Lamonda, Carney and Duncan (2004) พบว่าเยาวชนที่มีต้นทุนชีวิตมากจะมีพฤติกรรมที่ดีมากขึ้นและลดพฤติกรรมเสี่ยงลง คือยังมีความสัมพันธ์ต้นทุนชีวิตของเยาวชนมากขึ้นเปอร์เซ็นต์ที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงยิ่งลดลงและจะมีพฤติกรรมที่ดีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

แผนงานสุขภาพเด็กและเยาวชนของประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาและใช้เครื่องมือวัดต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยแบ่งเป็น 2 หมวดใหญ่ ได้แก่ หมวดต้นทุนชีวิตภายนอก (External Assets) และหมวดต้นทุนชีวิตภายในตัวบุคคล (Internal Assets) ประกอบด้วยพลัง 5 ด้าน กล่าวคือ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน และมีการทดลองใช้เครื่องมือวัดต้นทุนชีวิตโดยการสำรวจต้นทุนชีวิตของเยาวชนด้วยโอกาสตามโครงการทดลองซึ่งได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในกลุ่มต่าง ๆ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนที่ถูกปล่อยปละละเลย, กลุ่มเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิ, กลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาทางกฎหมาย, กลุ่มเยาวชนพิการ, กลุ่มเยาวชนยากจน, กลุ่มเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ และกลุ่มเยาวชนในสถานการณ์วิกฤติพบว่า กลุ่มเยาวชนด้วยโอกาสส่วนใหญ่มีต้นทุนชีวิตที่เข้มแข็งในหมวดของพลังตัวตน ขณะที่หมวดพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน มีต้นทุนที่อ่อนแอ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนด้วยโอกาสมีความรู้สึกดี และเห็นคุณค่าในตนเอง ขณะที่การมีส่วนร่วมกับชุมชน และการมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อนยังมีน้อย จึงน่าจะเป็นเรื่องที่ต้องสร้างเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นเพิ่มต้นทุนชีวิตให้แข็งแรงมากยิ่งขึ้น กรณีศึกษาต้นทุนชีวิตในนักเรียนสายสามัญ-สายอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา (สุริยเดว ทรีปาตี, 2551) พบว่าเยาวชนไทย ขาดจิตสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอไม่สนใจกัน ขาดกิจกรรมส่วนร่วม ห่วงเหินศาสนาและขาดความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงกับทุนทางสังคมของวัยรุ่นเมืองเชียงใหม่ (ปิ่นทิพย์ ชะเอม, 2544) ที่ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียน

มัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 2 ของเทศบาลเชียงใหม่ จำนวน 350 คน พบว่าขอบเขตและความคาดหวัง การยึดมั่นกับการเรียน และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ เป็นทุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ การยึดมั่นกับการเรียนและการใช้พลังอำนาจ เป็นทุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การยึดมั่นในการเรียนและการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ เป็นทุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัญหาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดปทุมธานีวัยรุ่นหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผลกระทบและความรุนแรงของปัญหาจากดังกล่าวส่งผลต่อวัยรุ่นหญิงตอนต้นมากกว่าวัยรุ่นชาย ดังนั้นการป้องกันปัญหายังมีประสิทธิภาพต้องเริ่มในวัยรุ่นหญิงตอนต้น โดยการใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเป็นการป้องกันก่อนเกิดปัญหา ซึ่งในต่างประเทศมีการใช้แนวคิดการส่งเสริมป้องกันมาใช้ในการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตให้แก่วัยรุ่นสามารถแสดงผลในการแก้ปัญหาสำหรับวัยรุ่นได้ดี น่าจะเป็นการลดปัญหาที่จะเกิดในอนาคตได้ แต่ประเทศไทยยังมีการศึกษาในเรื่องนี้จำนวนน้อย ดังนั้นในการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ทราบแนวโน้มของปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและต้นทุนชีวิตของนักเรียนหญิง และนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตในส่วนที่ขาดให้แก่วัยรุ่นเป็นการป้องกัน ไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การลดปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและต้นทุนชีวิตของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องใดบ้าง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
3. ปัจจัยใดบ้างที่สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและต้นทุนชีวิตของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้นทุนชีวิตภายในด้านพลังตัวตน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ รายได้ สถานภาพของครอบครัว ต้นทุนชีวิตภายนอก ด้านพลังครอบครัว พลังชุมชน พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้นทุนชีวิตภายในด้านพลังตัวตน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

2. ปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ รายได้ สถานภาพของครอบครัว ต้นทุนชีวิตภายนอก ด้านพลังครอบครัว พลังชุมชน พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

3. ปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกบุคคล สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner (1994) และแนวคิดต้นทุนชีวิต มาประยุกต์ใช้ เพื่ออธิบายพฤติกรรมของวัยรุ่นว่าเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคลกับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความเชื่อมโยงกันหลายระดับ โดยแบ่งไว้ 4 ระบบ คือ ระบบจุลภาคหรือระบบเล็ก ระบบเกี่ยวเนื่องหรือระบบกลาง ระบบนอก และระบบ มหภาคหรือระบบใหญ่ กล่าวคือตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุดคือ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียนจนถึงโครงสร้างสังคมที่ใหญ่ขึ้น ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาวัฒนธรรมและเทคโนโลยี ย่อมส่งผลและหล่อหลอมวัยรุ่นให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นตัวกำหนดต้นทุนของคนหรือต้นทุนชีวิตซึ่งเป็นปัจจัยสร้าง โดยปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นหมวดต้นทุนภายใน (Internal Assets) หรือพลังตัวตนและปัจจัยภายนอกบุคคลประกอบด้วยต้นทุนชีวิตหมวดต้นทุนภายนอก (External

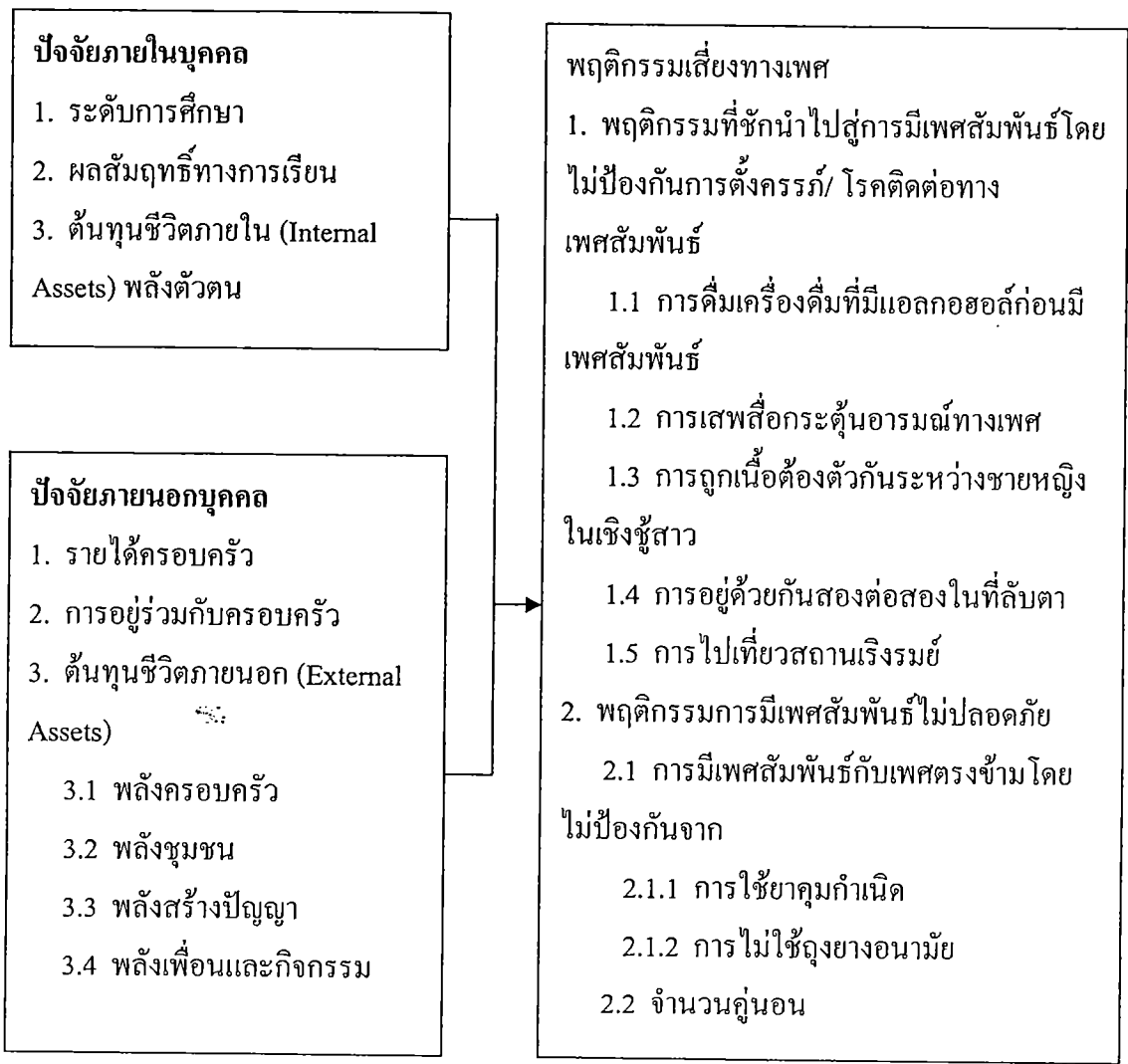
Assets) ซึ่งประกอบด้วยพลังครอบครัวยุทธศาสตร์ปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน ที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด การตัดสินใจและแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งปัจจัยที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยภายในบุคคล ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและต้นทุนชีวิตภายในหรือพลังตัวตนที่เทียบได้กับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับเล็ก ปัจจัยภายนอกบุคคลประกอบไปด้วย รายได้ของครอบครัว การอยู่ร่วมกับครอบครัว พลังครอบครัวยุทธศาสตร์ที่เทียบได้กับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับเล็ก พลังเพื่อนและกิจกรรมและพลังสร้างปัญญาที่เทียบได้กับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับกลาง และพลังชุมชนที่เทียบได้กับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับนอก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระแบ่งเป็น 2 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และต้นทุนชีวิตวัยรุ่นหมวดต้นทุนชีวิตภายในตัวบุคคล (Internal Assets) คือพลังตัวตน และปัจจัยภายนอกบุคคลของวัยรุ่น ได้แก่ รายได้ สถานภาพของครอบครัว และต้นทุนชีวิตวัยรุ่น หมวดต้นทุนชีวิตภายนอก (External Assets) ประกอบด้วย พลังครอบครัวยุทธศาสตร์ปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งใช้กรอบของกองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข (2546) ประกอบด้วยพฤติกรรม 2 ด้าน คือ พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การเสพยาเสพติดอันตรายทางเพศ (การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การดูภาพยนตร์ วิกิทัศน์ อินเตอร์เน็ตที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ) การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในเชิงขู่สาว การอยู่ด้วยกันตามลำพังกับเพศตรงข้ามในที่ลับตา การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามโดยไม่ป้องกัน (การใช้ถุงยางอนามัยและการใช้ยาคุมกำเนิด) และจำนวนคู่นอน ซึ่งกรอบแนวคิดในการศึกษามีดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเป็นวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Correlational Research Design) เพื่อศึกษาถึงต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง โดยศึกษาเฉพาะพฤติกรรมทางเพศของเพศหญิงที่มีกับเพศตรงข้ามเท่านั้น (Heterosexual Behavior) ประชากรที่ศึกษานี้เป็นนักเรียนหญิงในระบบการศึกษาของรัฐที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อายุระหว่าง 12-15 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ต้นทุนชีวิตวัยรุ่น หมายถึง ปัจจัยสร้างหรือคุณลักษณะที่ดีที่ประกอบด้วยด้านจิตใจ สังคม และวัฒนธรรมของนักเรียนหญิงที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด การตัดสินใจและแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยแบ่งเป็น 2 หมวดใหญ่ กล่าวคือ หมวดต้นทุนชีวิตภายนอก (External Assets) และหมวดต้นทุนชีวิตภายในตัวบุคคล (Internal Assets) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน กล่าวคือ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2551)

1. พลังตัวตน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนหญิงต่อการรวมคุณค่าในตนเอง การสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นในตนเอง และการสร้างทักษะชีวิต
2. พลังครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนหญิงต่อความรัก ความเอาใจใส่ วินัย และการมีชีวิตที่เป็นแบบอย่าง มีการติดตามและช่วยเหลือที่เหมาะสมเชิงบวก
3. พลังสร้างปัญญา หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนหญิงต่อความมุ่งมั่นในการเรียน การได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. พลังเพื่อนและกิจกรรม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนหญิงต่อการทำกิจกรรมในหมู่เพื่อน ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน เกิดวินัยในหมู่เพื่อน
5. พลังชุมชน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนหญิงต่อกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร มีความเข้าใจ เป็นมิตร ไมตรีมีวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดีชุมชน

รายได้ครอบครัว หมายถึง ความเพียงพอของจำนวนเงินที่ได้รับจากทุกแหล่งรวมกันต่อเดือนของครอบครัว

1. เพียงพอ หมายถึง รายได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วพอใช้หรือเหลือเก็บในแต่ละเดือน
2. ไม่เพียงพอ หมายถึง รายได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วไม่พอใช้แต่ละเดือน

การอยู่ร่วมกันของครอบครัว หมายถึง สภาพครอบครัวที่มีบิดามารดาและบุตรอยู่ร่วมกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยครั้งสุดท้ายที่ได้ในภาคเรียนที่ผ่านมา ระดับชั้นการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นเรียนที่สูงสุดที่ได้รับการศึกษา

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ และการกระทำหรือการปฏิบัติที่ตอบสนองความต้องการทางเพศที่ไม่ปลอดภัยของวัยรุ่นหญิงตอนต้น

วัดโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ สุพัตรา อักษรรัตน์ (2548) ซึ่งใช้กรอบแนวคิดของกองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยพฤติกรรมเสี่ยง 2 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ ความถี่ของพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การเสพยากระตุ้นอารมณ์ทางเพศ (การดูภาพยนตร์ วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต ที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ) การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในเชิงขู้สาว การอยู่ด้วยกันสองต่อสองในที่ลับตา การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ โดยวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับเป็นคำถาม ลักษณะ เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

1.1 การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง ปริมาณและความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์ โดยพิจารณาจากปริมาณ ความถี่ในการดื่ม

1.2 การเสพยากระตุ้นอารมณ์ หมายถึง ความถี่ในการอ่าน/ใช้สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ได้แก่ การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การดูภาพยนตร์ วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ตที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การเดินทางไปใช้บริการสถานบริการขาย/เช่า สื่อกระตุ้นอารมณ์เพศเหล่านั้น

1.3 การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในเชิงขู้สาว หมายถึง การกระทำหรือการถูกกระทำจากฝ่ายตรงข้าม ในการสัมผัสร่างกายเหนือส่วนเอวและใต้ส่วนเอวทั้งการสัมผัสภายนอกหรือภายในร่มผ้า

1.4 การอยู่ใกล้ชิดกับคู่รักในที่ลับตา หมายถึง การอยู่กันตามลำพังโดยใกล้ชิดระหว่างเพื่อนชายหรือคู่รักในสถานที่ส่วนตัวหรือในสถานที่ที่ปิดบังจากสายตาผู้อื่น

1.5 การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ หมายถึง การใช้บริการสถานสถานเริงรมย์ เหล่านั้น

2. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรกับเพศชาย การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามโดยไม่ป้องกัน (การไม่ใช้ถุงยางอนามัย การไม่ใช้ยาคุมกำเนิด) และจำนวนคู่นอน โดยวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับเป็นคำถามลักษณะ เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

2.1 การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามโดยไม่ป้องกันจาก

2.1.1 การใช้ถุงยางอนามัย หมายถึง ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์

2.1.2 การใช้ยาคุมกำเนิด หมายถึง ความสม่ำเสมอในการใช้ยาคุมกำเนิดในการมีเพศสัมพันธ์

2.2 จำนวนคู่นอน หมายถึง จำนวนคนที่มีการมีเพศสัมพันธ์ด้วยในช่วงชีวิตที่ผ่านมา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนงานวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ได้เรียบเรียงเนื้อหาซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการวัยรุ่น (Adolescence Development) และเพศภาวะ (Gender)
2. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น
 - 3.1 ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Ecological Systems Theory)
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนชีวิต (Developmental Asset)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

การพัฒนาการสู่ความเจริญเติบโตพ้นจากวัยเด็ก หมายถึงวัยรุ่นหรือคำว่า Adolescent ในภาษาอังกฤษ และ Adolescence ซึ่งมาจากภาษาละติน (Sebald, 1984 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) มีการใช้คำแทนวัยรุ่นได้หลายคำได้แก่คำว่า เยาวชน (Youth) วัยรุ่น (Adolescent or Teenage) และเยาว์วัย (Young Person) (พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, 2552) องค์การอนามัยโลก (WHO, 1995) ให้ความหมายวัยรุ่นไว้ว่า เป็นประชากรกลุ่มอายุ 10-19 ปี วัยหนุ่มสาว (Youth) คือ ประชากรช่วงอายุ 15-24 ปี และเยาวชน (Young People) คือ ประชากรอายุระหว่าง 10-24 ปี องค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุว่าวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) พัฒนาการทางร่างกาย จะมีการเจริญเติบโตในด้านความสูง น้ำหนัก รวมถึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศจนกระทั่งมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ 2) พัฒนาการด้านจิตใจ มีการเพิ่มความสามารถในความคิดเป็นนามธรรมมากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ 3) พัฒนาการด้านสังคม เปลี่ยนจากการพึ่งพาผู้อื่นในครอบครัวเป็นการพึ่งตนเองได้ (WHO, 1998 อ้างถึงใน อังคนา เพชรภาพ, 2551)

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เป็นช่วงเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างมาก เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศเพื่อเข้าสู่สภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์

มีการแบ่งช่วงวัยรุ่นโดยอาศัยเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ออกเป็น 3 ช่วง คือวัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) และวัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) ซึ่งลักษณะของวัยรุ่นตอนต้นมี ดังนี้ (เพ็ญพิไล ฤทธาภานนท์, 2549; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; สุชา จันทร์เอม, 2540; Steinberg, 1993 อ้างถึงใน กัลยา นาคเพ็ชร, จูไร อภัยจิรรัตน์ และสมพิศ ไยสุน, 2548)

วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 11-14 ปี เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วัยแรกรุ่น” (Puberty) หมายถึง การเจริญเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาวมีการเปลี่ยนสภาวะทางร่างกายจากความเป็นเด็กชาย และเด็กหญิงสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และการเปลี่ยนแปลงทางกายของเด็กวัยรุ่นนี้เป็นต้นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ที่มักเป็นไปในลักษณะไม่สมดุล (Disequilibrium) บุคลิกภาพยังมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเด็ก ลักษณะสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ค่านิยม ทักษะก็ยังมีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; สุชา จันทร์เอม, 2540) ระยะนี้วัยรุ่นจะให้ความสนใจต่อการสร้างสัมพันธ์กับเพื่อน และเป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลสูงสุด ทำให้วัยรุ่นเริ่มแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัว ยึดตนเองและเพื่อนเป็นศูนย์กลาง (กัลยา นาคเพ็ชร และคณะ, 2548; ถ้ายอง รัชมีมาลา, 2551; สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์, 2551)

พัฒนาการของวัยรุ่น

1. พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development) วัยรุ่นเพศหญิงมีการเจริญเติบโตถึงจิตสมบูรณ์ (Maturation) เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ เร็วกว่าเพศชายประมาณ 2 ปี ประมาณอายุ 10-11 ปีการเจริญเติบโตมีทั้งภายนอกและภายในเนื่องจากการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ (Sex Hormones) และฮอร์โมนของการเจริญเติบโต (Growth Hormone) อย่างมากและรวดเร็ว (พนม เกตุมาน, 2550; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; สุริยเดว ทรีปาตี, 2551) การเจริญเติบโตภายนอกที่สังเกตเห็นได้แก่ รูปร่างหน้าตา เพศหญิงจะมีไขมันมากกว่า ชายที่มีกล้ามเนื้อมากกว่า ส่วนการเจริญเติบโตภายใน ได้แก่ การทำงานของต่อมไร้ท่อต่าง ๆ ภายในร่างกายบางชนิด โครงกระดูกที่แข็งแรง การมีประจำเดือนครั้งแรก การเจริญเติบโตทางด้านร่างกายที่น่าสนใจคือ ลักษณะพฤติกรรมทางเพศอันเป็นลักษณะที่บอกความเป็นหญิงสาวเพิ่งเริ่มเจริญเต็มที่ ในวัยแรกรุ่นมีการพัฒนา 3 ขั้นตอน (กัลยา นาคเพ็ชร และคณะ, 2548; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) จนกว่าจะเจริญเต็มที่ ได้แก่

1.1 ก่อนวัยรุ่น (Pre-pubescence) เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศส่วนต่าง ๆ เริ่มเข้าสู่ขั้นที่สอง ได้แก่ สะโพกเริ่มขยาย หน้าอกของเด็กผู้หญิงเริ่มเจริญ แต่อวัยวะเพศยังไม่ทำหน้าที่

1.2 วัยแรกรุ่น (Pubescence) เป็นระยะที่มีลักษณะทางเพศทุกส่วนของร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่ อวัยวะสืบพันธุ์เริ่มทำหน้าที่แต่ยังไม่สมบูรณ์ เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน

1.3 หลังระยะแรกรุ่น (Post-pubescence) เป็นระยะที่มีลักษณะทางเพศทุกส่วนของร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่ อวัยวะสืบพันธุ์ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ถึงเวลาที่เด็กจะย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่แท้จริง

พบว่าเด็กแต่ละคนจะพัฒนาเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศไม่พร้อมกัน ขึ้นกับ อาหาร ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อากาศ สิ่งแวดล้อม การทำงานของต่อมไร้ท่อ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549, หน้า 359)

2. พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ (Psychological Development) การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์จะรุนแรงและเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายทั้งภายในและแรงส่งเสริมภายนอก การปรับตัวช่วงรอยต่อระหว่างวัยเด็กสู่วัยรุ่น เป็นระยะเริ่มการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ใหญ่ จึงก่อให้เกิดความสับสน ไม่แน่ใจ ต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) นอกจากนี้วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการ การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เห็นคุณค่าของตนเอง (Self Esteem) มั่นใจตนเอง รู้สึกว่าเป็นคนดีและมีประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ (พนม เกตุมาน, 2550) แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ การเมือง การสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ รูปแบบของครอบครัวที่เปลี่ยน ครอบครัวมีขนาดเล็กลงเป็นครอบครัวเดี่ยว บิดามารดาต้องทำงานนอกบ้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เปลี่ยน เวลาในการอบรมเลี้ยงดูหรือคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่วัยรุ่นของบิดามารดาน้อยลง การปรับตัวของวัยรุ่นกับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจึงทำให้เกิดความอ่อนแอในกลุ่มเด็กวัยรุ่น (สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ, 2551) ประกอบกับอารมณ์เพศวัยนี้จะมีมาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัยนี้ แต่พฤติกรรมบางอย่างอาจเป็นปัญหา ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ในวัยรุ่นตอนต้น Erik Erikson อธิบายว่าวัยรุ่นจะเกิดเอกลักษณ์ของตนในวัยนี้ ถ้าไม่เกิดจะมีความสับสนในตนเอง Identity VS Role Confusion (กัลยา นาคเพ็ชร และคณะ, 2548) การควบคุมจะค่อย ๆ ดีขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น อย่างไรก็ตามถ้าวัยรุ่นสามารถปรับตัวได้ดี ก็สามารถผ่านพ้นช่วงของความสับสนทางอารมณ์ไปได้ด้วยดี

3. พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) การรวมกลุ่มของวัยรุ่นเป็นไปโดยธรรมชาติ กลุ่มที่พบมักมีลักษณะเป็นกลุ่มที่เข้าได้กับแนวโน้ม บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัวตน รวมทั้งความสนใจ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณี การคบเพื่อนร่วมวัยเดียวกันเป็นพฤติกรรมสังคมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น (กัลยา นาคเพ็ชรและคณะ, 2548; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) ทำให้มีปรับตัวเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่มและของสังคมได้ดี

ขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและบุคลิกภาพที่ดี การเรียนรู้สังคมจะช่วยให้วัยรุ่นหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง เลือกวิชาชีพที่เหมาะสมกับตนและมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเอง ในอนาคต (พนม เกตุมาน, 2550) พัฒนาการทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ พัฒนาการทางสังคมระหว่างเพศและการเรียนรู้ระหว่างเพศซึ่งแตกต่างไปจากวัยเด็ก การเจริญเติบโตของลักษณะหัตถิยภูมิทางเพศเป็นแรงกระตุ้นให้วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มสนใจซึ่งกันและกัน ทำให้ทั้งสองฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามบทบาททางเพศของตน การเข้ากลุ่มนอกจากเป็นช่องทางให้วัยรุ่นได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานทางสังคมในมุมมองต่าง ๆ เช่น การนับถือยกย่อง มีเพื่อนที่เข้าใจและร่วมทุกข์ร่วมสุขแล้ว ยังเปิดโอกาสให้วัยรุ่นชายและหญิงได้รู้จักคุ้นเคยกัน เข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศ แต่สัมพันธ์ภาพของชายหญิงบางครั้งเกินไปสู่ความสัมพันธ์แบบคู่รัก ซึ่งตามปกติบิดามารดามักวิตกกังวลว่ายังไม่ถึงเวลาอันสมควร ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของครอบครัวต้องคอยแนะนำดูแลวัยรุ่นในการคบหาเพื่อนให้อยู่ภายในขอบเขตมีการควบคุมที่เหมาะสม

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา (Intellectual Development) วัยรุ่นมีการพัฒนาการด้านสติปัญญาอย่างรวดเร็วในวัยรุ่นตอนต้น และเจริญสูงสุดเมื่ออายุ 16 ปี Jean Piaget ใช้คำอธิบายว่าเป็นขั้นปฏิบัติด้วยนามธรรม Formal Operation Period ซึ่งมีความหมายถึงความสามารถเรียนรู้เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งขึ้นแบบ Abstract Thinking (กัลยา นาคเพ็ชร และคณะ, 2548; ถ้ายอง รัชมีมาลา, 2551) มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ปัญหาได้อย่างมีแบบแผนเชื่อมโยงระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคตได้ สามารถแยกแยะความคิดและโลกแห่งความเป็นจริงได้มากขึ้นเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งจะทำให้สามารถควบคุมตนเอง ควบคุมความคิด การรู้จักยังคิด การคิดให้เป็นระบบ เพื่อให้สามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้วัยนี้จะมีความคิดเชิงอุดมคติสูง (Idealism) มีระบบมโนธรรมของตนเอง มีการพัฒนาด้านจริยธรรม (Moral Development) แม้ว่าในช่วงวัยรุ่นจะมีการพัฒนาด้านสติปัญญาและด้านความคิดในการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขปัญหามากขึ้นแล้ว แต่ด้วยความที่วัยรุ่นมีความสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยากรู้ อยากเห็นอยากทดลอง ประกอบกับเป็นช่วงวัยที่เพิ่งผ่านพ้นความเป็นเด็กมาไม่นาน ทำให้วัยรุ่นขาดการไตร่ตรองและความรอบคอบในการคิดที่จะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมบางอย่างซึ่งอาจผิดพลาดได้ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรให้ความสำคัญและให้ความเข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่นดังกล่าว เพื่อสนับสนุนให้วัยรุ่นมีความสามารถในการใช้สติปัญญาที่มีอยู่อย่างเต็มที่และเหมาะสมเมื่อพ้นวัยรุ่นนี้ไปการควบคุมตนเองจะดีขึ้นจนเป็นระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์เหมือนผู้ใหญ่ (เพ็ญพิไล ฤทธาภรณ์, 2549)

พัฒนาการของวัยรุ่น มีความแตกต่างขึ้นอยู่กับ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ฐานะ ศาสนา วัฒนธรรม ภาวะโภชนาการ อายุ เพศและการทำงานของฮอร์โมน โดยเฉพาะระหว่างเพศ

ชายและหญิง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) ปัจจุบันเด็กผู้หญิงเป็นสาวเร็วขึ้น แต่โตเพียงร่างกาย ส่วนใจยังเป็นเด็ก (Body-mind Gap) ยังไม่ถึงพร้อมของวุฒิภาวะทางความคิด อารมณ์และการตัดสินใจ (พัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา, สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์, วิสารณ บุญสิทธิ และวิโรจน์ อารีย์กุล, 2547) ขณะที่สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากสภาวะทางสังคม และเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ส่งผลให้เด็กและผู้ปกครองอยู่ในภาวะด้อยสัมพันธภาพ ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว มีมากขึ้น โอกาสที่เด็กจะเห็นตัวอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่น้อย พ่อแม่มีเวลาอบรมให้คำแนะนำแก่ลูก ลดลงมาก การเน้นย้ำให้ผู้หญิงรักษาความบริสุทธิ์จนกระทั่งแต่งงานของสังคมไทยน้อยลง (ปรีดีหทัย ถนิมพาสน์, 2547; นัทธปราชญ์ นันทิวัฒน์กุล, 2550)

ขณะที่สังคมโลกาภิวัตน์ทำให้วัยรุ่นมีการเปิดรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้นส่งผลให้เกิดทัศนคติแบบเสรีนิยมทางเพศมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน: สถานการณ์ปัจจุบันของวารุณี พองแก้ว (2549) พบว่าวัยรุ่นหญิงมีมุมมองเรื่องการมีประสบการณ์ทางเพศและมีพฤติกรรมทางเพศที่หลากหลายเป็นเรื่องธรรมดา ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันสามารถปฏิบัติหรือแสดงออกได้เท่าเทียมกัน ความคิดเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงจึงเปลี่ยนไปจากสังคมสมัยเก่าได้แก่ การเริ่มต้นมีเพศสัมพันธ์ในอายุน้อยลง การมีคู่นอนมากกว่า 1 คน มีพฤติกรรมการล่าแต่้มในวัยรุ่นหญิง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย และมีพฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ (ตติรัตน์ สุวรรณสุจริต และพริยา สุภศรี, 2552)

อีกทั้งความคาดหวังของสังคมไทยเรื่องการแสดงออกทางเพศแตกต่างกันระหว่างหญิงชาย มีลักษณะเป็นสองมาตรฐาน คือเพศต่างกันจะถูกคาดหวังและสอนในเรื่องเพศที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ใหญกับผู้เยาว์ และโดยเฉพาะระหว่างชายกับหญิงในสังคมต่างกัน การต่อรองในเรื่องเพศสัมพันธ์ในหญิงมีต่ำกว่า ทำให้โอกาสการรับข้อมูลที่สำคัญของวัยรุ่นหญิงมีน้อยกว่าและยังเป็นเรื่องที่ไม่สามารถเปิดเผยได้มาก ส่งผลให้เพศหญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำมาตลอด (มูลนิธิสร้างเสริมความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง, 2552) จากสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและการเจริญพันธุ์ที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นตอนต้น จึงถือเป็นการเตรียมพร้อมของสังคมในการรับมือกับประชากรกลุ่มนี้ ซึ่งจะมีผลต่ออนาคตประเทศโดยรวม นับว่าเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรที่คุ้มค่า

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น หมายถึง พฤติกรรมที่นำมาหรือเป็นสาเหตุให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ร่างกายเกิดอันตราย สูญเสียหน้าที่และโอกาสพัฒนาการตามปกติหรือเสียชีวิต (พนม เกตุมาน, 2550)

พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมที่นำไปสู่สาเหตุหลักของการเสียชีวิต เจ็บป่วย หรือพิการทุพพลภาพ หรือเป็นปัญหาของสังคม แบ่งได้ 6 ด้าน ได้แก่ การสูบบุหรี่ การรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การออกกำลังกายไม่เพียงพอ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บและความรุนแรง (Centers for Disease Control and Prevention, 2008)

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา (จิตติพร องค์กรารวงศ์ และคณะ, 2550)

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด การเที่ยวสถานเริงรมย์ และการเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ (ตติรัตน์ สุวรรณสุจริต และพิริยา สุขศรี, 2552)

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศตามความหมายของ กองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข (2546) หมายถึง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และการปฏิบัติทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของในงานวิจัยนี้จึงประกอบด้วย 1) พฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การดูภาพยนตร์ วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ตที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในเชิงขู้สาว การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ และ 2) พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การไม่ใช้ถุงยางอนามัย การไม่ใช้ยาคุมกำเนิด และจำนวนคู่นอน มีรายละเอียดดังนี้

1. พฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในวัยเรียน ได้แก่ การเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์ การดูโทรทัศน์ วิดีทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ตที่แสดงภาพลามก ภาพขู้สาวทางเพศ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด การคบเพื่อนต่างเพศในทางขู้สาว (อนงค์ ธีระพันธ์, 2544; ตติรัตน์ สุวรรณสุจริต และ พิริยา สุขศรี, 2552; วารุณี ฟองแก้ว, 2549) เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดหรือชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นทั้งนี้เนื่องจาก

การเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์แหล่งบันเทิงที่เป็นแหล่งรวมของกลุ่มคนหลากหลายวัย โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมหลายรูปแบบเป็นแหล่งของข้อมูลข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อค่านิยม ความเชื่อและการแสดงออกทางเพศของวัยรุ่น (วารุณี พองแก้ว, 2549, หน้า 22) จากการศึกษาของ วนิตา เอี่ยมเข้ม (2548, บทคัดย่อ) พบว่าการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์หรืองาน ปาร์ตี้กับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างหญิง 3 ราย เคยมีเพศสัมพันธ์ที่บ้านเพื่อนและไปเที่ยวต่างจังหวัดกับกลุ่มเพื่อน โดยทั้ง 2 กระบวนการนี้ลักษณะทำเหมือนกันคือ เป็นการอยู่กันตามลำพังระหว่างกลุ่มวัยรุ่นโดยไม่มีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยดูแลอยู่ เป็นโอกาสที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันได้

จากการศึกษาของสุมาลี ตราฐ (2550) พบว่าการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในระดับบุคคล สามารถทำได้โดยการเลือกคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศที่ดี หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ไม่เที่ยวกลางคืนกับผู้ชาย ชายหญิงคบกันอย่างมีขอบเขต รู้จักยับยั้งชั่งใจ และปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์

การที่วัยรุ่นในปัจจุบันสามารถเข้าถึงและมีการบริโภคข้อมูลทางเพศที่ไม่เหมาะสมจาก สื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ การดูโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ตที่แสดงภาพลามก ภาพยั่วทางเพศ มีผลต่อทัศนคติ ค่านิยมการแสดงออกทางเพศ สื่อลามกเป็นสิ่งกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ วัยรุ่นที่มีค่านิยมที่ผิดสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเนื่องจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อต่าง ๆ และมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาการข่มขืนและความรุนแรงทางเพศ ที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรงเพิ่มขึ้น (ลือชัย ศรีเงินยวง, 2552; วารุณี พองแก้ว, 2549) ดังการศึกษาของสุมาลี ตราฐ (2550) เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและการป้องกัน ในตำบลน้ำพอง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นพบว่าสาเหตุส่งเสริมการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้แก่ การเสพสื่อลามกต่าง ๆ ที่มากระตุ้นอารมณ์ การมีเพื่อนกลุ่มเสี่ยงชักชวน การมีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อโอกาสเสี่ยง (มีแหล่งสถานบันเทิง) การใช้สิ่งมีนเมาและยาเสพติด รวมทั้งการเที่ยวกลางคืนของวัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ อัครวุธ วุฒิสินธุ์ (2549) เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เกิดจากการใช้งานทางอินเทอร์เน็ตจะเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความเชื่อใจ และความตั้งใจของตัววัยรุ่นเอง มีตั้งแต่ การถูกละเมิดทางเพศผ่านข้อความ การชักชวนให้ดูรูปภาพไม่เหมาะสม การนัดเจอ การถูกลวนลาม และการขายบริการทางเพศ

การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดก่อนมีเพศสัมพันธ์ เป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางอ้อมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพราะการดื่มสุราหรือการใช้สารเสพติดจะทำให้เกิดการขาดสติสัมปชัญญะ ขาดการยั้งคิด ผลกระทบจากการดื่มสุราของเด็กและเยาวชนทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย (วิจิตรา ปัญญาชัย, นันทนา ศรีสมบัติ และทรงพิลาส วงศ์ใหญ่, 2550) จาก

การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาของจุติพร อิงคถาวรวงศ์ และคณะ (2549) พบว่าการดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลในการชักนำกลุ่มตัวอย่างให้มีเพศสัมพันธ์ เว็บบไซด์และวีซีดีเป็นสื่อที่มีส่วนในการกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกลงทางเพศโดยพบถึงร้อยละ 62 และร้อยละ 56.3 ตามลำดับ

จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมชักนำได้แก่ การเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์ การดูโทรทัศน์ วิดีทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ตที่แสดงภาพลามก ภาพยั่วทางเพศ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือ สารเสพติด การคบเพื่อนต่างเพศในทางผู้สาวมีอิทธิพลในนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

2. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย ของเด็กไทยพบว่ามีความโน้มเอียงการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุลดน้อยลง และมีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้น ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (ชินธุทัย กาญจนจิตรา และคณะ, 2549) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้นมีผลต่อ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เกณฑ์ที่พิจารณาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยทั่วไปกำหนดไว้คือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 18 ปี (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ, 2543) เนื่องจากการเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ของร่างกายที่เริ่มเมื่อวัยแรกจนถึงวัยรุ่นตอนกลางนั้นจะเจริญเต็มที่หรือทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย หรือในช่วงอายุ 18 ปีขึ้นไป (กัลยา นาคเพ็ชร และคณะ, 2548, หน้า 125) และเมื่อมีการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่อายุน้อยกว่า 19 ปี ถือเป็นการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (Teenage Pregnancy) ซึ่งยังไม่พร้อมหลายประการ ทั้งทางด้านสังคม ร่างกาย และวุฒิภาวะทางจิตใจ อีกทั้งทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่อตัวแม่วัยรุ่นและทารกได้มาก ได้แก่ ภาวะช็อค การเกิดทารกโตช้าในครรภ์ การคลอดก่อนกำหนด อัตราการตายของทารกสูงและยังพบปัญหาการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ได้ (พัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา และคณะ, 2547; อุ๋นใจ กอนันตกุล, 2549) แต่แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นไทยมีเพิ่มมากขึ้น จากงานวิจัยระดับประเทศของวารุณี ฟองแก้ว (2549) เรื่องการป้องกันและลดการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นและเยาวชนสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นคือ 16 ปี จากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาของ จุติพร อิงคถาวรวงศ์ และคณะ (2549) พบว่าวัยรุ่นหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 9.3 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเฉลี่ย 16 ปี อายุต่ำสุดที่มีเพศสัมพันธ์คือ 12 ปี และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรักมากที่สุดร้อยละ 89.1 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นภาคใต้ตอนบนของอังคณา เพชรภาพ (2551) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 14.7 ปี จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือในวัยเรียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีโอกาสเกิดโรคติดต่อ

ทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้

การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยและการใช้ยาคุมกำเนิด เป็นสาเหตุให้ผู้หญิงเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงเอชไอวี มากกว่าผู้ชาย เนื่องจากอวัยวะเพศมีพื้นที่สัมผัสโรคมากกว่ายามีเพศสัมพันธ์ สำหรับผู้หญิงสาวจะมีความเสี่ยงยิ่งขึ้นเพราะว่าปากมดลูกยังไม่เจริญสมบูรณ์ และเป็นสาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ (ฐิติพร อิงคदारวงศ์ และคณะ, 2550) ส่วนใหญ่กลุ่มวัยรุ่นจะไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีสัมพันธ์ ด้วยความไวใจ่อนอ่อนซึ่งมักเป็นความรักหรือเพื่อนสนิท และมีความคิดว่าทำให้ความรู้สึกทางเพศลดลง (ตั้ม บุญรอด, กิ่งแก้ว เกษโกวิท และยุพา ถาวรพิทักษ์, 2552; วารุณี พองแก้ว, 2549) ในวัยรุ่นหญิงก็จะไม่กล้า ที่จะหาความรู้เรื่องการป้องกันกลัวถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี (สุพัตรา อักษรรัตน์, 2548) อย่างไรก็ตามระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่สูงขึ้นไม่ได้หมายความว่า จะมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันขณะมีมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังการศึกษาเรื่องความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ พฤติกรรมทางเพศ และความพึงพอใจต่อเครื่องจำหน่ายถุงยางอนามัย (นุชนารถ แก้วคำเกิง, ชีวันนท์ เลิศพิริยสุวัฒน์, สมบัติ แทนประเสริฐสุข, วินิดา ชวนางกูร, ชุศศักดิ์ สุกนธมาน และนงเยาว์ จันทร์ทองคำ, 2550) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นชายและหญิงอายุระหว่าง 15-29 ปี จาก 4 จังหวัดที่เป็นตัวแทนภาค คือ อุดรธานี มุกดาหาร ลำพูนและตรัง จังหวัดละ 380 คนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับดี ถึงร้อยละ 80 แต่มีการประเมินความเสี่ยงของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยอยู่ในระดับต่ำ มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพียง ร้อยละ 32-35 สัมพันธ์กับการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียน อาชีวศึกษา ของ ฐิติพร อิงคदारวงศ์ และคณะ (2549) พบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิง มีการคุมกำเนิดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและครั้งต่อมาร้อยละ 19.6 และ 28.3 ตามลำดับ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ไม่มีการป้องกัน มีเพียงร้อยละ 37.8 ที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งและใช้ได้ถูกวิธี จากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าถึงแม้วัยรุ่นจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับดีแต่การมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากการป้องกันโดยการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอยังมีน้อยจึงเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีคู่นอนหลายคน

วัยรุ่นปัจจุบันสามารถมีเพศสัมพันธ์กับคู่หลาย ๆ คนในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีการบัญญัติศัพท์คำว่า "กิ๊ก" มาใช้แทนคำว่าชู้ กลายเป็นเรื่องที่ไม่แปลกมียอมรับได้ และไม่ถือว่าเป็นการนอกใจหรือไม่เชื่อสัจต่อกัน วัยรุ่นมีค่านิยมเรื่องเพศสัมพันธ์ในลักษณะของการล่าเต้ม และสามารถมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ระยะเวลาในการสานสัมพันธ์ไม่ถึง 1 วัน (ตั้ม บุญรอด และคณะ, 2552) จากการศึกษาพฤติกรรมการคบคนรักของวัยรุ่นรูปแบบแฟน ชู้ กิ๊ก กั๊ก ในจังหวัดลำปาง

ของนันทปราชญ์ นันทวิวัฒน์กุล (2550) พบว่าวัยรุ่นที่คบคนรักและมีเพศสัมพันธ์กับคนรักคิดเป็นร้อยละ 54.93 ซึ่งการคบคนรักมากกว่า 2 คน ในรูปแบบของคู่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนรักร้อยละ 58.33 รูปแบบของคู่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศร้อยละ 44 ซึ่งสัมพันธ์กับนายพนพลกรรณิกา ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญแสดงผลสำรวจ ภาคสนาม เรื่อง ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงในวันวาเลนไทน์: กรณีศึกษาเยาวชนอายุ 15-24 ปีในเขตกรุงเทพมหานครประมาณ 100,000 คน สำรวจระหว่างวันที่ 24 มกราคม - 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ผลสำรวจพบว่าวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วประมาณ 10,000-20,000 คน หรือร้อยละ 6.7 เคยมีกิจกรรมทางเพศพร้อมกันกว่า 2 คนขึ้นไป (เอแบคโพลล์: ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงในวันวาเลนไทน์ 14 กุมภาพันธ์ 2548, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น (สิริวรรณ ธัญญผล, 2457) กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีวัยรุ่นที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2547 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 407 พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.6 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยทั้งหมดมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 18 ปี ร้อยละ 83.7 ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง และร้อยละ 13.9 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน สอดคล้องกับการศึกษาของวารุณี ฟองแก้ว (2549) ที่พบว่า วัยรุ่นหญิงเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก และการมีเพศสัมพันธ์กับ “กิ๊ก” และการแลกเปลี่ยนคู่นอน ร้อยละ 63.5, 41.4 และ 23.2 ตามลำดับ

ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ความไม่สม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย และการคุมกำเนิด รวมทั้งการมีคู่นอนหลายคน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในการเรียน ระดับชั้นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคบเพื่อน สภาพครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมอาจส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงแตกต่างกันดังจะเห็นได้จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมากลุ่มเด็กนักเรียน ดังต่อไปนี้

เพศ ถูกคาดหวังและมีการอบรมที่ต่างกันตั้งแต่อดีตสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน แต่ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันลักษณะของสังคมเปลี่ยนไป วัยรุ่นหญิงมีโอกาสและอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศมากขึ้นทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ง่ายและมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามมา ถึงแม้ว่าในการศึกษาหลายเรื่องพบว่าสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงจะน้อยกว่าในวัยรุ่นชาย แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากจากอดีตถึง 2 เท่า อีกทั้งยังพบว่าวัยรุ่นหญิงนิยมมีคู่นอนในช่วงเวลาเดียวกันมากขึ้น แต่การใช้ถุงยางอนามัยครั้งแรกของนักเรียนหญิง

293700

๑๗๓.๑๗๘/
๘๑๑๒

มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 50.0 เป็นร้อยละ 48.3 นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 46.3 เป็นร้อยละ 49.9 ซึ่งในทางการป้องกันควบคุมโรคแล้ว ถือว่าการใช้ถุงยางอนามัยในอัตราดังกล่าวมีการป้องกันการติดเชื้อต่ำกว่า 50% (สำนักงานโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2551) และในการศึกษาความแตกต่างทางเพศและประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ในปัจจัยด้านจิตสังคมกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, วารุณี ฟองแก้ว และแอนโทเนีย เอ็ม วิลลาเรล (2549, บทคัดย่อ) ในนักเรียนอายุระหว่าง 15-22 ปี ในเขตเมืองทั้งหมด 1,169 ราย วิเคราะห์ผลโดยใช้ความแปรปรวนแบบหลายตัวแปร พบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อนจะมีความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ แต่ในกลุ่มวัยรุ่นชายที่เคยและไม่เคยมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ความตั้งใจเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยไม่แตกต่างกันจากงานวิจัยที่กล่าวมาจะพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเฉพาะเพศหญิงที่พบว่ามีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

รายได้ เป็นตัวชี้วัดที่บอกระยะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล โดยเฉพาะในการดำเนินชีวิตในยุคสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน รายได้เป็นตัวกำหนดการได้มาซึ่งปัจจัยสี่สำหรับการดำรงชีวิต ผู้ที่มีรายได้สูงกว่าย่อมมีโอกาสแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า (วารุณี ฟองแก้ว, 2549) และในการศึกษาของณัฐพร สายพันธ์ (2546, บทคัดย่อ) เรื่องพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 760 คน พบว่าผู้ที่มีความเพียงพอของเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน จะมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีเงินไม่เพียงพอใช้จ่ายในแต่ละเดือน 0.5 เท่า (95% CI 0.357- 0.8) สอดคล้องกับหลาย ๆ การศึกษาที่เก็บข้อมูลในเด็กนักเรียน ได้แก่ การศึกษาของพงษ์สันชัย ปะวันนา (2549, หน้า 120) ในนักเรียนหญิงที่พบว่ารายได้ของนักเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 กล่าวคือ นักเรียนหญิงที่มีรายได้จากพ่อ-แม่ให้มากมีโอกาสมักจะมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิงที่มีรายได้จาก พ่อ-แม่น้อย สอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (2551, หน้า 120) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนวัยรุ่นนภาคใต้ตอนบน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,164 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 859 คนและสายอาชีพ 304 คน พบว่านักเรียนที่มีรายได้มากจะมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่มีรายได้น้อย โดยพบว่านักเรียนที่มีรายได้ 2,500 บาทต่อเดือน มีอัตราการมีเพศสัมพันธ์มากเป็น 2 เท่า ของนักเรียนที่รายได้ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 2,500 บาทต่อเดือน ($p < 0.001$)

ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชาการ ช่วยให้คนมีศักยภาพสูงขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อยมักถูกเอาเปรียบในเรื่องต่าง ๆ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อการเกิดปัญหาด้านเพศสัมพันธ์มากขึ้นแตกต่างกัน (สุชาดา สุวรรณคำ, 2542) จากการศึกษาของฐิติพร อิงคดาวรณศ์ และคณะ (2549) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดสงขลาและพัทลุง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวะชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < .001$ ส่วนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรอุษา จันทรวีรุจ (2544) พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 75 ซึ่งสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 63.4

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องบอกถึงสติปัญญา ความรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของบุคคล ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ามักมีสติปัญญา ความรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า (อังคณา เพชรภาพ, 2551, หน้า 33) สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการของอรอุษา จันทรวีรุจ (2544, หน้า 118) ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่า 2.0 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศคิดเป็นร้อยละ 79.9 ในขณะที่นักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ระหว่าง 2.0-3.0 และผลมากกว่า 3.0 พบร้อยละ 62.3 และ 59.3 การศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (2551, หน้า 117) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน พบว่านักเรียนที่ ได้คะแนน เฉลี่ย ต่ำกว่า 3.00 มีเพศสัมพันธ์มากเป็น 2 เท่าของผู้ที่ได้ คะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่า 3.00 ขึ้นไป ($p < .01$) และจากรายงานประชุมนานาชาติ การสังเคราะห์ ขาดความรู้เรื่องโรคเอดส์ด้านสังคมและเศรษฐกิจได้ระบุว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศส่วนใหญ่ มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

การเลือกคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศที่ดี การคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญต่อจิตใจของเด็กวัยรุ่น เด็กวัยรุ่นมักจับกลุ่มแน่นแฟ้น และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมาก ไม่เฉพาะกับเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาสมทบด้วย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางกายอย่างรวดเร็วและมากมายเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กมีการรวมกลุ่ม เพราะสามารถร่วมสุขร่วมทุกข์แก้ไขปัญหากันและกันดีกว่าคนต่างวัย เมื่อเด็กรวมกลุ่มจะมีการสร้างกฎระเบียบ

ประเพณีประจำกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตาม จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นมาก แต่การพบเพื่อนก็ย่อมมีทั้งคุณและโทษ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549, หน้า 337-338) จากการศึกษาของระวีวรรณ กันวี (2547) ศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและจิตลักษณะที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพฯ พบว่าวัยรุ่นที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และการมีแบบอย่างจากเพื่อนเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีเจตคติที่ตื้นเขินต่อพฤติกรรมเสี่ยงและมีแบบอย่างจากเพื่อนเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์สัณชัย ประวันนา (2549, หน้า 25) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ลำกัศกรสมัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่าง 373 คน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 กล่าวคือ เด็กนักเรียนหญิงที่การพบปะกลุ่มเพื่อนที่มีเพศสัมพันธ์มาก มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าเด็กหญิงที่ไม่มีกลุ่มเพื่อนที่มีเพศสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน โดยเฉพาะเพื่อนสนิท สามารถโน้มน้าวให้มีพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ฉะนั้นการรู้จักคบเพื่อนที่ดี ที่จะชักจูงไปในทางที่ดี จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญของวัยรุ่นที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมการปกป้องสุขภาพเพศได้

โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ของครอบครัว การปฏิบัติบทบาทของบิดามารดา ได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะในการปฏิบัติบทบาทอบรมเลี้ยงดูบุตร ในการศึกษาโครงสร้างและหน้าที่ครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช (สุพัตรา อักษรรัตน์, 2548, บทคัดย่อ) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 375 คน ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างและหน้าที่ครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.38$ และ $-0.40, p < 0.01$) ซึ่งหมายถึงว่าโครงสร้างและหน้าที่ที่ดีของครอบครัวมีส่วนปกป้องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น จึงควรส่งเสริมโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในบุตรวัยรุ่นหญิง และจากการศึกษาการสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่น และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่นของชญญา ดิษเจริญ (2548, หน้า 68) ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 237 คน พบว่า การสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่นเรื่องภาวะเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.28$ และ $-.34, p < .01$) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ชาญณรงค์ อรรถบุตร, 2549) ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด 916 คนพบว่าปัจจัยร่วมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกัน

โรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา ($p = 0.01$) สัมพันธ์กับการศึกษาเรื่องการปฏิบัติบทบาทบิดามารดาและการรับรู้ของบุตร วัยรุ่นด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของจิรารัตน์ พร้อมมูล (2548) ในกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาและบิดามารดา จำนวน กลุ่มละ 322 คน พบว่าการปฏิบัติบทบาทของบิดามารดาด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.40, p = 0.00$)

จากการสรุปงานวิจัยจากทั่วโลกในรอบ 14 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 ที่ผ่านมามีเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและอนามัยการเจริญพันธุ์มากกว่า 11,000 เรื่องแล้ววิเคราะห์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นและอนามัยการเจริญพันธุ์ในประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 158 เรื่องหรือประมาณ 1% สรุปเป็นปัจจัยบวกและปัจจัยลบที่มีผลต่ออนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นในประเทศกำลังพัฒนา (Blum & Mmari, 2004) ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยบวกและปัจจัยลบที่มีผลต่อพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น

	การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย	คู่นอน	การใช้ถุงยางอนามัย	การคุมกำเนิด	การตั้งครรภ์	การคลอดบุตร	เอชไอวี/เอดส์	โรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์
ปัจจัยส่วนบุคคล								
การมีเพศสัมพันธ์เร็ว	ส				ส			
อายุที่เพิ่มขึ้น	ส	ส		ป		ส	ส	
เพศชาย	ส	ส						
การรับรู้ต่อความเสี่ยงของโรคเอดส์/เอชไอวี		ส	ป				ส	
ประวัติการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์		ป					ส	ส
การใช้สารเสพติด	ส	ส				ส		
การขายบริการทางเพศ							ส	ส
การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก							ส	ส
ความรู้และการรับรู้ต่อการใช้ยาคุมกำเนิดและการใช้ถุงยางอนามัย			ป	ป	ป			
ครอบครัว								
ครอบครัวมีบิดามารดาอยู่ด้วย	ป		ป		ป	ป		
ที่พักอาศัยในเขตเมือง	ส			ป				
เพื่อน								
เพื่อนเคยมีเพศสัมพันธ์	ส	ส			ส			
การแต่งงานหรือมีคู่ถาวร		ป	ป					
ความต้องการใช้ถุงยางอนามัย/คุมกำเนิด			ส	ส				
โรงเรียน								
ระดับความรู้ที่สูงกว่า/สิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน	ป		ป	ป	ป	ป		

ส คือ ปัจจัยเสี่ยง ป คือ ปัจจัยป้องกัน

จากตารางที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงในระดับในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน พบว่าการมีเพศสัมพันธ์เร็ว อายุที่เพิ่มขึ้น เพศชาย การรับรู้ต่อความเสี่ยงของโรคเอดส์/ เอชไอวี ประวัติการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การใช้สารเสพติด การขายบริการทางเพศการมีเพศสัมพันธ์ทาง ทวารหนัก เป็นปัจจัยเสี่ยงในระดับบุคคลที่มีผลต่ออนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น ส่วนการพัก อาศัยในเขตเมือง การคบเพื่อนเคยมีเพศสัมพันธ์และความต้องการใช้ถุงยางอนามัย/ คুমก่าเนิด เป็นปัจจัยเสี่ยงระดับครอบครัวและชุมชนที่มีผลต่ออนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น ในขณะเดียวกัน ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยป้องกันในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชนพบว่าปัจจัยป้องกันระดับ บุคคล ได้แก่ อายุที่เพิ่มขึ้น การรับรู้ต่อความเสี่ยงของโรคเอดส์/เอชไอวี ประวัติการติดเชื้อทาง เพศสัมพันธ์ และความรู้และการรับรู้ต่อการใช้ยาคุมกำเนิดและการใช้ถุงยางอนามัย มีผลต่ออนามัย การเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น ส่วนปัจจัยระดับครอบครัวชุมชน ได้แก่ ครอบครัวมีบิดามารดาอยู่ด้วย ที่ พักอาศัยในเขตเมือง การแต่งงานหรือมีคู่ถาวร และระดับความรู้ที่สูงกว่า/ สิ่งแวดล้อมที่ดีใน โรงเรียนมีผลต่ออนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยป้องกันทั้งในระดับบุคคลและภายนอกบุคคลยัง มีการศึกษาน้อย โดยเฉพาะการนำแนวคิดเชิงระบบมาประยุกต์ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงทาง เพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยป้องกันดังกล่าว และการศึกษานี้มองว่า เป็นต้นทุนของวัยรุ่น ที่จะช่วยลดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ซึ่งมีการศึกษาน้อยทั้งใน ต่างประเทศและในประเทศไทย (สุริยเดว ทรีปาตี, ม.ม.ป. ช) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยป้องกัน ดังกล่าว โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่ใช้อธิบายดังต่อไปนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น

แนวคิดระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม

แนวศึกษาระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมเป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้นานมากกว่า 50 ปี แต่เริ่มมี ความสนใจมากขึ้นเมื่อมีการศึกษาถึงผลกระทบของพฤติกรรมสุขภาพและการศึกษาเรื่องการปฏิบัติ พฤติกรรมสุขภาพ ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพเพื่อการป้องกันโรคและการส่งเสริม สุขภาพโดยมีการนำรูปแบบของระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมมาใช้ในการปฏิบัติการหลายระดับ (Smedlley & Syme, 2000) และสามารถอธิบายว่าสิ่งแวดล้อมและวิถีทางการดำเนินชีวิตมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ หลักการในการนำแนวคิดระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมไป ประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มี 7 ประการ (Glanz, Rimer, & Lewis, 2002) คือ

1. มีปัจจัยหลายระดับที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ
2. สิ่งแวดล้อมหลายประเภทมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ

3. รูปแบบระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของพฤติกรรมเฉพาะสามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้
4. การปฏิบัติการในหลายระดับสามารถทำให้เกิดผลสูงสุด
5. การปฏิบัติการหลายระดับทำได้ง่ายที่สุดโดยกลุ่มที่หลากหลาย
6. ต้องมีการประเมินผล มีการกำกับและมีการเปลี่ยนสื่อกลางในการนำไปใช้ให้หลาย

ระดับ

7. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นข้อจำกัดของการปฏิบัติการเชิงระบบนิเวศได้

การกล่าวถึงพัฒนาการของแนวคิดระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมมีหลากหลาย ได้แก่ แนวคิดที่กล่าวไว้ว่า ระบบนิเวศวิทยาว่ามีการพัฒนามาจากการสาธารณสุขและเกี่ยวข้องกับเชิงจิตวิทยา ในภาคของการสาธารณสุขระบบนิเวศวิทยาประกอบด้วย คน สิ่งแวดล้อมและตัวเชื้อโรค ซึ่งเป็นกลไกการเกิดโรคติดต่อ จากแนวคิดนี้มีการนำไปใช้อธิบายพฤติกรรมการเกิดโรคและแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อป้องกันโรคเรื้อรังได้ (McLeroy, Bibeau, Steckler, & Glanz, 1988; Stokols, Pelletier, & Fielding, 1996) พฤติกรรมเชิงระบบนิเวศเกี่ยวข้องกับเชิงจิตวิทยาที่มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีต เชื่อว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่เกิดจากการรับรู้และความรู้สึกส่วนบุคคล เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสังเกตเห็นจากสิ่งแวดล้อมใน (Skinner, 1953 cites in Glanz et al., 2002)

เลวิน (Lewin, 1936) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ก่อนที่จะมีการแสดงพฤติกรรมจะมีการรับรู้ผ่านสื่อกลางซึ่งเป็นทฤษฎีด้านจิตวิทยาที่มีผลโดยตรง สิ่งแวดล้อมมีการควบคุมพฤติกรรมโดยปกติ

บาคเกอร์ (Barker, 1968) ได้ทำการศึกษาในระยะยาวในเด็ก พบว่า การเรียนรู้ถึงสถานการณ์สามารถทำนายการเกิดพฤติกรรมมากกว่าลักษณะส่วนบุคคล

ซึ่งต่อมา บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1994) ได้พัฒนาแนวคิดระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมนี้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยอธิบายไว้ว่าพฤติกรรมเกิดจากบุคคลและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีระบบนิเวศเชิงสังคม เป็นการมองพัฒนาเด็กในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เด็กอาศัยอยู่ ระดับชั้นที่ซับซ้อนของสภาพแวดล้อมแต่ละชั้นที่มีผลต่อการพัฒนาของเด็ก ปัจจุบันทฤษฎีนี้ได้รับเปลี่ยนชื่อเป็น “Bioecological System Theory” ทฤษฎีระบบ Bioecological เน้นว่า บุคคลเติบโตในระบบความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อนและมีอิทธิพลต่อตัวเด็ก สิ่งแวดล้อมที่วุ่นไม่เฉพาะที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็ก แต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ขยายออกไป ตั้งแต่บ้าน โรงเรียนจนถึงโครงสร้างสังคมที่ใหญ่ขึ้น โดยมีการอธิบายอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลไว้ 4 ระบบ คือ ระบบจุลภาคหรือระบบเล็ก ระบบเกี่ยวเนื่องหรือระบบกลาง ระบบนอก และระบบมหภาคหรือระบบใหญ่ ซึ่งระบบทั้ง 4 นี้จะอยู่ในวงกลม

วงเดียวกัน โดยเรียงจากวงที่ซับซ้อนคลมากที่สุดคือระบบเล็กไล่เรียงออกมาถึงระบบมหภาค และแต่ระบบจะมีทิศทางย้อนกลับไปกลับมาและปฏิสัมพันธ์ต่อกันตลอดเวลา (Corcoran, 1999)

ระบบเล็ก (Microsystemic) เป็นสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดหรืออยู่รอบตัวบุคคล เมื่อมองจากระบบจะอยู่ภายในสุดของระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปฏิภาณระหว่างบุคคลในสถานการณ์เฉพาะทำให้เกิดพัฒนาการของบทบาทและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว สังคมที่คุ้นเคย กลุ่มที่ทำงานด้วยกัน ในระบบนี้จะมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อคน ก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ

ระบบกลาง (Mesosystemic) เป็นระบบที่อยู่ถัดต่อมา เป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลที่กว้างขึ้น และมีมากกว่า 1 แห่งที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล หมายถึงปฏิภาณในหลายสถานการณ์ ได้แก่ ในฐานะครอบครัว โรงเรียน และการทำงาน ทำให้บุคคลแสดงปฏิภาณต่อสถานการณ์ต่างที่ได้รับอิทธิพลจากสถานที่ต่าง ๆ นั้น ตัวแปรของครอบครัวประกอบด้วย โครงสร้างของครอบครัวและการทำหน้าที่ของครอบครัว ได้แก่ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง จะส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ที่แสดงออกในเรียน ในทำนองเดียวกันประสบการณ์จากโรงเรียนก็เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของเด็กในครอบครัว

ระบบภายนอก (Exosystemic) เป็นระบบที่อยู่ถัดออกมาอีกชั้นหนึ่ง เป็นระบบสังคมที่ใหญ่กว่าที่ส่งผลกระทบต่อคนที่ไม่ได้มีผลโดยตรงแต่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของบุคคลทางอ้อมได้แก่ เป็นอิทธิพลจากชุมชนที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งอาจเป็นตำบล หมู่บ้าน อำเภอ หรือจังหวัดที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกเชิงบวกหรือลบของคนต่อความปฏิสัมพันธ์ของระบบที่เขาอาศัยอยู่

ระบบมหภาคหรือระบบใหญ่ (Macro Systemic) เป็นระบบที่อยู่ภายนอกสุด โดยที่ระบบทั้ง 3 ระบบที่กล่าวมาแล้วจะอยู่ในระบบนี้ ระบบนี้เป็นแรงกระทบจากระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและความมีคุณค่า และสถานะทางการเมือง (Baker, Brennan, Bronson, & Hoseman, 2000) โดยอิทธิพลของระบบนี้จะมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ของระดับชั้นต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด ตัวอย่างคือ ถ้าสังคมมีความเชื่อที่ว่าความรับผิดชอบต่อเด็กเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองอย่างเดียว แหล่งช่วยเหลือด้านอื่นของสังคมก็จะมีน้อยลง มีการวิจัยที่พบว่าสถานะทางสังคมเศรษฐกิจมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตั้งครุฑในวัยรุ่นได้แก่ การศึกษาของ คอรัคโคเรน (Corcoran, 1999) ที่เป็นการศึกษาระยะยาว 10 ปีในเรื่องการตั้งครุฑและความรับผิดชอบต่อครุฑพบว่า ความรับผิดชอบต่อครุฑของสตรีที่ตั้งครุฑมีความสัมพันธ์กับภาวะเศรษฐกิจสังคมต่ำ มาจากครอบครัวพ่อแม่เดียว มีปัญหาที่โรงเรียน มีภาวะเครียดของครอบครัว

โดยสรุปแนวศึกษานิเวศวิทยาเชิงสังคมมีสาระสำคัญคือเป็นการประยุกต์แนวคิดทางนิเวศวิทยามาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมของพฤติกรรมมนุษย์โดยมองความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลกับสภาพแวดล้อมรอบตัวว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นไรย่อมได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม ทางสังคมที่พวกเขาดำเนินชีวิตอยู่ และเนื่องจากบุคคลย่อมมีปฏิสัมพันธ์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมกับสภาพแวดล้อมของตนเสมอ ดังนั้นการแสดงผลพฤติกรรมของบุคคลจึงไม่ได้เกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเท่านั้น แต่ยังได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมด้วย

สังคมทั้งระบบมีผลต่อการพัฒนาการพฤติกรรมของวัยรุ่น ตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดได้แก่ครอบครัวของวัยรุ่นต่อเนื่องมาจนถึงระบบที่ใหญ่ที่สุดคือสังคมประเทศหรืออาจจะรวมถึงสังคมโลกด้วย ในยุคแห่งโลกไร้พรมแดน ความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยีและอื่น ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น หากผู้ใหญ่ต้องการเข้าใจพฤติกรรมและการพัฒนาการของวัยรุ่น ก็ต้องศึกษาทำความเข้าใจทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคมในระบบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นทั้ง 4 ระบบที่กล่าวมา ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง จึงได้เลือกทฤษฎีของบรอนเฟนเบินเนอร์มาประยุกต์ใช้เป็นแนวคิดในการอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในศึกษาครั้งนี้ ที่สำคัญทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นนี้เน้นกลวิธีแก้ปัญหาเชิงการป้องกันและปัจจัยเชิงบวกมากกว่าการลดปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยเชิงปกป้องหรือปัจจัยเชิงบวกจึงมีเข้ามามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการของวัยรุ่นด้านต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยปกป้องที่สำคัญ คือ ต้นทุนชีวิต (Developmental Assets)

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนชีวิต

การพัฒนาต้นทุนชีวิตแก่เยาวชนและวัยรุ่นเริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 โดยสถาบันวิจัยในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีแนวคิดการพัฒนามาจากพฤติกรรมของวัยรุ่นมีผลมาจากอิทธิพลแวดล้อมและปัจจัยภายในตัววัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมที่ได้กล่าวข้างต้น จากอดีตการแก้ปัญหาวัยรุ่นมาจากการมองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นตัวตั้ง เมื่อเกิดปัญหาแล้วจึงค่อยแก้ไข ทำให้ไม่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่การสร้างต้นทุนเชิงป้องกันสามารถมีผลดีได้มากกว่า จึงได้สำรวจในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาระดับเกรด 6-12 กว่าล้านคนในหลายร้อยชุมชนของสหรัฐอเมริกาและพัฒนาเป็นดัชนีชี้วัดจำนวน 40 ข้อ พร้อม ๆ กับสร้างเทคนิคให้กับผู้ทำงานด้านเด็กเยาวชนให้มีทักษะในการให้เพิ่มประสิทธิภาพให้เยาวชนผ่านเกณฑ์ให้มากที่สุด จากรายงานการศึกษาของสหรัฐอเมริกาพบว่าเยาวชนหรือครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์เกิน 20 ตัวชี้วัด โอกาสที่เยาวชนจะล่อแหลมต่อพฤติกรรมก็จะยิ่งน้อยลง และหากผ่านเกณฑ์เกิน 30 ตัวชี้วัด (Search-institute, 2008)

ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (Developmental Assets: DA) หมายถึง ปัจจัยสร้างหรือคุณลักษณะที่ดีที่ประกอบด้วยด้านจิตใจ สังคม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิด การตัดสินใจและแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการเสริมสร้าง

ให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552)

การเสริมสร้างต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนนี้ มาจากการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยในตัวเด็กเองและจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนและชุมชน ซึ่งหากสามารถควบคุมและเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสม จะส่งผลต่อการพัฒนาต้นทุนชีวิตที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขและมีสุขภาวะที่ยั่งยืน

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาและใช้เครื่องมือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยมีแนวคิดเริ่มต้นจากข้อค้นพบที่ว่า การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของวัยรุ่นและเยาวชนที่ผ่านมานั้น เป็นการมองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นตัวตั้ง เมื่อเกิดปัญหาแล้วจึงค่อยแก้ไข ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ตรงกันข้ามการเสริมสร้างให้เกิดการป้องกันน่าจะเป็นวิธีการที่มีประโยชน์และสามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้มากกว่า ประกอบกับมีผลงานการวิจัยในต่างประเทศเป็นที่ประจักษ์ว่าการใช้ต้นทุนชีวิตมาใช้ในการแก้ปัญหาวัยรุ่นมีผลลัพธ์ที่ดีมีงานวิจัยรองรับ การสร้างต้นทุนชีวิตที่ดีของเด็กและเยาวชนมีคุณสมบัติ 5 ประการ คือ

1. ต้นทุนชีวิตยิ่งมากเท่าใดก็จะยิ่งลดพฤติกรรมเสี่ยงได้มากขึ้น
 2. ต้นทุนชีวิตยิ่งมากจะทำให้ประวัติระยะเวลาการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้นานขึ้น
 3. ต้นทุนชีวิตมีผลเกี่ยวข้องกับการเกิดและยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่าสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสภาพครอบครัวในบริบทต่าง ๆ
 4. ต้นทุนชีวิตมีความเชื่อมโยงแบบบูรณาการกับพฤติกรรมที่ดีอีกหลายประการของเยาวชน
 5. ต้นทุนชีวิตบางข้อ/ บางกลุ่มมีความสำคัญต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงแต่เครื่องมือที่ใช้วัดต้นทุนชีวิตของวัยรุ่นในต่างประเทศนั้นมีความเหมาะสมกับวัยรุ่นเฉพาะพื้นที่
- ดังนั้นแผนงานสุขภาวะเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ร่วมกับคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ด้านเด็กเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งเด็กเยาวชนจึงได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของวัยรุ่นไทย และได้ทดลองใช้กับพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เครื่องมือประกอบด้วยพลัง 5 ด้าน กล่าวคือ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชนโดยพลังแต่ละด้านประกอบด้วย

1. พลังตัวตน เป็นการรวมพลังคุณค่าในตนเอง พลังสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นในตนเอง และพลังการสร้างทักษะชีวิตอันได้แก่ การอยู่ในสังคมอย่างสันติสุข การช่วยเหลือผู้อื่น การมีจุดยืนที่ชัดเจน รักความยุติธรรม ไม่แบ่งแยกชนชั้น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเองที่จะไม่ข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง

2. พลังครอบครัว เป็นพลังความรัก ความเอาใจใส่ วินัยและการมีชีวิตที่เป็นแบบอย่าง มีการติดตามและช่วยเหลือที่เหมาะสมเชิงบวก มีปัญหาในบ้าน มีความอบอุ่นและปลอดภัย

3. พลังสร้างปัญญา เป็นพลังความมุ่งมั่นในการเพิ่มพลังปัญญา ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. พลังเพื่อนและกิจกรรม เป็นพลังการทำกิจกรรมในหมู่เพื่อนๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน เกิดวินัยในหมู่เพื่อน ได้แก่ กิจกรรมออกกำลังกาย การเล่นกีฬา สันทนาการนอกหลักสูตร

5. พลังชุมชน เป็นพลังของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร มีความเข้าใจ เป็นมิตร ไมตรีมีวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี มีปัญหา มีจิตอาสา มีความอบอุ่นความปลอดภัยภายในชุมชน และมีกิจกรรมร่วมกัน

ดัชนีชี้วัดต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนประกอบด้วย ดัชนีชี้วัดต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน 40 ดัชนีชี้วัด โดยแบ่งเป็น 2 หมวดใหญ่ กล่าวคือ หมวดต้นทุนชีวิตภายนอก (External Assets) และหมวดต้นทุนชีวิตภายในตัวบุคคล (Internal Assets) ดังนี้

หมวดต้นทุนชีวิตภายนอก (External Assets)

1. พลังครอบครัว

- 1.1 ครอบครัวให้การสนับสนุนด้วยความรักและผูกพัน
- 1.2 สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกันและปรึกษาได้ทุกเรื่อง
- 1.3 มีผู้ใหญ่นอกเหนือจากครอบครัวที่ให้การสนับสนุน
- 1.4 ครอบครัวมีวินัย กรอบกติกาที่เหมาะสม และติดตามสมาชิกในครอบครัว
- 1.5 รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยในการใช้ชีวิตที่บ้าน
- 1.6 ได้รับการสนับสนุนรวมทั้งบรรยากาศที่ดีจากโรงเรียน
- 1.7 ได้รับการติดตามเรื่องการเรียนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองทั้งคำแนะนำและติดตาม

ประเมิน

2. พลังชุมชน

- 2.1 ผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญ
- 2.2 ได้รับมอบหมายกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน
- 2.3 บำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน
- 2.4 รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยในการใช้ชีวิตในชุมชน
- 2.5 ได้รับแรงใจที่ดีจากเพื่อนบ้าน
- 2.6 ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี

2.7 ชุมชนแวดล้อมมีวินัย และขอบเขตที่เหมาะสมและติดตามสมาชิก

3. พลังสร้างปัญญา

3.1 รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยในการใช้ชีวิตที่ โรงเรียน

3.2 สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

3.3 ความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียน

3.4 ความผูกพันกับโรงเรียน

3.5 รักการอ่านหนังสือ

3.6 โรงเรียนมีวินัยและขอบเขตที่เหมาะสมและติดตามผลงานและพฤติกรรมของเด็ก

3.7 ให้กำลังใจและกระตุ้นในการเรียนหรือกิจกรรมที่ดีจากผู้ปกครองและครู

4. พลังเพื่อนและกิจกรรม

4.1เยาวชนมีกิจกรรมสันทนาการนอกหลักสูตร

4.2 เยาวชนมีการเล่นกีฬาออกกำลังกาย

4.3 กิจกรรมทางศาสนา ≥ 1 ชม./ สัปดาห์

4.4 การมีนัดกับเพื่อนในกิจกรรมที่ดี

4.5 กลุ่มเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดี

4.6 ได้รับแรงใจที่ดีจากเพื่อน

4.7 วินัยในกลุ่มเพื่อน

หมวดต้นทุนชีวิตภายในตัวบุคคล (Internal Assets)

1. การช่วยเหลือผู้อื่น

2. การมีจุดยืนที่ชัดเจน รักความยุติธรรม ไม่แบ่งแยกชนชั้น

3. ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ

4. วินัยในตนเองที่จะไม่ข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง

5. มีทักษะในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ

6. มีทักษะในการคบเพื่อน

7. มีทักษะในการคบค้าสมาคมกับเพื่อนต่างวัยต่างเพศต่างสังคมตลอดจนต่าง

วัฒนธรรม

8. มีทักษะในการปฏิเสธ

9. มีทักษะในการแก้ปัญหาขัดแย้งด้วย สันติวิธี

10. ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง

11. ความรู้สึกว่าชีวิตยังมีความหวัง

12. มีเป้าหมายของชีวิตและมองโลกในแง่ดี

ซึ่งเมื่อเปรียบทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมกับแนวคิดเรื่องต้นทุนชีวิตพบว่าต้นทุนชีวิตภายใน ได้แก่ พลังตัวตนเทียบได้กับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับเล็ก ต้นทุนชีวิตภายนอกบุคคล ได้แก่ พลังครอบครัวเทียบกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับเล็ก พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังสร้างปัญญาเทียบกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับกลาง และพลังชุมชนเทียบกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมในระดับนอก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการพฤติกรรมของวัยรุ่นได้รับการหล่อหลอมมาจากหน่วยที่เล็กที่สุดได้แก่ ครอบครัวของวัยรุ่นต่อเนื่องมาจนถึงระบบที่ใหญ่ที่สุดคือสังคมประเทศหรืออาจจะรวมถึงสังคมโลกด้วย ความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยีและอื่น ๆ ย่อมส่งผลและหล่อหลอมวัยรุ่นจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ หรือที่เรียกว่าเป็นตัวกำหนดต้นทุนของคน หรือเรียกว่าต้นทุนชีวิต (Asset) ซึ่งเป็นปัจจัยสร้างที่ได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยในตัวเด็กเอง และจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนและชุมชน ซึ่งหากสามารถควบคุมปัจจัยและเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสม จะส่งผลต่อการพัฒนาต้นทุนชีวิตที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขและมีสุขภาวะที่ยั่งยืน ต้นทุนชีวิตด้านต่าง ๆ เป็นผลมาจากการได้รับการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด การตัดสินใจและแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ในวัยรุ่นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับต้นทุนชีวิตในต่างประเทศ

จากการศึกษาของเรนนิงเกอร์, อีเวน, กิฟฟินท์, แซนเดอร์สัน, วิชเซนต์, วาโลอิส และพารา-เมดดิน่า (Reininger, Evans, Griffin, Sanderson, Vincent, Valois, & Parra-Medina, 2005) ในการศึกษาการทำนายพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นโดยใช้กรอบแนวคิดทางนิเวศวิทยาสิ่งแวดล้อมและต้นทุนชีวิต (Predicting Adolescent Risk Behaviors Based on an Ecological Framework and Assets) โดยทำการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกันผิวขาวและดำ อายุระหว่าง 14-18 ปี จำนวน 3,439 คน เพื่อหาความสัมพันธ์ของคะแนนของกลุ่มเสี่ยงและต้นทุนชีวิตในวัยรุ่น โดยใช้เครื่องมือที่ประกอบด้วยการวัดลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมเสี่ยงและ ต้นทุนชีวิตในวัยรุ่น พบว่าต้นทุนเรื่องคุณค่าของเพื่อนในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับสูงกับพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.58$) และการได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลางกับพฤติกรรมเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

($r = -.26$) ดังนั้น ต้นทุนในเรื่องคุณค่าของตนเองและกลุ่มเพื่อนสามารถป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นได้และหาการทำนายโดยใช้สถิติพหุคูณเชิงเส้นระหว่างต้นทุนชีวิตกับคะแนนกลุ่มเสี่ยงพบว่า ในกลุ่มหญิงผิวดำต้นทุนชีวิตทำนายพฤติกรรมเสี่ยงได้ 29% วัยรุ่นหญิงผิวขาวต้นทุนชีวิตทำนายพฤติกรรมเสี่ยงได้ 41% วัยรุ่นชายผิวดำต้นทุนชีวิตทำนายพฤติกรรมเสี่ยงได้ 32% และวัยรุ่นชายผิวขาวต้นทุนชีวิตทำนายพฤติกรรมเสี่ยงได้ 45% ดังนั้น ต้นทุนชีวิตการรับรู้ถึงการสนับสนุนของโรงเรียนสามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงได้ การใช้กรอบแนวคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมมาใช้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่นสามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นได้

จากการศึกษาของ เมอร์ฟี และคณะ (Murphey et al., 2004) เรื่องความสัมพันธ์ของต้นทุนชีวิตวัยรุ่นฉบับย่อกับการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยง (Relationships of a brief measure of youth assets to health-promoting and risk behaviors) พบว่า 7 ตัวชี้วัดที่สำคัญในการสร้างเสริมต้นทุนชีวิตของเยาวชนที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพของเยาวชน ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ได้แก่ 1) ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (Academic Achievement) 2) ได้รับการติดตามเรื่อง การเรียนเป็นอย่างดี จากผู้ปกครองทั้งคำแนะนำสื่อการเรียนสั่งสอนและติดตามการประเมิน (Parental Connectedness) 3) วัยรุ่นมีกิจกรรมสันทนาการนอกหลักสูตร ≥ 3 ชม./ สัปดาห์ วัยรุ่นมี การเล่นกีฬาออกกำลังกาย ≥ 3 ชม./ สัปดาห์ (Youth Program Participation: Non School Program) 4) นำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน ≥ 1 ชม./ สัปดาห์ (Volunteer in the Community) 5) ผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญและได้รับมอบหมายกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Empowerment: Value by Community) 6) สร้างทักษะในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจนั้น (Planning Decision Making) 7) สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และปรึกษาได้ทุกเรื่อง (Positive Family Communication) ซึ่งตัวชี้วัดต้นทุนชีวิตทั้ง 7 นี้เป็นฉบับย่อ ที่ต้องการติดตามพฤติกรรมของเยาวชนแบบง่ายไม่ซับซ้อน ผลการศึกษาพบว่าเยาวชนที่มีต้นทุนชีวิตมากจะมีพฤติกรรมที่ดีมากขึ้นและลดพฤติกรรมเสี่ยงลง แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ว่ายังมี ต้นทุนชีวิตของเยาวชนมากขึ้นเปอร์เซ็นต์ที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงยิ่งลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ว่ายังมีต้นทุนชีวิตของเยาวชนมากขึ้น เปอร์เซ็นต์ที่จะมีพฤติกรรมที่ดียิ่ง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากการศึกษาของ บีบี, วีซีลี, โอมานท์, โทม่า, เอสพาย และโรโดท์ (Beebe, Vesely, Oman, Tolma, Aspy, & Rodine, 2008) เรื่องการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตต่อการไม่ใช้แอลกอฮอล์ บุหรี่ และสารเสพติดของวัยรุ่นอเมริกันอินเดียในเขตเมืองโอกาฮามา จำนวน 134 คนพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่ในสังคมที่เป็นตัวอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์กับการไม่ใช้แอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ (OR = 4.4, 95% CI = 1.5-13.3) ไม่ใช้บุหรี่ (OR = 7.5, 95% CI = 2.2-25.6) สารเสพติด

อื่น ๆ ($OR = 5.0, 95\% CI = 1.5-16.8$) การใช้เวลาว่างเกี่ยวกับด้านศาสนาของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการไม่ใช้แอลกอฮอล์ ($OR = 2.8, 95\% CI = 1.1-7.2$) ดันทุนในการสื่อสารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการไม่ใช้สารเสพติด ($OR = 3.1, 95\% CI = 1.02-9.4$) ความสัมพันธ์ของโครงสร้างครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการไม่ใช้สารเสพติดและพฤติกรรมสุขภาพเรื่องการออกกำลังกายและการบริโภคกล่าวคือวัยรุ่นอยู่ในครอบครัวที่มีพฤติกรรมสุขภาพเรื่องการออกกำลังกายและการบริโภค มีโอกาสไม่สูบบุหรี่ 4.4 เท่าของครอบครัววัยรุ่นที่อาศัยในครอบครัวเดี่ยว สรุปได้เลยว่าครอบครัวเข้มแข็ง เยาวชนแข็งแรง ลดปัญหาสังคมลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาของ อีแวนและคณะ (Evans et al., 2004) เรื่องสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตวัยรุ่นและความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพื่อหาความสัมพันธ์ของต้นทุนเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยหาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นอเมริกันชายและหญิงที่กำลังศึกษามัธยมปลายอายุระหว่าง 14-17 ปี จำนวน 2,108 ราย ในมหาวิทยาลัยในแคลิฟอร์เนียใต้ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ วัยรุ่นหญิงผิวขาว วัยรุ่นหญิงผิวดำ วัยรุ่นชายผิวขาวและวัยรุ่นชายผิวดำ โดยใช้แบบสำรวจที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ แบบวัดลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เศรษฐฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยง 26 ข้อ และแบบวัดต้นทุน SIPSL-AB ที่ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .65-.85 และวิเคราะห์โดยสถิติพหุคูณ พบว่า วัยรุ่นที่ได้คะแนนกลุ่มความเสี่ยงมากกว่า 3 เป็นกลุ่มเสี่ยงสูง โดยวัดผ่านต้นทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงทางเพศซึ่งประกอบด้วยเพื่อนเป็นแบบอย่างในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง จำนวนของผู้ใหญ่ที่ให้การสนับสนุนการยอมรับสัมพันธภาพ พบว่าวัยรุ่นที่รายงานว่าไม่มีต้นทุนชีวิตเฉพาะนี้จะมีความเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการทำงานด้านป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การป้องกันการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ต้องมีความเข้าใจในเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับวัยรุ่น

จากการศึกษาของ โอแมน, วีซีลี, แมคลอย, แฮริส-ไวเอต, เอสปาย, โรดไคท์ และ มาร์เชล (Oman, Vesely, McLeroy, Harris-Wyatt, Aspy, Rodine, & Marshall, 2002) ได้ทำการพัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานในการวัดต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งการพัฒนาและทดสอบแบบวัดต้นทุนชีวิตวัยรุ่นที่มีมาตรฐาน (YAS) ทำโดยการศึกษาจาก 3 ส่วนโดยการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นจำนวน 1,350 คนตามโครงการ Health, Empowerment And Responsible Teen of Oklahoma City ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดซึ่งผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นด้านโครงสร้างของคำถามของแบบวัด มีการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เมื่อได้เครื่องมือแล้วนำไปสำรวจจริงในวัยรุ่นและนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ตัดทอนตามความเหมาะสมและค่าที่เชื่อถือได้ สรุป ต้นทุน 6 อย่างประกอบด้วย การสื่อสารของครอบครัว บทบาทของเพื่อน การมุ่งอนาคต การเลือกความ

รับผิดชอบ จิตอาสา บทบาทของผู้ใหญ่ในสังคม ซึ่งทั้ง 6 ข้อนี้มีค่านำหนักคะแนนที่ .40 และมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach Alpha .60

งานวิจัยที่เกี่ยวกับต้นทุนชีวิตในประเทศ

การศึกษาของปิ่นทิพย์ ชะเอม (2544) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงกับทุนทางสังคมของวัยรุ่น เมืองเชียงใหม่ ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 2 ของเทศบาลเชียงใหม่ จำนวน 350 คน พบว่า ทุนทางสังคมเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.99$) พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับการยึดมั่นในการเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -.138$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังอำนาจของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .114$) แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .235$) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางลบกับขอบเขตและความคาดหวัง การยึดมั่นในการเรียน และค่านิยมทางบวกของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -.207, r = -.286, r = -.224$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .310$) และทักษะทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .114$) การยึดมั่นต่อการเรียน และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์เป็นทุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

กลุ่มแผนงานสุขภาวะเด็กและเยาวชนร่วมกับสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนในพระราชูปถัมภ์ได้ทำการสำรวจต้นทุนชีวิตของเยาวชนด้อยโอกาสตามโครงการทดลองเครื่องมือวัดต้นทุนชีวิตสำหรับเยาวชนด้อยโอกาสได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในกลุ่มต่าง ๆ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนที่ถูกปล่อยปละละเลย กลุ่มเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิกลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาทางกฎหมาย กลุ่มเยาวชนพิการ กลุ่มเยาวชนยากจน กลุ่มเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ และกลุ่มเยาวชนในสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งเป็นเยาวชนอายุ 12-25 โดยอาศัยเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิตเยาวชนไทยที่ได้รับการพัฒนาและผ่านขั้นตอนทางระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนชีวิตในกลุ่มเยาวชนด้อยโอกาสทั้ง 7 กลุ่ม พบว่า ต้นทุนชีวิต 3 ลำดับแรกที่เยาวชนทั้งหมดสำรวจประเมินตัวเองมีน้อยที่สุด คือ ฉันได้ทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์ 38.2 % ฉันร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์ 43.2% และฉันร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำทุกสัปดาห์ 42.4% สรุปได้ว่า ถึงแม้ว่าต้นทุนชีวิตในส่วนของกิจกรรมจิตอาสาจะมีเพียง 43% แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเยาวชนทั่วไป (34%) จะพบว่ากลุ่มนี้มีต้นทุนชีวิตด้านกิจกรรมจิตอาสมากกว่าเยาวชนทั่วไป

1. กลุ่มที่มีต้นทุนชีวิตมากที่สุด คือ กลุ่มเยาวชนในสถานการณ์วิกฤต
2. กลุ่มเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิ ต้องได้รับการช่วยเหลือโดยด่วน
3. กลุ่มเยาวชนพิการ ต้องเพิ่มต้นทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะขาดเกือบทุกข้อ ด้วยโครงการเรียนมุ่งอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างเยาวชนด้วยโอกาสส่วนใหญ่มีต้นทุนชีวิตที่เข้มแข็งในหมวดของพลังตัวตน ขณะที่ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดส่วนใหญ่จะอยู่หมวดพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนด้วยโอกาสยังมีความรู้สึกดี และเห็นคุณค่าในตนเอง ขณะที่การมีส่วนร่วมกับชุมชน และการมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อนยังมีน้อย จึงน่าจะเป็นเรื่องที่ต้องสร้างเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นเพิ่มต้นทุนชีวิตให้แข็งแรงมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาของสุริยเดว ทรีปาตี (2551) โดยศึกษาวิจัยนำร่องในนักเรียนสายสามัญ-สายอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา จำนวน 3,318 คน โดยใช้เครื่องมือตัวชี้วัดต้นทุนชีวิต พบว่าต้นทุนชีวิตของเยาวชนไทย ขาดจิตสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอไม่สนใจกัน ขาดกิจกรรมส่วนร่วม ห่วงเหินศาสนาและขาดความซื่อสัตย์ โดย 5 อันดับแรกของคุณค่าที่เยาวชนประเมินตัวเองมากที่สุดคือ 1) การได้รับความรักและการสนับสนุนจากครอบครัว 93.7% 2) พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีส่วนช่วยเหลือฉันให้ประสบความสำเร็จในการเรียน 91.1% 3) พ่อแม่หรือผู้ปกครองและครู ช่วยผลักดันให้ทำในสิ่งที่ดี 89.5% 4) ฉันชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ 88.4% 5) ต้องการรับผิดชอบการเรียนให้ดีที่สุด 88.1% และ 5) อันดับแรกที่เยาวชนประเมินตนเองน้อยที่สุดคือ 1) ได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างน้อย 1 ชม. ต่อสัปดาห์ 28.2% 2) ได้รับมอบหมายหน้าที่ ที่มีประโยชน์และคุณค่าที่ดีต่อชุมชน 29.1% 3) เพื่อนบ้านมีส่วนรับผิดชอบที่จะติดตามเผื่อระวังพฤติกรรมให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม 41.2% 4) มีกิจกรรมทางศาสนาหรือทางจิตวิญญาณ อย่างน้อย 1 ชม.ต่อสัปดาห์ 41.5% และ 5) พูดยุติความจริงเสมอถึงแม้ว่าบางครั้งมันจะไม่ง่ายก็ตาม 51.9%

การใช้กรอบแนวคิดเรื่องระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมมาใช้อธิบายพฤติกรรมของวัยรุ่นนั้น พบว่า เป็นความสัมพันธ์ที่มีความเชื่อมโยงตั้งแต่ในระดับบุคคลกับสิ่งแวดล้อมภายนอกตั้งแต่ครอบครัว เพื่อน โรงเรียนและชุมชนสังคม สภาพเศรษฐกิจ การศึกษา ส่งผลต่อกระบวนการคิด การตัดสินใจและแสดงออกของวัยรุ่น รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น ถือว่าเป็นต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งเป็นปัจจัยด้านบวก ที่เป็นผลมาจากการได้รับการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน พบว่าศึกษาด้านทุนชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยยังมีผู้ศึกษาในเรื่องต้นทุนชีวิต

น้อย และไม่มีการรายงานถึงการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง ดังนั้นในการศึกษารั้งนี้ จึงสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยป้องกันกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตในส่วนที่ขาดให้แก่วัยรุ่นและป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การลดปัญหาต่างๆ ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเป็นวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Correlational Research Design) เพื่อศึกษาถึงต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนหญิงสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 14 โรงเรียน โรงเรียนมัธยม 4 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส 10 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 4,032 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1, 2552)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สํารวจจำนวนประชากรนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
2. หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนหญิง โดยการคำนวณขนาดตัวอย่าง แบบประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite Population) โดยใช้สูตรคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง (Parel, Caldito, Ferrer, De Guzman, Sinsioco, & Tan, 1973)

$$n = \frac{N Z^2 p(1-p)}{Nd^2 + Z^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้

Z = ค่ามาตรฐานตามระดับความเชื่อมั่นได้ไค์ปกติที่สอดคล้องกับระดับนัยสำคัญ $\alpha/2$
 $= 0.025, Z_{0.025} = 1.96$

N = ขนาดประชากรที่เป็นนักเรียนหญิงสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีปีการศึกษา 2553 ที่ทราบจำนวนแน่ชัดทั้งสิ้น 4,032 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1, 2552)

P = สัดส่วนนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีเพศสัมพันธ์เท่ากับ 0.032 (สุพัตรา อักษรรัตน์, 2548)

d = แทนค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้เท่ากับ 2%

แทนค่าในสูตรดังนี้

$$n = \frac{(4,032) (1.96)^2 \times (0.032) (0.968)}{(4,032) (0.02)^2 + (1.96)^2 (0.032) (0.968)} = 282$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 282 คน และเพิ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 จำนวน 28 คน เพื่อป้องกันการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงจึงเท่ากับ 310 คน และคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากรนักเรียนหญิงในแต่ละชั้นและโรงเรียนที่กำหนดไว้ (Proportional Stratified Sampling) โดยนำมาแทนค่าตามสูตร (บุญใจ ศรีสถิตยรักรู, 2550, หน้า 194) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

$$\text{ขนาดตัวอย่าง} = \frac{n_i \times n}{N}$$

n_i = จำนวนกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่ i

n = จำนวนประชากรนักเรียนหญิงในโรงเรียนที่สุ่มได้ของงานวิจัย (310)

N = จำนวนประชากรนักเรียนหญิง (2,718)

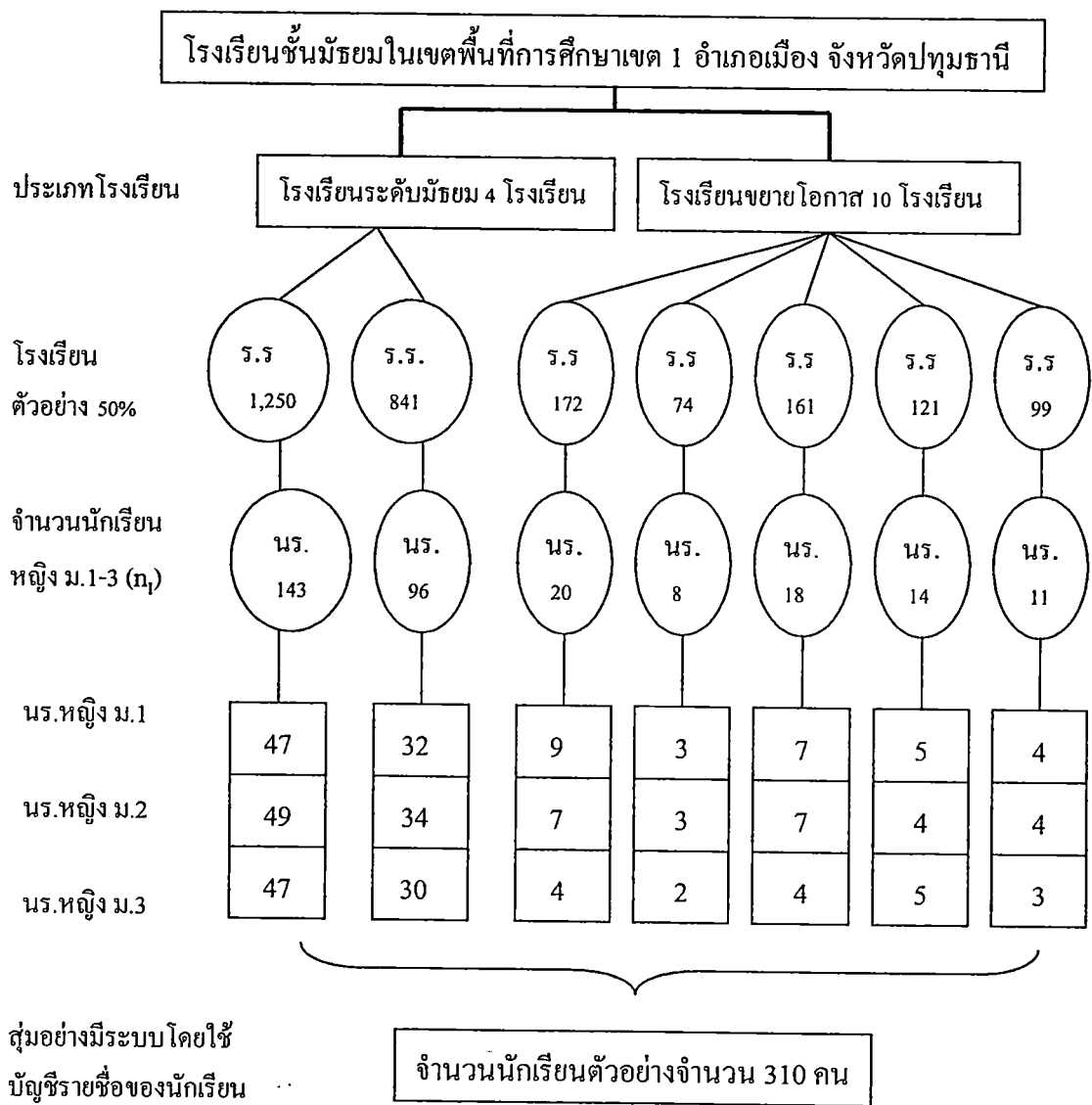
ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน (n = 310)

โรงเรียน	จำนวน ประชากร (n _p)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยม 1	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยม 2	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยม 3
โรงเรียนที่ 1	1,250	143	47	49	47
โรงเรียนที่ 2	841	96	32	34	30
โรงเรียนที่ 3	172	20	9	7	4
โรงเรียนที่ 4	74	8	3	3	2
โรงเรียนที่ 5	161	18	7	7	4
โรงเรียนที่ 6	121	14	5	4	5
โรงเรียนที่ 7	99	11	4	4	3
รวม	2,718	310	107	108	95

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งประเภทของโรงเรียนโดยแบ่งกลุ่มโรงเรียนมัธยมและโรงเรียนขยายโอกาส จากนั้นสุ่มเลือกโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จับฉลากแบบไม่คืนที่ (Sampling without Replacement) จำนวนร้อยละ 50 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองได้โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส 5 โรงเรียน รวมโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มรายชื่อนักเรียน ด้วยวิธีสุ่มอย่างเป็นระบบ ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่จำแนกไว้ในแต่ละชั้น และแต่ละโรงเรียนที่กำหนดไว้ไว้ แสดงรายละเอียดในภาพที่ 2



ภาพที่ 2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ ความเพียงพอของรายได้ของนักเรียน ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัวนักเรียน บุคคลที่นักเรียนพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่างๆ มากที่สุด

ส่วนที่ 2 แบบประเมินเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงเพศ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบประเมินความเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงของสุพัตรา อักษรรัตน์ (2548) ซึ่งใช้กรอบแนวคิด

ของกองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข (2546) และเคยนำไปทดลองใช้กับวัยรุ่นหญิงในหัวคนนครศรีธรรมราชซึ่งมีความคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษามากที่สุด จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.92

แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 14 ข้อ ได้แก่ บุคคลที่นักเรียนปรึกษาด้วยเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยเรื่องเพศ การมีคู่อรัก การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และ 3 เดือนที่ผ่านมา อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก บุคคลที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วย เหตุผลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก จำนวนคู่นอน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันการตั้งครรภ์ และการป้องกันโรคติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และในครั้งต่อมา วิธีที่นักเรียนใช้ในการป้องกันการตั้งครรภ์และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์และการตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์

2. พฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์มี 12 ข้อ (ข้อที่ 1-12) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นการประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นประจำ ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยมีข้อคำถามทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ข้อคำถามด้านบวกได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, และ 11 ข้อคำถามด้านลบได้แก่ ข้อ 8, 9 และ 12

3. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย มี 10 ข้อ (ข้อที่ 1-10) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นประจำ ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ด้านบวกได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 และ 10 ข้อคำถามด้านลบได้แก่ ข้อ 7

แบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความ	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
ไม่เคยปฏิบัติ	1	4
ปฏิบัติบางครั้ง	2	3
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3	2
ปฏิบัติเป็นประจำ	4	1

เกณฑ์การให้คะแนน แปลผลโดยวิธีอิงเกณฑ์ของค่าเฉลี่ยรวม (เพชรร้อย สึงหังชัย, ศิริพร ขัมภลิจิต และทักษิณี นะแส, 2539) แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่าง 1- 4 ซึ่งคำนวณช่วงคะแนนพิสัย (Range) โดยใช้สูตร

ช่วงคะแนน = $\frac{\text{จำกัดล่างที่แท้จริง} + \text{ขีดจำกัดบนที่แท้จริง}}{2}$

แปลผลคะแนนของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ดังนี้
คะแนนอยู่ในช่วง 1.00-1.49 หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับเสี่ยงน้อยมาก
คะแนนอยู่ในช่วง 1.50-2.49 หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับเสี่ยงน้อย
คะแนนอยู่ในช่วง 2.50-3.49 หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับเสี่ยงปานกลาง
คะแนนอยู่ในช่วง 3.50- 4.00 หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับเสี่ยงสูง

ในการวิเคราะห์หาสัมพันธภาพพร้อมทั้งปัจจัยที่ศึกษาได้จัดกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ หมายถึง การไม่มีเพศสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเรื่องต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น เป็นแบบสอบถามปลายปิดโดยดัดแปลงภาษาที่ใช้บางส่วนแต่คงจำนวนข้อและสาระของคำถามเดิมของนายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี (2551) ซึ่งเครื่องนี้ได้พัฒนามาจากเครื่องมือวัดต้นทุนชีวิตวัยรุ่นของสถาบันวิจัยสหรัฐอเมริกาที่เริ่มต้นใช้ในปี ค.ศ. 1989 และนายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตีได้นำมาการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศในปัจจุบัน และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในจังหวัดต่างของประเทศไทย แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 48 ข้อ ประกอบด้วย 5 พลัง คือ พลังตัวตน 15 ข้อ (ข้อ 1-15) พลังพลังครอบครัว 8 ข้อ (16-23) พลังสร้างปัญญา 11 ข้อ (24-34) พลังเพื่อนและกิจกรรม 6 ข้อ (35-40) และพลังชุมชน 8 ข้อ (41-48) โดยแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับคือปฏิบัติเป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง และไม่เคย ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในการให้คะแนนแต่ละข้อคำถามดังนี้

ถ้าตอบ “เป็นประจำ”	ค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ถ้าตอบ “บ่อยครั้ง”	ค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ถ้าตอบ “บางครั้ง”	ค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน
ถ้าตอบ “ไม่เคย”	ค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

การแปลผลระดับต้นทุนชีวิตใช้เกณฑ์ตามเครื่องมือของ สุริยเดว ทรีปาตี (2551)	
ระดับต้นทุนชีวิต	ร้อยละของคะแนน
ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย	≤ 50 ไม่ผ่านเกณฑ์
ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	> 50-60
ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี	> 60-80

ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดีมาก > 80

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามใช้เกณฑ์การแบ่งต้นทุนชีวิตออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

ไม่ผ่านเกณฑ์ หมายถึงระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย - ปานกลาง
คะแนน $\leq 60\%$ เกณฑ์

ผ่านเกณฑ์ หมายถึงระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี- ดีมาก คะแนน $> 60\%$

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ดัดแปลงขึ้นดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือไปรับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมเด็ก และวัยรุ่น 3 ท่าน อาจารย์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา สาระตลอดจนการจัดลำดับของเนื้อหาที่ใช้ ความถูกต้องของภาษา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ผู้วิจัยรวบรวมผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม และได้นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 12-15 ปี การศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 60 คน แล้วนำมาหาความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

2.1 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยรวมเท่ากับ .87

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น ได้ค่าโดยรวมเท่ากับ .95 ประกอบด้วยด้านพลังตัวตน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 ด้านพลังครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 ด้านพลังสร้างปัญญาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 และด้านพลังชุมชนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม แล้วรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนภายในวันเดียวกัน กับนักเรียนหญิงสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จาก คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการแต่ละ โรงเรียน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล
3. ขอบัญชีรายชื่อนักเรียนแต่ละ โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างและจัดทำบัญชีกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบระบบ (Systematic Random Sampling) เพื่อแจกใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างนำไปให้ผู้ปกครองอนุญาตโดยผ่านครูประจำชั้น

ขั้นดำเนินการ

1. ภายหลังจากได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าร่วมการวิจัยจากผู้ปกครองแล้ว ผู้วิจัยได้ประสานงานกับ ครูประจำชั้นเพื่อนัดหมาย วัน เวลา สถานที่เก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามบัญชีรายชื่อที่ผ่านการสุ่มคัดเลือกข้างต้น โดยใช้ชั่วโมงว่างของนักเรียนในการเก็บข้อมูล มีการจัดสถานที่ให้เอื้อต่อการเก็บข้อมูลโดยอิสระและเป็นส่วนตัว จัดให้ระยะนั่งห่างกันประมาณ 1 เมตร หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพซึ่งผ่านการแนะนำเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว 1 คน เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ คำอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ
2. ผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามที่อยู่ในซองสีน้ำตาล พร้อมใบยินยอมให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่าง เมื่อนักเรียนเซ็นใบยินยอมแล้วให้วางไว้ด้านข้าง ผู้ช่วยวิจัยเดินเก็บใบยินยอมและให้ตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลาในการทำ 30 -40 นาที โดยไม่มีอาจารย์ของโรงเรียนอยู่ในห้องหรือบริเวณที่นักเรียนตอบแบบสอบถาม เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จให้จัดเก็บในซองสีน้ำตาลวางไว้บนโต๊ะ ผู้ช่วยวิจัยเดินเก็บซองใส่แบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วน ก่อนนำมาวิเคราะห์

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมคณะพยาบาลศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา และเนื่องจากผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากผู้ปกครองของนักเรียนและนักเรียนหญิงที่ถูกสุ่มเข้าร่วมการวิจัยโดยชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย การตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จะไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะถูกนำเสนอในรูปแบบการสรุปผลการวิจัย ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมวิจัยโดยการลงเป็นรหัสไม่ระบุชื่อ-นามสกุลของกลุ่มตัวอย่าง คำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างจะถือเป็นความลับ และนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ครั้งนี้เท่านั้น จะมีการทำลายข้อมูลหลังจากผลการวิจัยมีการเผยแพร่และตีพิมพ์แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมด ไปวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ตามรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. คะแนนต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นรายข้อ รายด้านและโดยรวม นำมาคำนวณหา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตน รายได้ของครอบครัว การอยู่ร่วมกับครอบครัว พลังพลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Multiple Regression แต่เนื่องจากความสัมพันธ์ของตัวแปรไม่เป็นเส้นตรง ไม่ผ่านข้อตกลงเบื้องต้น จึงมีการแบ่งกลุ่มผลการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง และกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยไบนารีลอจิสติก (Binary Logistic Regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีจำนวน 310 คน ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี
2. ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และต้นทุนชีวิตของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนทั้งสิ้น 310 คน อายุระหว่าง 12-15 ปี มีอายุเฉลี่ย 13.19 ปี กระจายอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีสัดส่วนพอ ๆ กัน (ร้อยละ 34.5, 34.9 และ 30.6 ตามลำดับ) กว่าครึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ≤ 3.00 (ร้อยละ 57.4) ขณะที่กำลังศึกษาอยู่กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 57.7) และบิดามารดามีสถานะภาพสมรสอยู่ (ร้อยละ 64.8) ระดับการศึกษาของบิดาพบว่าอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาสูงสุด (ร้อยละ 28.4) รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษา (ร้อยละ 26.8) และอนุปริญาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 10.0) ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษาของมารดาพบว่าอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาสูงสุด (ร้อยละ 37.1) รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษา (ร้อยละ 31.9) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ เมื่อมีปัญหาบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ด้วย เป็นบิดาและมารดาสูงสุด (ร้อยละ 49.4) รองลงมาคือ เพื่อน (ร้อยละ 35.2) และญาติ/ พี่น้อง (ร้อยละ 8.4) ตามลำดับ รายได้ต่อสัปดาห์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 401 บาทต่อสัปดาห์สูงสุด (ร้อยละ 36.4) รองลงมามีรายได้ระหว่าง 201-300 บาทต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 31.9) และมีรายได้ระหว่าง 301-400 บาทต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 16.5) ตามลำดับ รายได้เฉลี่ยเท่ากับ 317.72 บาทต่อสัปดาห์

ความเพียงพอของรายได้ของนักเรียนพบว่าส่วนใหญ่เพียงพอและเหลือเก็บ (ร้อยละ 62.3)
ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัว ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเพียงพอและเหลือเก็บ (ร้อยละ 61.0)
เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยเรื่องเพศ นักเรียนจะปรึกษากับบิดาและมารดามากที่สุด (ร้อยละ 42.9) รองลงมาคือ เพื่อน (ร้อยละ 32.6) และญาติ/ พี่น้อง (ร้อยละ 8.4) ตามลำดับ นักเรียนกว่าครึ่ง รายงานว่าเคยมีคู่รักในวัยเรียน (ร้อยละ 63.2) และหนึ่งในสามกำลังคบหากันอยู่ (ร้อยละ 35.5) ที่สำคัญคือนักเรียนยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 13.5 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (n= 310)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
12 ปี	82	26.5
13 ปี	107	34.5
14 ปี	99	31.9
15 ปี	22	7.1
Min-Max= 12-15 Mean= 13.19, SD= 0.91		
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	107	34.5
มัธยมศึกษาปีที่ 2	108	34.9
มัธยมศึกษาปีที่ 3	95	30.6
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
≤ 3.00	178	57.4
> 3.00	132	46.2
Min- Max= 1.80-4.00; Mean=3.00, SD= 0.47		
ขณะที่กำลังศึกษาอยู่นี้ท่านอาศัยอยู่กับ		
อยู่ร่วมกับบิดาและมารดา	179	57.7
อยู่กับบิดาหรือมารดาหรือญาติผู้ใหญ่	129	41.6
อยู่ตามลำพัง	1	0.3
อื่น ๆ (อยู่กับครอบครัวของสามี)	1	0.3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	201	64.8
แยกกันอยู่	51	16.5
หย่าร้าง	40	12.9
บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต	18	5.8
ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา		
ประถมศึกษา	88	28.4
มัธยมศึกษา	83	26.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	31	10.0
ปริญญาตรี	18	5.8
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.6
ไม่ทราบ	88	28.4
ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา		
ประถมศึกษา	115	37.1
มัธยมศึกษา	99	31.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	17	5.5
ปริญญาตรี	18	5.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.3
ไม่ทราบ	60	19.4
บุคคลที่นักเรียนพูดคุยหรือปรึกษา		
พ่อแม่	153	49.4
เพื่อน	109	35.2
พี่น้อง/ญาติ	26	8.4
คู่วัก	10	3.2
ครู	3	0.9
ไม่ปรึกษาใคร	9	2.9

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของนักเรียน (บาทต่อสัปดาห์)		
≤ 200	47	15.2
201 -300	99	31.9
301- 400	51	16.5
≥ 401	113	36.4
Min- Max= 80-840; Mean=371.72, SD= 157.52		
ความเพียงพอของรายได้ของนักเรียน		
เพียงพอและเหลือเก็บ	193	62.3
เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ	100	32.3
ไม่เพียงพอ	17	5.4
ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัว		
เพียงพอและเหลือเก็บ	189	61.0
เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ	85	27.4
ไม่เพียงพอ	36	11.6
บุคคลที่นักเรียนปรึกษาเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัย		
เรื่องเพศ		
พ่อแม่	133	42.9
เพื่อน	101	32.6
พี่น้อง/ญาติ	26	8.4
ครู	11	3.5
คูรักร	9	2.9
บุคลากรทางการแพทย์	10	3.2
ไม่ปรึกษา	20	6.5
การมีคูรักรในวัยเรียน		
ไม่เคยมี	114	36.8
เคยมี (เลิกกันแล้ว)	86	27.7
มี (กำลังคบกันอยู่)	110	35.5

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม		
ไม่เคย	268	86.5
เคย	42	13.5

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และต้นทุนชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่าอายุเฉลี่ยที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 14 ปี กว่าครึ่งมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่อายุ 14 ปี (ร้อยละ 54.8) อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุดเท่ากับ 12 ปี (ร้อยละ 9.5) บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ด้วยส่วนใหญ่เป็นคู่รัก (ร้อยละ 90.5) เหตุผลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เพราะความรักมากที่สุด (ร้อยละ 42.5) รองลงมา เพราะอยากรู้ อยากลอง (ร้อยละ 26.2) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ร้อยละ 59.5) และวิธีที่ใช้คือการรับประทานยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินมากที่สุด (ร้อยละ 36.0) รองลงมาเป็นวิธีใช้ถุงยางอนามัยเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 20.0 และใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินร่วมกับถุงยางอนามัยวิธีร้อยละ 16.0 ตามลำดับ ไม่มีการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกร้อยละ 40.5 ซึ่งมีสาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากไม่ได้วางแผนมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 82.4) ร้อยละ 64.3 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ร้อยละ 64.3) เนื่องจากไม่ได้วางแผนมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 66.7)

จำนวนคู่นอนในช่วงชีวิตที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งยังมีเพียง 1 คน (ร้อยละ 64.3) อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่รายงานว่าตนเองเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนถึง 2 คน พบร้อยละ 21.4 และมีคู่นอนถึง 3 คนร้อยละ 14.3 ในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ ยังมีเพศสัมพันธ์อยู่ (ร้อยละ 38.1) ส่วนใหญ่นักเรียนหญิงไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 88.1) กว่าครึ่งใช้การป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์สุดท้าย (ร้อยละ 61.9) วิธีที่ใช้มากที่สุด คือใช้ถุงยางอนามัย (ร้อยละ 46.1) รองลงมาใช้วิธีการรับประทานยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน (ร้อยละ 19.2) และการรับประทานยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินร่วมกับถุงยางอนามัย (ร้อยละ 19.2) ตามลำดับ และมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายโดยไม่มีการป้องกันถึงร้อยละ 38.1สาเหตุเนื่องจากไม่ได้วางแผนมีเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 50.0 ประวัติการตั้งครรภ์ พบว่ามีร้อยละ 4.2 ที่เคยตั้งครรภ์และทุกรายตอบว่าตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ใช้วิธียุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีเพศสัมพันธ์จำแนกตามพฤติกรรมทางเพศ (n= 42)

พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก		
12 ปี	4	9.5
13 ปี	9	21.4
14 ปี	23	54.8
15 ปี	6	14.3
Min- Max= 12-15; Mean = 13.73, SD = 0.83		
บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก		
คู่อรัก	38	90.5
เพื่อน	3	7.1
ญาติ	1	2.4
เหตุผลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก		
ความรัก	19	45.2
อยากรู้ อยากลอง	11	26.2
ตามใจแฟน/ ถูกชักชวน	8	19.1
ถูกบังคับ	3	7.1
เมา	1	2.4
จำนวนคู่นอนช่วงชีวิตที่ผ่านมา		
1 คน	27	64.3
2 คน	9	21.4
3 คน	6	14.3
การมีเพศสัมพันธ์ระยะ 3 เดือนผ่านมา		
มี	16	38.1
ไม่มี	26	61.9

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์		
ดื่ม	5	11.9
ไม่ดื่ม	37	88.1
การป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (n=25)		
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน	9	36.0
ใช้ถุงยางอนามัย	5	20.0
ใช้วิธีหลังข้างนอก+ถุงยางอนามัย	4	16.0
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน+ถุงยางอนามัย	4	16.0
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบ 21 หรือ 28 เม็ด+ถุงยางอนามัย	2	8.0
ใช้วิธีหลังข้างนอก	1	4.0
สาเหตุไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก		
ไม่ได้วางแผนการมีเพศสัมพันธ์	18	66.7
ฝ่ายชายไม่ต้องการใช้	5	18.5
ลืม	2	7.4
เมา	1	3.7
ฝ่ายหญิงไม่ต้องการใช้	1	3.7
การป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย (n=26)		
ใช้ถุงยางอนามัย	12	46.1
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน	5	19.2
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน+ถุงยางอนามัย	5	19.2
ใช้วิธีหลังข้างนอก	2	7.7
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบ 21 หรือ 28 เม็ด+ถุงยางอนามัย	1	3.8
ฉีดยาคุม	1	3.8

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย		
ไม่ได้วางแผนการมีเพศสัมพันธ์	11	45.8
ฝ่ายชายไม่ต้องการใช้	6	25.0
ลืม	5	20.8
อยู่แบบสามีภรรยา	1	4.2
ฝ่ายหญิงไม่ต้องการใช้	1	4.2
ประวัติการตั้งครรภ์		
ไม่เคย	40	95.24
เคย	2	4.76

จากตารางที่ 5 พบว่าภาพรวมของพฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับเสี่ยงน้อยมาก ($\bar{X} = 1.29$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ เรียงตามลำดับจากคะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ฉันหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์กับคูรัักหรือเพื่อนชายได้ ($\bar{X} = 1.54$, $SD = 0.97$) ฉันปฏิเสธการแสดงความรักกับคูรัักหรือเพื่อนชายโดยการถูกเนื้อต้องตัวกัน ทั้งภายนอกและใต้เสื้อผ้าเหนือส่วนเอว ($\bar{X} = 1.51$, $SD = 0.91$) ฉันปฏิเสธการแสดงความรักกับคูรัักหรือเพื่อนชายโดยการถูกเนื้อต้องตัวกัน ทั้งภายนอกและใต้เสื้อผ้าใต้ส่วนเอว ($\bar{X} = 1.48$, $SD = 0.91$) ฉันแสดงความรักกับคูรัักหรือเพื่อนชายโดยการสัมผัสถูกเนื้อต้องตัว ภายนอกและ/หรือใต้เสื้อผ้าเหนือส่วนเอว ($\bar{X} = 1.30$, $SD = 0.61$) และฉันอยู่ตามลำพังกับคูรัักหรือเพื่อนชายในที่ลับตาคนหรือในห้องพักของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ($\bar{X} = 1.28$, $SD = 0.47$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (n = 310)

ข้อคำถาม	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	SD
12. ฉันหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือเพื่อนชายได้ เช่น การอยู่ตามลำพังสองต่อสอง การดื่มแอลกอฮอล์	8.1	10.6	9.4	71.9	1.54	0.97
8. ฉันปฏิเสธการแสดงความรักกับคูรักหรือเพื่อนชายโดยการถูกเนื้อต้องตัวกันทั้งภายนอกและได้เสื้ผ้าเหนือส่วนเอว	72.3	8.0	14.2	4.8	1.51	0.91
9. ฉันปฏิเสธการแสดงความรักกับคูรักหรือเพื่อนชายโดยการถูกเนื้อต้องตัวกัน ทั้งภายนอกและได้เสื้ผ้าได้ส่วนเอว	74.8	6.8	13.2	5.2	1.48	0.91
6. ฉันแสดงความรักกับคูรักหรือเพื่อนชายโดยการสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวกัน ทั้งภายนอกและ/หรือได้เสื้ผ้าเหนือส่วนเอว	5	9	61	235	1.30	0.61
5. ฉันอยู่ตามลำพังกับคูรักหรือเพื่อนชายในที่ลับตาคนหรือในห้องพักของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	1.6	3.2	16.8	78.4	1.28	0.62
2. ฉันอ่านคอลัมน์ตอบปัญหาเพศในหนังสือพิมพ์ หรือ นิตยสารต่าง ๆ หรืออ่านหนังสือหรือนิยายกระตุ้นอารมณ์เพศ	0	1.3	21.9	76.8	1.24	0.46
3. ฉันสืบค้นข้อมูลทางเพศจากอินเทอร์เน็ต	0.6	1.6	18.4	79.4	1.23	0.50
7. ฉันแสดงความรักกับคูรักหรือเพื่อนชายโดยการสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวกัน ทั้งภายนอกและ/ หรือได้เสื้ผ้าได้ส่วนเอว	1.6	2.3	14.5	81.6	1.23	0.57
1. ฉันดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น ไวน์ เหล้า เมื่อไปเที่ยวกับคูรักหรือเพื่อนชาย	0	1.3	19.4	79.4	1.21	0.45

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	SD
4. ฉันดูวิดีโอ หนังสือ หรือภาพจากอินเทอร์เน็ตกับคู่รัก หรือผู้ชาย	0.6	1.3	14.2	83.9	1.18	0.47
10. ฉันไปเที่ยวและพักผ่อนกับคู่รัก หรือผู้ชายตามลำพังสองต่อสอง	0.3	1.9	4.8	92.9	1.09	0.38
11. ฉันไปเที่ยวสถานเริงรมย์ในเวลากลางคืน เช่น เทค ผับ บาร์ คาราโอเกะ กับคู่รักหรือผู้ชาย ตามลำพัง	0	1.0	4.5	94.5	1.06	0.28
Min- Max= 1.00- 3.42 ; Mean= 1.29, SD= 0.39						

จากตารางที่ 6 พบว่าภาพรวมของการมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยจากของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับเสี่ยงน้อย ($\bar{X} = 2.09$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย เรียงตามลำดับจากคะแนนมากที่สุด 5 อันดับแรกคือฉันมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักหรือผู้ชายขณะอยู่ในวัยเรียน ($\bar{X} = 2.55$, $SD = 0.63$) เมื่อมีเพศสัมพันธ์ คู่รักหรือผู้ชายของฉันใช้ถุงยางอนามัย ($\bar{X} = 2.40$, $SD = 1.05$) ฉันพุดคุยกับคู่รักหรือผู้ชายเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว ($\bar{X} = 2.38$, $SD = 1.06$) เมื่อมีเพศสัมพันธ์ คู่รักหรือผู้ชายของฉันใช้วิธีการหลังข้างนอก ($\bar{X} = 2.36$, $SD = 1.12$) เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ฉันป้องกันการตั้งครรภ์โดยการนับระยะปลอดภัย ($\bar{X} = 2.24$, $SD = 1.03$) ตามลำดับรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (n = 42)

พฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	ไม่ เคย	$\bar{X}$	SD
2. ฉันมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือเพื่อนชาย ขณะอยู่ในวัยเรียน	7.1	40.5	52.4	0	2.55	0.63
7. เมื่อมีเพศสัมพันธ์ คูรักหรือเพื่อนชายของ ฉันใช้ถุงยางอนามัย	21.4	40.5	14.3	23.8	2.40	1.08
3. ฉันพูดคุยกับคูรักหรือเพื่อนชายเรื่องการ ป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว	19.0	23.8	33.3	23.8	2.38	1.06
6. เมื่อมีเพศสัมพันธ์ คูรักหรือเพื่อนชายของ ฉันใช้วิธีการหลังข้างนอก	23.8	14.3	35.7	26.2	2.36	1.12
4. เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ฉันป้องกันการ ตั้งครรภ์ โดยการนับระยะปลอดภัย	16.7	16.7	40.4	26.2	2.24	1.03
1. ฉันมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือ เพื่อนชาย เมื่อถูกชักชวน	7.1	16.7	61.9	14.3	2.17	0.76
8. ฉันยอมมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือเพื่อน ชายของฉัน ที่ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย	11.9	21.4	28.6	38.1	2.07	1.05
5. เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ฉันกินยาคุมฉุกเฉิน	19	12	19	50	2.00	1.19
9. ฉันมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนที่รู้จัก ผิวเผิน	9.5	0	14.3	76.2	1.43	0.91
10.ฉันมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชาย ได้หลายคน	0	4.8	16.6	78.6	1.26	0.54
Min- Max = 1.00- 3.20; Mean = 2.09 , SD = 0.41						

จากตารางที่ 7 พบว่าภาพรวมของต้นทุนชีวิตใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่มดังนี้
ผ่านเกณฑ์ หมายถึงระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี-ดีมาก คะแนน > 60 เปอร์เซนต์ และไม่ผ่านเกณฑ์
หมายถึงระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย -ปานกลาง คะแนน ≤ 60 เปอร์เซนต์

ต้นทุนชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์คะแนนอยู่ระดับดี ($\bar{X}$ = 65.06, SD = 15.82) เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าต้นทุนชีวิตผ่านเกณฑ์ระดับดีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพลังครอบครัว ($\bar{X}$ = 75.00, SD = 20.53) ด้านพลังสร้างปัญญา ($\bar{X}$ = 67.07, SD = 17.15) ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ($\bar{X}$ = 66.15, SD = 20.65) ด้านพลังตัวตน ($\bar{X}$ = 62.52, SD = 17.99) และต้นทุนชีวิตไม่ผ่านเกณฑ์ คะแนนอยู่ระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านพลังชุมชน ($\bar{X}$ = 56.29, SD = 23.17)

ต้นทุนชีวิตรายชื่อของนักเรียน ที่มีผลการวิเคราะห์ว่าดีคือผ่านเกณฑ์มากกว่า 60 เปอร์เซนต์ มากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ฉันอยากเรียนให้ได้คะแนนดี (ร้อยละ 88.5) ซึ่งอยู่ในต้นทุน ชีวิตด้านพลังปัญญา ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่นและมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง (ร้อยละ 83.5) ฉันมีผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม (ร้อยละ 81.6) ฉันมีผู้ปกครองที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้ (ร้อยละ 81.2) ซึ่งทั้ง 3 ข้ออยู่ในต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัว และฉันกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ความรุนแรง) (ร้อยละ 78.9) ซึ่งอยู่ ในต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตน

ส่วนต้นทุนชีวิตรายชื่อ ที่มีผลการวิเคราะห์ว่าไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 มากที่สุด 5 อันดับ แรก เรียงจากน้อยที่สุดถึงมาก คือ ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ร้อยละ 43.4) ซึ่งอยู่ในต้นทุนชีวิต ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน (ร้อยละ 47.6) ซึ่งทั้ง 2 ข้ออยู่ในต้นทุนชีวิตด้านพลังชุมชน ฉันสามารถควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น ควบคุมอารมณ์เวลาโกรธ ได้ดีเมื่อเกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง (ร้อยละ 50.9) ซึ่งอยู่ในต้นทุนชีวิต ด้านพลังตัวตน ฉันสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทร ีวี สื่อประเภทอื่น ๆ กับครู (ร้อยละ 50.9) ซึ่งอยู่ในต้นทุนชีวิตด้านพลังปัญญา และฉันมีเพื่อนบ้านที่ สนใจและให้กำลังใจฉัน (ร้อยละ 53.5) ซึ่งอยู่ในต้นทุนชีวิตด้านพลังชุมชน ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น (n = 310)

ต้นทุนชีวิต	ร้อยละรายชื่อ
ด้านพลังตัวตน	
10. ฉันกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ความรุนแรง)	78.9
1. ฉันเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความค่า	71.4
15. ฉันรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง	70.8
6. ฉันยึดมั่นในการกระทำที่ดีงาม	68.4

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	ร้อยละรายชื่อ
ด้านพลังตัวตน	
8. ฉันเห็นอกเห็นใจ และใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น	66.1
9. ฉันเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนที่มีความคิดเห็นหรือการดำเนินชีวิตแตกต่างกันได้อย่างดี	63.7
2. ฉันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เพศชาย/ หญิง/ เพศทางเลือก	63.0
5. ฉันรับผิดชอบในสิ่งที่ฉันทำ (ไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไรก็ตาม)	60.2
14. ฉันมีเป้าหมายในชีวิตชัดเจน	60.1
7. ฉันมีการวางแผนและคิดอย่างรอบคอบก่อนลงมือทำ	59.7
11. ฉันพยายามแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญามากกว่าอารมณ์ไม่ใช่ความรุนแรง	58.8
13. ฉันรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า	57.8
4. ฉันพูดความจริงเสมอถึงแม้ว่าบางครั้งมันจะทำให้ยาก	54.8
3. ฉันกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็นแม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น	54.3
12. ฉันสามารถควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น ควบคุมอารมณ์เวลาโกรธได้ดีเมื่อเกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง	50.9
พลังตัวตน Min- Max= 4.44- 100 ; Mean = 62.52, SD = 17.99	
ด้านพลังครอบครัว	
19. ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่นและมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง	83.5
21. ฉันมีผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม	81.6
18. ฉันมีผู้ปกครองที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้	81.2
16. ฉันได้รับความรักความอบอุ่นเอาใจใส่และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัว	78.5
20. ฉันอยู่ในครอบครัวที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ชัดเจน มีเหตุผลและมีการดูแลให้ปฏิบัติตาม	71.3
22. ฉันมีผู้ปกครองที่สนับสนุนให้ฉันทำในสิ่งที่ฉันชอบหรืออยากทำ	71.2

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	ร้อยละรายชื่อ
ด้านพลักรอบครัว	
17. ฉันปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้ปกครองได้อย่างสบายใจไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่	68.4
23. ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ สื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่น ๆ ภายในครอบครัว	64.2
พลักรอบครัว Min- Max = 4.17- 100 ; Mean = 75.00, SD = 20.53	
ด้านพลังสร้างปัญญา	
28. ฉันอยากเรียนให้ได้คะแนนดี	88.5
26. ฉันอยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนมีเหตุผลและมี การดูแลให้ปฏิบัติตาม	75.7
24. ฉันอยู่ในสถาบันการศึกษาที่เอาใจใส่ สนับสนุนและช่วยเหลือผู้เรียนได้ดี	72.6
25. ฉันรู้สึกปลอดภัยที่อยู่โรงเรียน	68.9
31. ฉันรักและผูกพันกับสถาบันการศึกษาของฉัน	68.1
29. ฉันตั้งใจเรียนและเอาใจใส่ในการเรียน	67.6
27. ฉันมีครูที่สนับสนุนให้ฉันทำในสิ่งที่ชอบหรืออยากทำ	66.9
32. ฉันอ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลิน	62.8
33. ฉันใฝ่รู้ในภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชุมชน	58.9
30. ฉันทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน	56.9
34. ฉันสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่น ๆ กับครู	50.9
พลังสร้างปัญญา Min- Max = 3.03- 100 ; Mean = 67.07, SD = 17.15	
ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม	
36. ฉันทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตนเอง เช่น ทำงานศิลปะ เล่นดนตรี วาดรูป	73.1
37. ฉันได้เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย	67.0
39. ฉันและเพื่อนช่วยกันทำกิจกรรมที่ดี	66.3
40. ฉันมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อที่สร้างสรรค์กับเพื่อน	66.2

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	ร้อยละรายข้อ
35. ฉันมีเพื่อนสนิทที่เป็นแบบอย่างที่ดีและชักนำให้ฉันทำดี	63.9
38. ฉันร่วมกิจกรรมทางศาสนาหรือประกอบพิธีกรรม	60.3
พลังเพื่อนและกิจกรรม Min-Max= 0-100 ; Mean = 66.15, SD = 20.65	
ด้านพลังชุมชน	
48. ฉันมีผู้ใหญ่อื่นนอกเหนือจากผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม	67.1
41. ฉันมีญาติหรือผู้ใหญ่ นอกเหนือจากผู้ปกครองที่ฉันสามารถปรึกษาหารือและขอความช่วยเหลือได้อย่างสบายใจ	62.6
46. ฉันรู้สึกภูมิใจในชีวิตเมื่ออยู่ในชุมชนของฉัน	59.7
43. ฉันรู้สึกว่าคนในชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของเด็กและเยาวชน	59.4
47. ฉันมีเพื่อนบ้านคอยสอดส่อง และดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม	57.0
42. ฉันมีเพื่อนบ้านที่สนใจ และให้กำลังใจฉัน	53.5
45. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน	47.6
44. ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	43.4
พลังชุมชน Min-Max= 0-100 ; Mean = 56.29, SD = 23.17	

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์

โดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็น 2 กลุ่มดังนี้ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ มีจำนวน 42 ราย และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ หมายถึง การไม่มีเพศสัมพันธ์มีจำนวน 268 ราย

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 3.97 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 3.97, 95\% CI = 1.44-10.90$) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัวจะมีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 3.40 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 3.40, 95\% CI = 1.49-7.74$) กลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนต่ำจะ

สัดส่วนมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนไม่ผ่านเกณฑ์จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 3.31 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนผ่านเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 3.31, 95\% CI = 1.25-8.79$) กลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์จะสัดส่วนมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 2.89 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมผ่านเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 2.89, 95\% CI = 1.02-8.21$) กลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์จะสัดส่วนมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 2.55 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวผ่านเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 2.55, 95\% CI = 1.10-5.90$) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเพียงพอของรายได้ สถานภาพของครอบครัว ต้นทุนชีวิตพลังสร้างปัญญา และต้นทุนชีวิตพลังชุมชน มีความสัมพันธ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่า Crude OR และ Adjusted OR ของตัวแปรที่ศึกษาต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง (n = 310)

ตัวแปรที่ศึกษา	พฤติกรรมเสี่ยง		พฤติกรรมเสี่ยงมาก		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	น้อย (n = 268)		(n = 42)				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ระดับการศึกษา							
มัธยมศึกษาปีที่ 3	75	78.9	20	21.1	3.81	3.97*	1.44-10.90
มัธยมศึกษาปีที่ 2	93	86.1	15	13.9	2.30	2.18	0.75-6.30
มัธยมศึกษาปีที่ 1	100	93.5	7	6.5	1.00		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
<= 2.5	41	69.5	18	30.5	4.15	2.28	0.96-5.41
> 2.5	227	90.4	24	9.6	1.00		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	พฤติกรรมเสี่ยง		พฤติกรรมเสี่ยงมาก		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	น้อย (n = 268)		(n = 42)				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
รายได้ครอบครัว							
ไม่เพียงพอ	31	86.1	5	13.9	1.03	0.63	0.19-2.07
เพียงพอ	237	86.5	37	13.5	1.00		
การอยู่ร่วมกับครอบครัว							
ไม่อยู่ร่วมกับครอบครัว	118	80.8	28	19.2	2.54	3.40*	1.49-7.74
อยู่ร่วมกับครอบครัว	150	91.5	14	8.5	1.00		
ต้นทุนชีวิตพลังตัวตน							
ไม่ ผ่านเกณฑ์	109	76.4	34	23.6	6.20	3.31*	1.25-8.79
ผ่านเกณฑ์	159	95.2	8	4.8	1.00		
ต้นทุนชีวิตพลังครอบครัว							
ไม่ผ่านเกณฑ์	50	67.6	24	32.4	5.81	2.55*	1.10-5.90
ผ่านเกณฑ์	218	92.4	18	7.6	1.00		
ต้นทุนชีวิตพลังสร้างปัญหา							
ไม่ผ่านเกณฑ์	67	72.8	25	27.2	4.41	2.29	0.89- 5.88
ผ่านเกณฑ์	201	92.2	17	7.8	1.00		
ต้นทุนชีวิตพลังเพื่อนและกิจกรรม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	85	73.9	30	26.1	5.38	2.89*	1.02-8.21
ผ่านเกณฑ์	183	93.8	12	6.2	1.00		
ต้นทุนชีวิตพลังชุมชน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	140	81.9	31	18.1	2.58	0.49	0.16-1.57
ผ่านเกณฑ์	128	92.1	11	7.9	1.00		

หมายเหตุ * = มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีจำนวน 310 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple-stage Random Sampling) เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Binary Logistic Regression ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนทั้งสิ้น 310 คน อายุระหว่าง 12-15 ปี มีอายุเฉลี่ย 13.19 ปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กว่าครึ่งมีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.50 (ร้อยละ 64.5) กว่าครึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดา

2. ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และต้นทุนชีวิตของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี พบว่านักเรียนหญิงกว่าครึ่งรายงานว่าเคยมีคู่นอนในวัยเรียน (ร้อยละ 63.2) และมากกว่าหนึ่งในสี่กำลังคบหากันอยู่ (ร้อยละ 35.5) ที่สำคัญคือยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามมาแล้ว ร้อยละ 13.5 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่ามีอายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 14 ปี บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ด้วยส่วนใหญ่เป็นคู่นอน (ร้อยละ 90.5) เหตุผลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เพราะความรักมากที่สุด (ร้อยละ 42.5) มีการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ร้อยละ 59.5) และวิธีที่ใช้มากที่สุด คือการรับประทานยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน (ร้อยละ 36.0) ในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ ยังมีเพศสัมพันธ์อยู่ (ร้อยละ 38.1) และมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายโดยไม่มีการป้องกันถึงร้อยละ 38.1

3. ข้อมูลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรร่วมระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้วยสถิติการถดถอยไบนารีลอจิสติก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มากที่สุดได้แก่ ระดับการศึกษาที่มากขึ้นมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ระดับความสัมพันธ์สูงเป็น 3.97 เท่า รองลงมาคือ การไม่อยู่ร่วมกับครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับความสัมพันธ์เป็น 3.40 เท่า ต้นทุนชีวิตด้านพลัง

ตัวคน ไม่ผ่านเกณฑ์มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในระดับความสัมพันธ์เป็น 3.31 เท่า ด้านทุน ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ระดับความสัมพันธ์สูง เป็น 2.89 เท่า และด้านพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับ ความสัมพันธ์เป็น 2.55 เท่า ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายข้อของต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ พบว่า ต้นทุนชีวิตรายข้อที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงอย่างน้อยมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีตัวชี้วัดจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ การกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงน้อยมี ผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 32.16 เท่า ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าน้อยมีผลต่อ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 31.75 เท่า การได้รับความรักความอบอุ่นเอาใจใส่และ การสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัวน้อยมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 23.40 เท่า การได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตัวเองน้อย เช่น ทำงานศิลปะ เล่น ดนตรี วาดรูปมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 21.15 เท่า และความตั้งใจเรียนและ เอาใจใส่ในการเรียนน้อยมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 11.33 เท่า

อภิปรายผล

1. ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนหญิงระดับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี พบว่านักเรียนหญิงกว่าครึ่งรายงานว่าเคยมีคู่นอนในวัยเรียน (ร้อยละ 63.2) และ มากกว่าหนึ่งในสี่ที่กำลังคบหากันอยู่ (ร้อยละ 35.5) จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นตอนต้นมีพัฒนาการทาง สังคมที่สำคัญประการหนึ่งคือ พัฒนาการด้านเพศและการเรียนรู้ระหว่างเพศ สัมพันธภาพระหว่าง วัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายจึงแตกต่างไปจากวัยเด็ก มีการคบหาเพื่อนต่างเพศในรูปแบบที่ต่างไปจาก วัยเด็ก ได้แก่ การคบหากันในลักษณะแฟน คู่รัก ซึ่งเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตของลักษณะพฤติกรรมทางเพศ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ (Sex Hormones) มากขึ้นส่งผลให้อารมณ์เพศวัยนี้มี มาก จึงเป็นแรงกระตุ้นทำให้วัยรุ่นมีความสนใจเรื่องทางเพศ วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มสนใจซึ่งกัน และกัน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติสำหรับวัยนี้ แต่ด้วยวุฒิภาวะทางความคิด อารมณ์และการตัดสินใจ ของวัยรุ่นที่ยังพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ (พัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา และคณะ, 2547) ร่วมกับสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมอุตสาหกรรม มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ มีการเปิดรับอิทธิพลจาก วัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น อีกทั้งเด็กวัยรุ่นและผู้ปกครองขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งผลให้ วัยรุ่นในจังหวัดปทุมธานีมีทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศเป็นแบบเสรีนิยมทางเพศมากขึ้น วัยรุ่น หญิงมีความคิดเรื่องเพศเปลี่ยนไปจากสังคมสมัยเก่า มีมุมมองเรื่องการมีประสบการณ์ทางเพศและ การมีพฤติกรรมทางเพศที่หลากหลาย และเห็นเป็นเรื่องธรรมดา ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

สามารถปฏิบัติหรือแสดงออกได้เท่าเทียมกัน ซึ่งอาจจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย (วารุณี พองแก้ว, 2549; สุมาลี ตราชู, 2550)

และจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามมาแล้ว ร้อยละ 13.5 สอดคล้องจากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา ของจิตติพร อิงคदारวงศ์ และคณะ (2549) พบว่าวัยรุ่นหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 9.3 และการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 พบว่านักเรียนหญิงมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มของการเคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 1.9 คิดเป็นร้อยละ 2.3 (สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2552) จะเห็นได้ว่า แนวโน้มของการเคยมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงจังหวัดปทุมธานี สูงขึ้นมากกว่าที่เคยศึกษาไว้ใน การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 เกือบ 7 เท่า และสูงเกือบ 2 เท่าของการศึกษาของ จิตติพร อิงคदारวงศ์ และคณะ (2549) ที่เคยศึกษา ในกลุ่มวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ใกล้เขตนิคมอุตสาหกรรม มีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อโอกาสเสี่ยง ได้แก่ แหล่งสถานบันเทิงที่เกี่ยวกลางคืนของวัยรุ่นเพิ่มขึ้น อาจทำให้วัยรุ่นเข้าไปใช้บริการและอยู่ใน สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ง่าย

อีกทั้งลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 57.7) และย้ายถิ่นมาเพื่อ ประกอบอาชีพ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมและมัธยมศึกษา ฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ระดับกลางถึงต่ำ ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพทั้งสองฝ่าย จึงอาจส่งผล ให้การเห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่น้อยลง การใช้เวลาเพื่อการสื่อสารภายในครอบครัวน้อยลง วัยรุ่นไม่ได้รับความรักความเอาใจใส่ หรือไม่ได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือเท่าที่ควร วัยรุ่นจึง สามารถทำอะไรตามใจตัวเองได้ง่าย ซึ่งลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนี้ วัยรุ่นจึงแสวงหา ความอบอุ่นจากคนนอกครอบครัว ได้แก่ เพื่อน ซึ่งอาจทำให้ถูกชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย (อาภาพร เผ่าวัฒนา, 2551) และยังพบวัยรุ่นหญิงที่ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเป็น นักเรียนของโรงเรียนขยาย โอกาสและกว่าครึ่งมีเกรดเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลางอยู่ระหว่าง 2.51- 3.50 (ร้อยละ 64.5) จึงอาจไม่ได้ตั้งเป้าหมายระยะยาวเกี่ยวกับการศึกษาซึ่งมีผลต่อการประกอบอาชีพใน อนาคต ส่งผลให้มีความตั้งใจและสนใจในการศึกษาน้อยกว่า

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์นั้น มีอายุ เฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 14 ปี ซึ่งอายุเฉลี่ยต่ำกว่าผลการสำรวจระดับชาติในเรื่อง พฤติกรรมเสี่ยง ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และยาต้านเอดส์ ในประเทศไทย พ.ศ. 2549 ที่พบว่าวัยรุ่น หญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 16.5 ปี (Chamratrithirong, Kittisukathit, Podhisita,

Isarabhakdi & Sabaiying, 2007) และสอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (2551) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 14.7 ปี ของการศึกษาของสุพัตรา อักษรรัตน์ (2548) ที่พบว่าวัยรุ่นหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 14.42 ปี ต่ำสุด 13 ปี และงานวิจัยระดับประเทศของ วารุณี ฟองแก้ว (2549) เรื่องการป้องกันและลดการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นและเยาวชนสถานการณ์ปัจจุบันที่พบว่า อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นคือ 16 ปี จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือในวัยเรียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีโอกาสเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้

ผลการศึกษาพบว่า บุคคลในกลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ด้วยส่วนใหญ่เป็นคู่รัก (ร้อยละ 90.5) เหตุผลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เพราะความรักมากที่สุด (ร้อยละ 42.5) และความอยากรู้ อยากลอง (ร้อยละ 26.2) และในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับว่า เคยมีเพศสัมพันธ์ ยังมีเพศสัมพันธ์อยู่ (ร้อยละ 38.1) จำนวนคู่นอนในช่วงชีวิตที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งคือร้อยละ 45.7 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน จะเห็นว่าแม้ช่วงวัยรุ่นจะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาและด้านความคิดในการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้นแล้ว แต่ด้วยสถานการณ์ที่เกิดจากความใกล้ชิด อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ประกอบกับเป็นช่วงวัยที่เพิ่งผ่านพ้นความเป็นเด็กมาไม่นาน ทำให้วัยรุ่นขาดการไตร่ตรองและความรอบคอบในการคิดที่จะกระทำ จึงแสดงพฤติกรรมบางอย่างซึ่งอาจผิดพลาดได้ (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2549) อีกทั้งด้วยเพศภาวะที่พบว่าอำนาจการต่อรองของเพศหญิงมีน้อยกว่า และจากข้อมูลต้นทุนชีวิตในวัยรุ่นหญิงที่พบว่า ประเด็นเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองผ่านเกณฑ์เพียง ร้อยละ 57.8 และความสามารถควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ผ่านเกณฑ์เพียง ร้อยละ 50.9 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์อย่างเห็นได้ชัด บางรายมีการถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งจากการศึกษาพบถึง ร้อยละ 7.1 ร่วมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งลักษณะของสังคมเปลี่ยนไป วัยรุ่นหญิงมีโอกาสและอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศมากขึ้น ทำให้โอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีได้ง่ายและมากขึ้น ที่สำคัญ เนื่องจากเด็กผู้หญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่อายุน้อยลง จึงเป็นความเสี่ยงให้เด็กวัยรุ่นมีโอกาสที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามที่มากกว่าหนึ่งคนในช่วงชีวิตของตน มีสัดส่วนสูงขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากมีช่วงระยะเวลาของการมีเพศสัมพันธ์ที่ยาวนานขึ้น

และจากผลการศึกษาที่พบว่า เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยเรื่องเพศ บุคคลที่นักเรียนหญิง พุดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ด้วย เป็นบิดาและมารดามากที่สุด (ร้อยละ 42.9) รองลงมาเป็นกลุ่มเพื่อนถึงร้อยละ 32.6 และไม่ปรึกษาใคร ร้อยละ 6.5 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุพัตรา อักษรรัตน์ (2548) ที่พบว่าเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเรื่องเพศ วัยรุ่นเพศหญิงหรือชายส่วนใหญ่หรือทั้งสองเพศจะปรึกษาบิดามารดาเป็นอันดับแรก จะเห็นได้ว่ามุมมองเรื่องเพศเป็นปัญหาที่มีผล

กระทบต่อวัยรุ่นหญิงมากกว่าวัยรุ่นชาย บิดามารดาจึงมีบทบาทสำคัญในการวางแผนแก้ปัญหา การทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเรื่องเพศและสุขภาพเพศ รวมทั้งคอยติดตามดูแลเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรแก่วัยรุ่นหญิงตอนต้นได้ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้กว่าหนึ่งในสี่ของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่ไม่ปรึกษาใครหรือปรึกษาเพื่อนที่อยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกันเมื่อเกิดปัญหา อาจเป็นปัจจัยเกื้อหนุนหนึ่งที่ส่งผลให้การแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในวัยรุ่นที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยวัยรุ่นหญิงเหล่านี้อาจได้รับคำแนะนำที่ไม่เหมาะสมจากเพื่อน ซึ่งมักมีความรู้ ประสบการณ์ชีวิตและมีแนวทางการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกันมาก โดยเฉพาะเรื่องการมีเพศสัมพันธ์หรือสุขภาพทางเพศ ดังนั้นจึงควรมีการเสริมสร้างแนวคิดที่ถูกต้องแก่วัยรุ่นต่อไป

นอกจากนี้การศึกษานี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกถึงร้อยละ 40.5 และวิธีที่ใช้มากที่สุด คือการรับประทานยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน (ร้อยละ 36.0) ในกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์แล้วไม่มีการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดร้อยละ 38.1 ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนที่น้อยลงกว่าเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา ของ จูติพร อิงคदारวงศ์ และคณะ (2549) พบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงมีการคุมกำเนิดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและครั้งต่อมาร้อยละ 19.6 และ 28.3 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่แยกเฉพาะการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยเพียงอย่างเดียว ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษากครั้งนี้รวมวิธีการป้องกันทั้งการรับประทานยาคุมกำเนิดและการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนที่น้อยลงกว่าเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก สาเหตุจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้วางแผนมีเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 82.4 กลุ่มนี้ไม่ต้องการใช้ บางรายมีความคิดว่าอยู่แบบสามีภรรยาแล้วคู่ของตนจะรักเดียวใจเดียวจึงไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกัน (Chamratrithirong, Kittisukathit, Podhisita, Isarabhakdi, & Sabaiying, 2007) ร่วมกับวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีอำนาจต่อรองและการรับรู้ความสามารถในสัมพันธภาพต่ำในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย หรือการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์น้อยกว่าชาย วิธีการป้องกันเองจึงมักใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน และส่วนใหญ่วัยรุ่นหญิงจะได้รับการสั่งสอนในเรื่องการเลือกคบเพื่อนต่างเพศและการเลือกคู่ครองที่ดีมากกว่าการสอนเรื่องการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภายหลังเมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว จึงมีความรู้เรื่องวิธีการคุมกำเนิดและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์น้อยกว่าในวัยรุ่นชายซึ่งมักมีการสอนมากกว่า (รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และคณะ, 2549; วรณวิมล สุรินทร์, 2546; อนงค์ ชีระพันธ์, 2544; อาภาพร เผ่าวัฒนา, 2551) จากความคาดหวังจากสังคมว่าวัยรุ่นหญิงต้องไม่พุดคุยเรื่องเพศและการคุมกำเนิด ทำให้วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ขาดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และวิธีการคุมกำเนิด อาจส่งผลให้วัยรุ่นหญิงไม่สามารถขอให้แฟนหรือคู่ตนเองใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันตนเองเมื่อมีความสัมพันธ์ทางเพศได้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางเพศในปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่ นักเรียนหญิงไม่สวมเครื่องดัด แอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 88.1) และมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายโดยไม่มีการป้องกันถึง ร้อยละ 38.1 วิธีที่ใช้มากที่สุด คือใช้ถุงยางอนามัย (ร้อยละ 46.1) สาเหตุเนื่องจากไม่ได้วางแผนมี เพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 50.0 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการป้องกันโดยวิธีการใช้ถุงยาง อนามัยน้อยกว่าร้อยละ 50.0 ซึ่งในทางการป้องกันควบคุมโรคแล้ว ถือว่ามีการใช้ถุงยางอนามัยใน อัตราที่ต่ำ (สำนักงานโรคเอดส์ วัฒนธรรม และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2551) สอดคล้องกับการศึกษา ของ คัม บุญรอด และคณะ (2552) วารุณี พองแก้ว (2549) ที่พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มวัยรุ่นจะไม่ใช้ ถุงยางอนามัยเมื่อมีสัมพันธ์ ด้วยความไว้ใจคู่ครองซึ่งมักเป็นคนรักหรือเพื่อนสนิท และมีความคิดว่า ทำให้ความรู้สึกลงทางเพศลดลง อีกทั้งในวัยรุ่นหญิงก็จะไม่กล้า ที่จะหาความรู้เรื่องการป้องกันกลัว ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี (สุพัตรา อักษรรัตน์, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, วารุณี พองแก้ว และแอนโทเนีย เอ็ม วิลลาเรล (2549) ที่พบว่าวัยรุ่นหญิงที่เคยมี ประสบการณ์ทางเพศมาก่อนจะมีความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เคยมี ประสบการณ์ทางเพศ จะเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย เป็นสาเหตุให้ผู้หญิง เสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงเชไอวี มากกว่าผู้ชาย เนื่องจากอวัยวะเพศมีพื้นที่สัมผัส โรคมากกว่าชาย ยามมีเพศสัมพันธ์ สำหรับผู้หญิงสาวจะมีความเสี่ยงยิ่งขึ้น เพราะปากมดลูกยังไม่เจริญสมบูรณ์ และเป็นสาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ (จิตติพร อิงคถาวรวงศ์ และคณะ, 2550)

จากการศึกษาครั้งนี้ยังพบวัยรุ่นที่ยอมรับว่ามีเพศสัมพันธ์แล้วมีประวัติการตั้งครรภ์ ร้อยละ 4.2 และทุกรายตอบว่าตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์โดยใช้วิธียุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง สอดคล้องกับรายงานสถิติจำแนกเพศของประเทศไทยปี พ.ศ. 2551 พบว่าการตั้งครรภ์วัยรุ่นนำไปสู่ การทำแท้งในหญิงวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ถึงร้อยละ 30.0 และจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีสถิติเคยตั้งครรภ์และทำแท้งคิดเป็นร้อยละ 31.6 และ 33.3 (พงษ์สันชัย ปะวันนา, 2549) และสอดคล้องกับสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล (2551) ที่ศึกษาการพัฒนาการ บริการอนามัยเจริญพันธุ์แก่วัยรุ่น พบว่า เมื่อตั้งครรภ์วัยรุ่นจะสิ้นสุดการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง ร้อยละ 93.30 โดยใช้บริการกับร้านขายยาและคลินิกเถื่อนร้อยละ 73.40 ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ปลอดภัย อาจทำให้เสียชีวิตได้ ทั้งนี้เนื่องจากจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทย ถึงแม้จะมีการอนุญาตให้วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์สามารถเรียนหนังสือในชั้นเรียนได้จนตลอด แต่การ มีบุตรตั้งแต่อายุน้อยทำให้มารดาวัยรุ่นขาดโอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำ และโอกาสทาง

สังคมอื่น ๆ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของมารดาและบุตร (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2551, หน้า 229)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการแสดงพฤติกรรมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมของหญิงวัยรุ่นจังหวัดปทุมธานีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากในวัยรุ่นตอนต้น โดยมีการเริ่มต้นจากคบเพื่อนชายหรือคู่รัก มีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในที่สุด ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ใหญ่ในสังคมปัจจุบันต้องเฝ้าระวังและให้การดูแลอย่างจริงจังต่อไป

2. โดยภาพรวมจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานีพบว่า ต้นทุนชีวิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95% มี 5 ตัว ได้แก่ ระดับการศึกษา การอยู่ร่วมกับครอบครัว ต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตน ด้านพลังครอบครัว ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่นและทฤษฎีนิเวศวิทยาเชิงสังคมที่อธิบายว่า พัฒนาการของวัยรุ่นประกอบไปด้วยด้าน ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญานั้นต้องได้รับการหล่อหลอมให้เกิดด้วยปัจจัยหลายด้าน คือ อาหาร การทำงานของต่อมไร้ท่อ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก (ศรีเรือนแก้วกัณวาล, 2549) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และสังคม ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมของเด็กย่อมเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เด็กดำเนินชีวิตอยู่ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมของครอบครัว โรงเรียนและโครงสร้างทางสังคมที่ใหญ่ขึ้น (Bronfenbrenner, 1994) ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนของบุคคล ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมของวัยรุ่นหญิงจึงไม่ได้เกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเท่านั้น แต่ยังได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมด้วย หากมีการควบคุมและเสริมสร้างต้นทุนในข้อต่าง ๆ ให้เหมาะสมได้ก็จะเป็นการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแก่วัยรุ่นหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นได้

สอดคล้องกับจากรายงานการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ที่พบว่าเยาวชนหรือครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านต้นทุนชีวิตเกิน 20 ตัวชี้วัด โอกาสที่เยาวชนจะพฤติกรรมล่อแหลมก็จะยิ่งน้อยลง และหากผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านต้นทุนชีวิตเกิน 30 ตัวชี้วัดแทบจะสรุปได้เลยว่า เยาวชนแข็งแรง ลดปัญหาสังคมลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Roehlkepartain & Scales, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตวัยรุ่นและความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในนักเรียนวัยรุ่นอเมริกันชายหญิงที่กำลังศึกษามัธยมปลายจำนวน 2,108 ราย ของมหาวิทยาลัยในแคลิฟอร์เนียได้ พบว่าวัยรุ่นที่ระดับคะแนนต้นทุนชีวิตต่ำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Evans et al., 2004) และจากการศึกษาของเมอร์ฟี และคณะ (Murphey et al., 2004) เรื่องความสัมพันธ์ของต้นทุนชีวิตวัยรุ่นฉบับย่อกับการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยง ผลการศึกษาพบว่าเยาวชนที่มีต้นทุนชีวิตมากจะมีพฤติกรรมที่ดีมากขึ้นและลดพฤติกรรม

เสี่ยงลง แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ว่ายังมีต้นทุนชีวิตของเยาวชนมากขึ้น เปอร์เซ็นต์ที่จะมีพฤติกรรมที่ดียิ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็น 3.97 เท่าของกลุ่มที่มีระดับการศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 3.97$, 95% CI = 1.44-10.90) จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนี้จะเพิ่มขึ้นตามช่วงชั้นการศึกษาหรือตามช่วงอายุ คือเมื่อวัยรุ่นอายุเพิ่มขึ้นสัดส่วนการมีประสบการณ์การทางเพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงานก็เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากอายุที่มากขึ้นส่งผลให้วัยรุ่นมีการเปลี่ยนด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีความต้องการความอิสระ มีความอยากรู้ อยากลอง ต้องการและมีการหาประสบการณ์แปลกใหม่เพื่อเติมเต็มความเป็นผู้ใหญ่ของตัววัยรุ่นมากขึ้น ที่สำคัญคือมีแรงขับทางเพศเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งผลักดันให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของบัวทิพย์ ใจตรงดี (2545) ที่พบว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น และการศึกษาของฐิติพร อิงคदारวงศ์ และคณะ (2549) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดสงขลาและพัทลุง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวะชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p < .001$ และจากการศึกษาของอรอุษา จันทรวีรุจ (2544) พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนไม่ผ่านเกณฑ์จะสัดส่วนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 3.31 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนผ่านเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 3.31$, 95% CI = 1.25-8.79) และจากภาคผนวก ก พบต้นทุนรายข้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้แก่ นักเรียนหญิงที่ไม่กล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 32.16 เท่า ($OR_{adj} = 32.16$, 95% CI = 4.37-236.76) นักเรียนหญิงที่รู้สึกลำบากใจว่าตนเองมีคุณค่าน้อยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 31.75 เท่า ($OR_{adj} = 31.75$, 95% CI = 2.91-346.16) และนักเรียนหญิงที่ตั้งใจเรียนและเอาใจใส่ในการเรียนน้อยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 11.33 เท่า ($OR_{adj} = 11.33$, 95% CI = 1.29-99.61) จากพัฒนาการตามวัยของวัยรุ่นจะพบว่าวัยรุ่นจะยังมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเด็ก ลักษณะสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ค่านิยม ทศนคติยังมีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; สุชา จันทรเฒ, 2540) วัยรุ่นจะเกิดเอกลักษณ์ของตนในวัยนี้ ถ้าวัยรุ่นสามารถปรับตัวได้ดีจะช่วยให้เกิดความรู้สึก

มั่นคง ปลอดภัย เห็นคุณค่าของตนเอง (Self Esteem) มั่นใจตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นคนดี และมีประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ (พนม เกตุมาน, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปิ่นทิพย์ ชะเอม (2544) ที่พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับการยึดมั่นในการเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.138$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังอำนาจของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.114$) นั้นแสดงว่าวัยรุ่นหญิงที่รู้สึกว่าคุณค่าและรักตนเอง และมีเป้าหมายของชีวิตที่ดีจะกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงและหันมาตั้งใจเรียนและเอาใจใส่ในการเรียน โดยคาดหวังการประสบความสำเร็จด้านต่าง ๆ ของชีวิต ดังนั้นการเสริมต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนได้แก่ การสร้างความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความรู้ในเรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสมกับวัย เสริมทักษะเรื่องความกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง จึงมีความสำคัญในเด็กวัยรุ่นตอนต้นเพื่อใช้ในการป้องกันหรือปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

จากการศึกษาพบว่า การอยู่ไม่ร่วมกับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 3.40 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ร่วมกับครอบครัวสมบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 3.40$, 95% CI = 1.49-7.74) และกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 2.55 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านครอบครัวผ่านเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 2.55$, 95% CI = 1.10-5.90) และจากภาคผนวก ก พบว่าต้นทุนรายข้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% คือ การได้รับความรัก ความอบอุ่นเอาใจใส่และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัวน้อยมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 23.40 เท่า ($OR_{adj} = 23.40$, 95% CI = 2.37-231.35) จะเห็นว่าโครงสร้างและหน้าที่ที่ดีของครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่วัยรุ่น ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์ต่อวัยรุ่นมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติบทบาทของบิดาและมารดาในอบรมเลี้ยงดูบุตรร่วมกับการสื่อสารที่ดีระหว่างบิดามารดาและบุตร มีส่วนปกป้องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น (ชญญา ดิษเจริญ, 2548) สอดคล้องกับการศึกษา ของสุพัตรา อักษรรัตน์ (2548) โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 375 คน ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างและหน้าที่ที่ครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.38$ และ -0.40 , $p < 0.01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครอบครัวที่มีความสมบูรณ์และมีการทำหน้าที่ของบิดามารดาอย่างเหมาะสม จะสามารถเป็นปัจจัยปกป้องให้วัยรุ่นหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศน้อยลง

สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการปฏิบัติบทบาทบิดามารดาและการรับรู้ของบุตร วัยรุ่นด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของจิรารัตน์ พร้อมมูล (2548) ในกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียน

มัธยมศึกษา และบิดามารดา จำนวนกลุ่มละ 322 คน พบว่าการปฏิบัติบทบาทของบิดามารดา ได้แก่ มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล การทำหน้าที่ให้ความรักอย่างเหมาะสม มีการอบรมสั่งสอนเรื่องการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม และให้ความรู้ที่ร่วมสมัยแก่บุตรวัยรุ่นหญิงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะ ด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.40$, $p < 0.00$) และสอดคล้องกับการศึกษาความแตกต่างของรูปแบบการเลี้ยงดู ต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว อำนางการต่อรองในสัมพันธภาพทางเพศ ความนึกคิดที่ใช้ในสัมพันธภาพ การรับรู้สมรรถนะทางเพศและ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่อาศัยในชุมชนแออัดเขต กรุงเทพมหานครของอาภาพร เภาวัฒนา (2551) ที่พบว่าบุตรสาวที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ จะไม่รู้สึกรักได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากครอบครัว ขาดภูมิคุ้มกันจากครอบครัว จึงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่า

และสอดคล้องกับการศึกษาของ บีบี และคณะ (Beebe et al., 2008) เรื่องการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตต่อการไม่ใช้แอลกอฮอล์ บุหรี่ และสารเสพติดของวัยรุ่นอเมริกันอินเดียในเขตเมืองโอกาฮามา พบว่าบทบาทของผู้ใหญ่ในสังคมที่เป็นตัวอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์กับการไม่ใช้แอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญ ($OR = 4.4$, $95\% CI = 1.5-13.3$) ไม่ใช้บุหรี่ ($OR = 7.5$, $95\% CI = 2.2-25.6$) สารเสพติดอื่น ๆ ($OR = 5.0$, $95\% CI = 1.5-16.8$) ต้นทุนในการสื่อสารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการไม่ใช้สารเสพติด ($OR = 3.1$, $95\% CI = 1.02-9.4$) วัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพฤติกรรมสุขภาพเรื่องการออกกำลังกายและการบริโภค มีโอกาสไม่สูบบุหรี่ 4.4 เท่าของครอบครัววัยรุ่นที่อาศัยในครอบครัวเดี่ยว ดังนั้นจึงควรส่งเสริมโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในบุตรวัยรุ่นหญิง สอดคล้องการศึกษาของจากการศึกษาของ เมอร์ฟี และคณะ (Murphey et al., 2004) เรื่องความสัมพันธ์ของต้นทุนชีวิตวัยรุ่นฉบับย่อกับการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงที่พบว่า การได้รับการติดตามเรื่องการเรียนเป็นอย่างดี จากผู้ปกครองทั้งคำแนะนำ สื่อการเรียนสั่งสอนและติดตามการประเมินมีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพของเยาวชน ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน แสดงว่า นักเรียนหญิงที่ได้รับการรักความอบอุ่นเอาใจใส่และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัวจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญการอบรม และเป็นด่านแรกในการคัดกรองและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงแก่วัยรุ่นหญิง ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวให้เข้มแข็ง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์ มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 2.89 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อน และกิจกรรมผ่านเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR_{adj} = 2.89$, $95\% CI = 1.02-8.21$) และต้นทุนข้อที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ข้อนักเรียนหญิงที่

ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตัวเอง เช่น ทำงานศิลปะ เล่นดนตรี วาดรูป จะเห็นได้ว่าการคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพัฒนาการทางสังคมและต่อจิตใจที่สำคัญของเด็กวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นมากเนื่องจากกลุ่มวัยรุ่นจะมีความผูกพันกันและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากกว่ากลุ่มอื่นหรือเรียกว่ายึดเพื่อนเป็นศูนย์กลาง (กัลยา นาคเพ็ชร และคณะ, 2548; ถ้ายอง รัชมีมาลา, 2551; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์, 2551) แต่การคบเพื่อนก็ย่อมมีทั้งคุณและโทษ จะพบว่าวัยรุ่นที่มีแบบอย่างจากเพื่อนเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศที่ดีเป็นปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศในทางที่ดีหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อย แต่ถ้าวัยรุ่นเห็นว่ากลุ่มเพื่อนหรือคบเพื่อนที่มีเพศสัมพันธ์มาก โอกาสเสี่ยงที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ก็จะมีเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปีนทิพย์ ชะเอม (2544) ที่พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .235$)

การศึกษาที่สำรวจต้นทุนชีวิตของเยาวชนด้วยโอกาสตามโครงการทดลองเครื่องมือวัดต้นทุนชีวิตสำหรับเยาวชนด้วยโอกาสซึ่งได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสในกลุ่มต่าง ๆ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนที่ถูกปล่อยปละละเลย, กลุ่มเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิ, กลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาทางกฎหมาย, กลุ่มเยาวชนพิการ, กลุ่มเยาวชนยากจน, กลุ่มเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ และกลุ่มเยาวชนในสถานการณ์วิกฤติพบว่า กลุ่มเยาวชนด้วยโอกาสส่วนใหญ่มีต้นทุนชีวิตที่เข้มแข็งในหมวดของพลังตัวตน ขณะที่หมวดพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน มีต้นทุนที่อ่อนแอ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนด้วยโอกาสมีต้นทุนเรื่องการมีส่วนร่วมกับชุมชน และการมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อนน้อย การศึกษาของของ เมอร์ฟี และคณะ (Murphey et al., 2004) เรื่องความสัมพันธ์ของต้นทุนชีวิตวัยรุ่นฉบับย่อกับการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงที่พบว่าวัยรุ่นมีกิจกรรมสันทนาการนอกหลักสูตร ≥ 3 ชม./สัปดาห์ วัยรุ่นมีการเล่นกีฬาออกกำลังกาย ≥ 3 ชม./สัปดาห์มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพของเยาวชน ครอบครัวยุโรป โรงเรียนและชุมชน และสอดคล้องกับการศึกษาของอีเวนและคณะ (Evans et al., 2004) เรื่องสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตวัยรุ่นและความเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพื่อหาความสัมพันธ์ของต้นทุนเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่าต้นทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงทางเพศซึ่งประกอบด้วย เพื่อนเป็นแบบอย่างในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง

จะเห็นได้ว่าเพื่อนเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญต่อจิตใจของเด็กวัยรุ่นไม่เฉพาะกับเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาสมทบด้วย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางกายอย่างรวดเร็วและมากมายเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กมีการรวมกลุ่ม เพราะสามารถร่วมสุขร่วมทุกข์แก้ไขปัญหากันและกันดีกว่าคน

ต่างวัย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) สอดคล้องกับการศึกษาของระวีวรรณ กันวี (2547) ที่ศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและจิตลักษณะที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพฯ พบว่าวัยรุ่นที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และการมีแบบอย่างจากเพื่อนเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีเจตคติที่ด้อยต่อพฤติกรรมเสี่ยงและมีแบบอย่างจากเพื่อนเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศน้อย และสอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์สัทชัย ปะวันนา (2549) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 กล่าวคือ เด็กนักเรียนหญิงที่การพบปะกลุ่มเพื่อนที่มีเพศสัมพันธ์มาก มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าเด็กหญิงที่ไม่มีกลุ่มเพื่อนที่มีเพศสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าการคบเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน โดยเฉพาะเพื่อนสนิท สามารถโน้มน้าวให้มีพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุมาลี ตราฐ (2550) ที่พบว่า การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในระดับบุคคลสามารถทำได้โดยการเลือกคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศที่ดี ทำให้เกิดหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ไม่เที่ยวกลางคืนกับผู้ชาย ชายหญิงคบกันอย่างมีขอบเขต รู้จักยับยั้งชั่งใจ และปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ ฉะนั้นการรู้จักคบเพื่อนที่ดี ที่จะชักจูงไปในทางที่ดี และนำไปสู่การมีพฤติกรรมการปกป้องสุขภาพเพศได้ ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมแก่วัยรุ่นหญิง

ส่วนต้นทุนชีวิตด้านอื่นที่ผลการศึกษาออกมาว่ามีความสัมพันธ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของครอบครัว ต้นทุนชีวิตพลังสร้างปัญญา และต้นทุนชีวิตพลังชุมชน ถึงแม้ว่าจะไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงก็ตาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับรู้ในเรื่องการให้ความสำคัญแก่วัยรุ่นของชุมชนในมุมมองของวัยรุ่นยังไม่เด่นชัด อีกทั้งข้อคำถามในเรื่องพลังสร้างปัญญา และพลังชุมชนเป็นข้อคำถามกว้าง ๆ ไม่จำเพาะกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในภาพรวมจึงอาจไม่พบความแตกต่างกันมากในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำและกลุ่มเสี่ยงสูง ประกอบกับข้อมูลขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกันมาก อาจมีผลต่อความแตกต่างของข้อมูลด้านต้นทุนชีวิตที่เป็นปัจจัยภายนอก ทำให้ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามต้นทุนชีวิตเหล่านี้ยังจำเป็นที่ต้องได้รับการสนับสนุนให้กับวัยรุ่นหญิงร่วมกับต้นทุนชีวิตด้านที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อนจะมีอิทธิพลต่อตัวเด็ก สิ่งแวดล้อมที่วุ่นไม่เฉพาะที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวเด็ก แต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ที่อยู่รอบนอก ตั้งแต่บ้าน โรงเรียนจนถึงโครงสร้างสังคมที่ใหญ่ขึ้น (Bronfenbrenner, 1994) การเสริมสร้างต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนทั้งจากปัจจัยในตัวเด็กเองและจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน

เพื่อนและชุมชนจึงมีความจำเป็น ซึ่งหากสามารถควบคุมปัจจัยและเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสม จะส่งผลต่อการพัฒนาต้นทุนชีวิตภาพรวมที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถเกิดภูมิคุ้มกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าต้นทุนชีวิตด้าน พลังตัวตน พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ดังนั้น พยาบาลชุมชนควรมีการเสริมสร้างต้นทุนดังกล่าวได้แก่ การเสริมสร้างต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนโดยการเพิ่มทักษะเรื่องความกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และความรู้สึกรู้สีกว่าตนเองมีคุณค่า (Self Esteem) ให้แก่วัยรุ่น มีการพัฒนาความรู้ทักษะสุขภาพ และอนามัยการเจริญพันธุ์ ที่เน้นการให้ความรู้เรื่องการวางแผนการมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดอย่างถูกต้องและเหมาะสมแก่วัยรุ่น

กลวิธีหรือกิจกรรมในการเสริมสร้างต้นทุนในด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ควรมีระบบการช่วยเหลือและสร้างแนวทางการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นผ่านแกนนำวัยรุ่น โดยใช้แนวคิด Friend Corner โดยเฉพาะในโรงเรียนขยายโอกาส

กลวิธีหรือกิจกรรมในการเสริมสร้างต้นทุนด้านพลังครอบครัว ควรมีการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา และการสื่อสารทางบวกให้พ่อแม่เพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาและให้คำปรึกษาที่เหมาะสมแก่บุตร ได้อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงได้

2. หัวหน้าหน่วยบริการปฐมภูมิ นำผลการวิจัยไปเสนอให้ท้องถิ่นทราบ เพื่อใช้กำหนดนโยบายของท้องถิ่นในการดูแลและพัฒนาวัยรุ่นของชุมชนและดำเนินการป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงโดยการดำเนินงานร่วมกัน 3 ภาคส่วนคือครอบครัว ชุมชนและโรงเรียน เนื่องจากต้นทุนชีวิตมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้ง 3 ฝ่าย

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดและนำนโยบายไปใช้ในเรื่องการป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในสถานศึกษาและการเสริมสร้างพลังต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนและพลังปัญญาแก่นักเรียนในข้อที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ให้เพิ่มขึ้น โดยผ่านกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกเวลาเรียน มีการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมโดยมีที่ปรึกษาประจำอยู่เพื่อให้คำแนะนำ มีการตรวจสอบและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ลดโอกาสการเกิดการมีเพศสัมพันธ์ ควรมีการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นประจำทุกภาคการศึกษาเพื่อสามารถแยกแยะเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงทำให้สามารถค้นหาปัญหาได้ตั้งแต่ใน

ระยะแรก (Early Detection) มีช่องทางให้วัยรุ่นได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อเรื่องเพศกับครูอย่างเหมาะสม

4. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดและนํานโยบายไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กและวัยรุ่นในชุมชน โดยมุ่งเน้นการเสริมทั้งพลังตัวตนและความรับผิดชอบต่องสังคมแก่วัยรุ่นผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นต้นทุนชีวิตในข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์แก่เด็กของตนได้ ได้แก่ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือจัดกิจกรรมให้วัยรุ่นมีบทบาทหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน กระตุ้นให้วัยรุ่นมีความรับผิดชอบต่อชุมชนของตน การตั้งกลุ่มจิตอาสาวัยรุ่น และมีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่อื่น ๆ ของชุมชนในรูปแบบเครือข่ายครอบครัว เพื่อให้เกิดความรู้สึกลดอคยเมื่ออยู่ในชุมชน และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองโดยการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เพื่อสร้างกิจกรรมในเชิงป้องกันในกลุ่มวัยรุ่นหญิงตอนต้นเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เหมาะสม โดยเน้นการสร้างเสริมต้นทุนด้านพลังตัวตน พลังครอบครัว และพลังเพื่อนและกิจกรรม

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสกับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมปกติเพื่อทราบถึงต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้อย่างชัดเจนขึ้น

3. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นเรื่องต้นทุนชีวิตในผู้ปกครองที่มีต่อวัยรุ่นที่ตนเองดูแล เพื่อให้ผู้ปกครองสะท้อนความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างต้นทุนชีวิตที่สะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างวัยรุ่นและผู้ปกครอง

4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนช่วงชั้นอื่น ๆ และศึกษาเปรียบเทียบในนักเรียนชายเนื่องจากบริบทความแตกต่างทางด้านสังคม เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิงได้กว้างขึ้น

5. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ของวัยรุ่น เช่น พฤติกรรมการดื่มสุรา พฤติกรรมการสูบบุหรี่

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2550). รายงานประจำปี 2550 สำนักส่งเสริมสุขภาพ. วันที่ค้นข้อมูล วันที่ 20 ธันวาคม 2552, เข้าถึงข้อมูลได้จาก
<http://hp.anamai.moph.go.th/download/upload/document/ANNUAL.PDF>
- กลุ่มงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี. (2552). รายงานสถานการณ์เอดส์ของจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: กลุ่มงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี.
- กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี. (2552). รายงานสถานการณ์การคลอดบุตรในมารดาอายุต่ำกว่า 20 ปี ประจำปี 2552. ปทุมธานี: กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี.
- กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข. (2546). แนวคิด กรอบการวิจัย การพัฒนาทิศทางพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี: โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.
- กองอนามัยและการเจริญพันธุ์. (2552). ร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนางานอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติฉบับที่ 1 (2552-2556). วันที่ค้นข้อมูล 20 พฤศจิกายน 2552, เข้าถึงได้จาก
<http://rh.anamai.moph.go.th/>
- กัลยา นาคเพ็ชร, จูไร อภัยจิรรัตน์ และสมพิศ ไยสุน. (2548). จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุภา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. (2551). วัยรุ่นยุคใหม่ หัวใจจิตตอล. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้ากรู๊ป.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). สุขภาพคนไทยปี พ.ศ.2543: สถานะสุขภาพคนไทย. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์.
- จิราภรณ์ ประเสริฐวิทย์. (2551, 7 เมษายน). ตะลึง แม่วัยโจ๋ พุง แค่ 11 ขวบ ตั้งท้องคลอดลูกแล้ว. ข่าวสด, วันที่ค้นข้อมูล 5 ธันวาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://rh.anamai.moph.go.th/> ข่าวpdf
- จิรารัตน์ พร้อมมูล. (2548). การปฏิบัติบทบาทบิดามารดาและการรับรู้ของบุตรวัยรุ่นด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลเด็ก, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชาญญา คิชเจริญ. (2548). การสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่นและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลสตรี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา, ชาย โพธิ์สีดา, กฤตยา อาชวนิจกุล, วาสนา อิ่มเอม, กุลวีณ์ ศิริรัตน์มงคล, หทัยรัตน์ เสียงดัง และสุภรต์ จรัสสิทธิ. (2549). สุขภาพคนไทยปี 2549. นครปฐม: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา, ชาย โพธิ์สีดา, กฤตยา อาชวนิจกุล, อุมารณ์ ภัทรวานิชย์, กุลวีณ์ ศิริรัตน์มงคล, หทัยรัตน์ เสียงดัง และสุภรต์ จรัสสิทธิ. (2551). สุขภาพคนไทยปี 2551. นครปฐม: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชั้นฤทัย กาญจนะจิตรา, ชาย โพธิ์สีดา, กฤตยา อาชวนิจกุล, อุมารณ์ ภัทรวานิชย์, กุลวีณ์ ศิริรัตน์มงคล, ปาณฉัตร เสียงดัง และสุภรต์ จรัสสิทธิ. (2552). สุขภาพคนไทยปี 2552. นครปฐม: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชาญณรงค์ อรรถบุตร. (2549). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิตติพร อิงคถาวรวงศ์, สุรีย์พร กฤษเจริญ, กัญจน์ พลอินทร์ และญานี จรูญศักดิ์. (2550). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา. สงขลานครินทร์เวชสาร, 25(6), 511-520.
- ณัฐพร สายพันธ์. (2546). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คุรุฑฐยา สมสีโส. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถแห่งตนการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ ของวัยรุ่นตอนปลาย. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เด็กไทยทำสถิติเสียชีวิต วัยแค่13! แม่ตัวตายวันละ 2 ศพ. (2548, 30 พฤศจิกายน). ข่าวสด, วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2553, เข้าถึงได้จาก <http://www.library.icamtalk.com/Dbstatistic/show.php3?Category=&No=78>

- ตติรัตน์ สุวรรณสุจริต และพิริยา ศุภศรี. (2552). การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 17(3), 1-13.
- ตะลิ่ง “แม่วัยโจ” ฟุ้ง แค่ 11 ขวบ ตั้งท้องคลอดลูกแล้ว. (2551, 7 เมษายน). *ข่าวสด*, วันที่ค้นข้อมูล 5 ธันวาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://rh.anamai.moph.go.th/ข่าว.pdf>.
- ตั้ม บุญรอด, กิ่งแก้ว เกษ โกวิท และยุพา ถาวรพิทักษ์. (2552). พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดภาคใต้. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 18(2), 262-271.
- ทิพย์วรรณ นพนิตย์. (2551). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคลอดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยในสตรีตั้งครรภ์ครบกำหนดในโรงพยาบาลปทุมธานี. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 17(5), SV1363-SV1375.
- ธวัชชัย พาชื่น และพิมพ์วัลย์ บุญมงคล. (2551). รายงานการประชุมประจำปีเพศวิถีในสังคมไทย ครั้งที่ 1 หัวข้อ: วิพากษ์องค์ความรู้และธรรมเนียมปฏิบัติเรื่องเพศวิถีศึกษาในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญดีการพิมพ์.
- ธวัชชัย วรพงษ์สร. (2543). *หลักการวิจัยทางสาธารณสุขศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัทธปราชญ์ นันทิวัฒน์กุล. (2550). พฤติกรรมการคบคนรักของวัยรุ่นรูปแบบแฟน ชู้ กิ๊ก กั๊ก ในจังหวัดลำปาง. *วารสารวิจัยรามคำแหง*, 10(1), 25-36.
- นุชนารถ แก้วคำเกิง, ชีวันนันท์ เลิศพิริยสุวัฒน์, สมบัติ แทนประเสริฐสุข, วินิดา ชวนางกูร, ชุศักดิ์ สุคนธมาน และนางเยาว์ จันทร์ทองคำ. (2550). ความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ พฤติกรรมทางเพศและความพึงพอใจต่อเครื่องจำหน่ายยางอนามัย. *วารสารโรคเอดส์และวัณโรค*, 10(4), 193-205.
- บัณฑิต ถิ่นคำรพ. (2543). *การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยใช้การถดถอยลอจิสติก*. ขอนแก่น: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. (2550). *คู่มือการทำวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัวทิพย์ ใจตรงดี. (2545). *ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลสตรี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางการพยาบาล* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ยูเออนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.

- ปรีดีหทัย ถนิมพาสณ์. (2547). สื่อกับพฤติกรรมของเยาวชน. วารสารศรีดาปี, 4(3), 13-16.
- ปิ่นทิพย์ ชะเอม. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงกับทุนทางสังคมของวัยรุ่น
เมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ผจงศิลป์ เฟื่องมาก. (2548). พยาบาลกับการช่วยเหลือ และดูแลสตรีตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.
วารสารโรคเอดส์, 17(1), 6-16.
- พงษ์สันชัย ปะวันนา. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
เฉลิมพระเกียรติ.
- พนม เกตุมาน. (2550). พัฒนาการวัยรุ่น. วันที่ค้นข้อมูล 7 ตุลาคม 2552, เข้าถึงได้จาก
http://www.psychlin.co.th/new_page_56.htm.
- พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2552). ความเชื่อ แบบแผนการดื่มและปัจจัยทำนาย
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยในเขตภาคตะวันออก. ม.ป.ท.
- พรอุษา ประสงค์วรรณ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การถูกระทำรุนแรงของ
เด็กที่เข้ารับบริการของศูนย์ช่วยเหลือเด็กในโรงพยาบาล เขตจังหวัดปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา, สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์, วิฐารณ บุญสิทธิ และวิโรจน์ อารีย์กุล.
(2547). กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพ วัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลิจิต และทักษิณี นะแสง. (2539). วิจัยทางการแพทย์บาดลึกการ
และกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- เพ็ญจันทร์ พุ่มเจริญ. (2547). การยอมรับพฤติกรรมทางเพศของสตรี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (2549). พัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพฯ: ชรรณดาเพรส.
- ภัทรา ถิรลาภ และนุชนาถ เมฆสีทอง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับ
พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย,
15(1), 23-32.

- มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง. (2552). เพศภาวะและเพศวิถีกับการท้าทายการทำงาน
 เอดส์. วันที่ค้นข้อมูล 8 ธันวาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://www.whaf.or.th/content/20>
 ระวีวรรณ กันวี. (2547). ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและจิตลักษณะที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการ
 มีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
 มหาวิทยาลัย, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์, วารุณี ฟองแก้ว และแอนโทเนีย เอ็ม วิลลาเรล. (2549). ความแตกต่างทางเพศ
 และประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ในปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทาง
 เพศของวัยรุ่นไทย. วารสารวิจัยทางการแพทย์, 10(3), 215-227.
- ถ้ายอง รัศมีมาลา. (2551). การประเมินภาวะสุขภาพเด็กและวัยรุ่น: การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น
 หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลือชัย ศรีเงินยวง. (2552). คู่มือการทำงานเพื่อนำหลักพุทธศาสนามาแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศและ
 การเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: องค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
 แห่งสหประชาชาติ.
- วรรณวิมล สุรินทร์. (2546). การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วราพร สุนทร. (2545). คุณลักษณะด้านจิตสังคม สภาวะเอื้ออำนวยกับพฤติกรรมแสวงหาการดูแล
 ของสตรีวัยรุ่นเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร
 มหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลสตรี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วารุณี ฟองแก้ว. (2549). พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน: สถานการณ์ปัจจุบัน.
 วารสารโรคเอดส์, 18(4), 186-200.
- วิจิตรา ปัญญาชัย, นันทนา ศรีสมบัติ และทรงพิลาส วงศ์ใหญ่. (2550). สู่รากับพฤติกรรมเด็กและ
 เยาวชน: กรณีศึกษาในชุมชนจังหวัดพะเยา. วันที่ค้นข้อมูล 8 มกราคม 2552,
 เข้าถึงได้จาก <http://www.bcnpy.ac.th/bcnpy2008/dmdocuments/DATA1.pdf>
- วิภาดา เอี่ยมแย้ม. (2548). การมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเพศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยสูงอายุ
 (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศิริพร กัญชนะ. (2552). คาดอีก 10 ปีเด็กเกิดใหม่ลดลงเฉลี่ยปีละ 7 สธ.เร่งร้อนคุมคุณภาพ. ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 15 กรกฎาคม 2552. วันที่ค้นข้อมูล 19 กันยายน 2552, เข้าถึงได้จาก http://www.cps.chula.ac.th.html_th/pop_base/repro_hiv/repro_hiv_085.htm
- ศิริกุล อิศรานุกรักษ์, บัณฑิต เทพเทียน และสมศักดิ์ วงศาवास. (2551). การศึกษาแนวโน้มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ใน 5 กลุ่มประชากรเป้าหมาย ปี 2551. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล. วันที่ค้นข้อมูล 19 ธันวาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://203.155.220.217/aids/statistics/bss51.pdf>
- สมนึก เตชะพะโลกุล. (2551). ศึกษาผลของการตั้งครรภ์ในมารดาวัยรุ่นที่โรงพยาบาลแกลง. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 17(3), 387-392.
- สร้อย อนุสรณ์ศิริกุล. (2551). การพัฒนาบริการอนามัยการเจริญพันธุ์แก่วัยรุ่น. คุุณภูมินิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). รายงานสถิติจำแนกเพศของประเทศไทย ปี 2551. ม.ป.ท.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษางัวัดปทุมธานี เขต 1. (2552). รายงานข้อมูลนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ปี 2552. ปทุมธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). วันที่ค้นข้อมูล 18 ธันวาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://www.ddd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/index.htm>
- สำนักงานโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. (2551). ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี รอบที่ 14. วันที่ค้นข้อมูล 4 มกราคม 2553, เข้าถึงได้จาก http://www.aids-thai.org/index.php?option=com_content&view=article&id=51:2009-09-10-18-45-38&catid=37:2009-09-10-17-50-30&Itemid=5
- สำนักงานสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข. (2550). สธ.เผยภัยการทำแท้ง. วันที่ค้นข้อมูล 19 กันยายน 2552, เข้าถึงได้จาก http://www.moph.go.th/ops/iprg/iprg_new/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?i.
- สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. (2552). วิเคราะห์สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย รายงาน ณ วันที่ 31 มกราคม 2552. วันที่ค้นข้อมูล 18 กันยายน 2552, เข้าถึงได้จาก http://www.aids-thai.org/main.php?filename=sathana01_20071113

- สิริวรรณ ธีบุญผล. (2457). *ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลสตรี, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชา จันทรเฒ. (2540). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา สุวรรณคำ. (2542). เพศสัมพันธ์วัยรุ่นอีสาน: ข้อค้นพบจากงานวิจัย. *วารสารคณะ
พยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 22(1), 20-26.
- สุพินดา ชัยวิทย์ และสิริวรรณ มีคุณ. (2549). การจัดการในครอบครัวกับพฤติกรรมทางเพศของ
วัยรุ่นหญิง. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 2(1), 139-142.
- สุพัตรา อักษรรัตน์. (2548). *โครงสร้างและหน้าที่ที่ครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน
หญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุมาลี ตราฐ. (2550). *พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและการป้องกันตัว ในตำบลน้ำพอง จังหวัด
ขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลชุมชน,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ. (2551). การสาธารณสุขมูลฐานและการสร้างเสริมสุขภาพ: จากสากลสู่
ไทย. ใน *อำพล จินดาวัฒนา, สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ และสุรณี พิพัฒน์โรจนกุล
(บรรณาธิการ), การสร้างเสริมสุขภาพ: แนวคิด หลักการ และบทเรียนของไทย
(หน้า 25-56)*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). *คู่มือการเก็บ สรุปและวิเคราะห์ผลข้อมูลต้นทุนชีวิต*. วันที่ค้นข้อมูล 12
ตุลาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://dekplus.org/pdf/27.pdf>.
- _____. (ม.ป.ป. ก). *กลยุทธ์ การสร้างคุณภาพวัยรุ่นไทย*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ. วันที่ค้นข้อมูล 12 ตุลาคม 2552, เข้าถึงได้จาก
<http://d1.scribdassets.com/docs/2gff006c0ozllojn566re.pdf?t=1235981826>
- _____. (ม.ป.ป. ข). *พลังภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนไทย*. วันที่ค้นข้อมูล 12 ตุลาคม 2552,
เข้าถึงได้จาก <http://www.dekplus.org/update/pdf/protected%20youth.pdf>
- _____. (ม.ป.ป. ค). *สมุดคนโยบายเพื่อเด็กและเยาวชน*. วันที่ค้นข้อมูล 12 ตุลาคม 2552,
เข้าถึงได้จาก [http://documents.scribd.com.s3.amazonaws.com/docs/
cpfv5yhmvnre41ftvll.pdf?t=1235722759](http://documents.scribd.com.s3.amazonaws.com/docs/cpfv5yhmvnre41ftvll.pdf?t=1235722759)

- สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. (2551). กลยุทธ์ในการดูแลและสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น.
กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- อนงค์ ชีระพันธ์. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ในนักเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อมรวิชัย นาคทรัพย์ และจุฬารัตน์ มาสเถียรวงศ์. (2548). เมื่อความทุกข์ไล่ล่าเด็ก: ข้อเท็จจริงจาก
งานวิจัยภาคสนามกับคำถามที่ท้าทายในการเสริมสร้างสุขภาวะให้เด็กไทย สถาบัน
รามจิตติ. ม.ป.ท.
- อรอุษา จันทรวีรุช. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสุศึกษาและ
พฤติกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัครวุธ วุฒิสินธุ์. (2549). การใช้อินเทอร์เน็ตที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในอำเภอ
เมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการส่งเสริมสุขภาพ,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อังคณา เพชรภาพ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้
ตอนบน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์,
คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัญชลี ภูมิมา. (2548). เฝ้าระวังพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนจังหวัดปทุมธานี. วารสาร
นโยบายและแผนสาธารณสุข, 8(1-4), 107-121.
- อาภาพร เผ่าวัฒนา. (2551). ความแตกต่างของรูปแบบการเลี้ยงดูต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่าง
มารดาและบุตรสาว อำนาจการต่อรองในสัมพันธภาพทางเพศ ความนึกคิดที่ใช้ใน
สัมพันธภาพ การรับรู้สมรรถนะทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่อาศัย
ในชุมชนแออัดเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสภาการพยาบาล, 23(4), 56-71.
- อุ๋นใจ กอนันตกุล. (2549). การตั้งครรภ์ความเสี่ยงสูง: *High Risk Pregnancy*. สงขลา: ชานเมือง
การพิมพ์.
- เอแบคโพลล์: คำนิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงในวันวาเลนไทน์ 14 กุมภาพันธ์ 2548. (2548).
วันที่ค้นข้อมูล 5 ธันวาคม 2552, เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com/s/abcp/23980>

- Barker, R. (1968). *Ecological Psychology*. California: Stanford University Press.
- Baker, E. A., Brennan, L. K., Bronson, R., & Hoseman, R. A. (2000). Measuring the determinants of physical activity in the community: Current and future detections. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 71, 146-158.
- Beebe, L. A., Vesely, S. K., Oman, R. F., Tolma, E., Aspy, C. B., & Rodine, S. (2008). Protective assets for non-use of alcohol, tobacco and other drugs among urban American Indian Youth in Oklahoma. *Maternal and Child Health Journal*, 12, S82-S90.
- Blum, R., & Mmari, K. (2004). *Risk and Protective Factors Affecting Adolescent Reproductive Health in Developing Countries: An Analysis Adolescent Sexual and Reproductive Health Literature from Around the World: Summary*. Geneva: the World health Organization.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological Models of Human Development. *International Encyclopedia of Education*, 3(2), 37-43. Retrieved 10 December 2009 from <http://www.psy.cmu.edu/~siegle/35bronfenbrenner94.pdf>
- _____. (1986). Ecology of the Family as a Context for Human Development. Research perspective. *Developmental Psychology*, 22, 723-742.
- Brown, A., Jejeebhoy, S. J., Shah, I., & Yount, K. M. (2001). *Sexual Relations among Young People in Developing Countries: Evidence form WHO case studies*. World Health Organization. Retrieved October 22, 2009, from http://www.guttmacher.org/pubs/fb_teens.html
- Centers for Disease Control and prevention (CDC) (2008). *Youth Risk Behavior Survey*. Retrieved February 10, 2009, from <http://www.cdc.gov/features/Risk Behavior>.
- Chamratrithirong, A., Kittisukathit, S., Podhisita, C., Isarabhakdi, P., & Sabaiying, M. (2007). *National sexual behavior survey of Thailand 2006*. Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University.
- Corcoran, J. (1999). Ecological Factor Associated with Adolescent Pregnancy: Review of the Literature. *Adolescent*, 34(135), 603-619.
- Durex global. (2005). *The Global Survey*. Retrieved September 30, 2009, from <http://www.durex.com/cm/gss2005results.asp>.

- Ecological Model of Health Behavior and Health Promotion*. (n.d.). Retrieved December 30, 2009, from <http://www.infosihat.gov.my/artikelHP/bahanrujukan/HETheory/Ecological%20Models.pdf>
- Evans, A. E., Sanderson, M., Griffin, S. F., Reininger, B., Vincent, M. L., Parra-Medina, D., Valois, R. F., & Taylor, D. (2004). An Exploration of the Relationship between Youth Assets and Engagement in Risky Sexual Behaviors. *Journal of adolescent health*, 35(5), 21-30.
- Glanz, K., Rimer, B. K., & Lewis, F. M. (2002). *Health Behavior and Health Education: Theory, Research and Practice*. New York: HB.
- Green, L.W., & Kreuter, M. W. (2005). *Health Program Planning an Education and Ecological Approach* (4th ed). Boston: McGraw-Hill.
- Lewin, K. (1936). *Principles of Topological Psychology*. New York: McGraw-Hill. Retrieved October 22, 2009, from http://books.google.co.th/books?id=4fbaSj481NwC&printsec=frontcover&dq=Lewin+model+1936&source=bl&ots=oQA8uzJ1Ao&sig=w8dlAAG2KXpH0AzQ5N6skr68d1A&hl=th&ei=ID5YS-uIKoGoNsOk1MoE&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=3&ved=0CBAQ6AEwAjgK#v=onepage&q=&f=false
- McLeroy, K. R., Bibeau, D., Steckler, A., & Glanz, K. (1988). An Ecological Perspective on Health Promotion Programs. *Health Education Quarterly*, 15, 351-377.
- Murphey, D. A., Lamonda, K. H., Carney, J. K., & Duncan, P. (2004). Relationships of a Brief Measure of Youth Assets to Health-promoting and Risk Behaviors. *Journal of Adolescent Health*, 34, 184-191.
- Oman, R. F., Vesely, S. K., Aspy, C. B., McLeroy, K. R., Rodine, S., & Marshall, L. (2004). The Potential Protective Effect of Youth Assets on Adolescent Alcohol and Drug Use. *American Journal of Public Health*, 94(8), 1425-1430.
- Oman, R. F., Vesely, S. K., McLeroy, K. R., Harris-Wyatt, V., Aspy, C. B., Rodine, S., & Marshall, L. (2002). Reliability and Validity of the Youth Asset Survey (YAS). *Journal of Adolescent Health*, 31(3), 247-255.
- Parel, C. P., Caldito, G. C., Ferrer, P. L., De Guzman, G. G., Sinsioco, C. S., & Tan, R. H. (1973). *Sampling Design and Procedures*. New York: AIDIC.

- Population Reference Bureau. (2009). *World Population Data Sheet*. Retrieved December 20, 2009, from http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr-th/download/09wpds_eng.pdf
- Reininger, B. M., Evans, A. E., Griffin, S. F., Sanderson, M., Vincent, M. L., Valois, R. F., & Parra-Medina, D. (2005). Predicting adolescent risk behaviors based on an ecological framework and assets. *American Journal Health Behavior*, 29(2), 150-161.
- Reproductive health briefing cards*. (2005). New York: Family Care International. Retrieved October 21, 2009, from <http://www.wpro.who.int/sites/rph/data/adolescent.htm>
- Roehlkepartain, E. C., & Scales, P. C. (2007). *Development assets: a Framework for Enriching Service- Learning*. Retrieved December 7, 2009, from <http://www.servicelearning.org>
- Search-Institute. (2008). *Development Assets: 50 years of Discovering what Kids Need to Succeed*. Retrieved January 19, 2010, from <http://www.search-institute.org/assets>
- Sieving, R. E., Eisenberg, M. E., Pettingell, S., & Skay, C. (2006). Friends' influence on adolescents' first sexual intercourse. *Perspectives on Sexual & Reproductive Health*, 38(1), 13-19.
- Smedley, B. D., & Syme, S. L. (2000). *Promoting Health: Intervention Strategies from Social and Behavioral Sciences*. Washington, DC.: National Academy Press.
- Stokols, D., Pelletier, K. R., & Fielding, J. E. (1996). The ecology of work and health: Research and policy direction for the promotion for employee health. *Health Education Quarterly*, 23(2), 137-158. Retrieved December 10, 2009 from <http://www.infosihat.gov.my/artikelHP/bahanrujukan/HETheory/Ecological%20Models.pdf>
- UNAIDS. (2008). *Joint United National Programme on HIV/AIDS: The Global AIDS Epidemic*. Retrieved December 19, 2009, from http://data.unaids.org/pub/FactSheet/2009/20091124_FS_global_en.pdf
- World Health Organization. (1995). *A Picture of Health: A Review and Annotated Bibliography of the Health of Young People in Developing Countries*. Geneva: World Health Organization.

World Health Organization. (2001). *Teenagers' Sexual and Reproductive Health: Developed Countries*. Retrieved October 22, 2009, from http://www.guttmacher.org/pubs/fb_teens.html

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตรายข้อและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่า Crude OR และ Adjusted OR ของต้นทุนชีวิตรายข้อต่อพฤติกรรม
เสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง (n = 310)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงต่ำ (268)		พฤติกรรม เสี่ยงสูง (42)		OR _c	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. ฉันเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือ ผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความ ไม่ผ่านเกณฑ์	60	81.1	14	18.9	1.73	0.27	0.32-
ผ่านเกณฑ์	208	88.1	28	11.9	1.00		2.27
2. ฉันให้ความสำคัญกับการ ส่งเสริมให้เกิดความ เท่าเทียมกันในสังคม เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เพศชาย/ หญิง/ เพศทางเลือก							
ไม่ผ่านเกณฑ์	94	83.9	18	16.1	1.39	1.38	0.21-
ผ่านเกณฑ์	174	87.9	24	12.1	1.00		9.19
3. ฉันกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉัน เชื่อ เช่น กล้าเสนอความ คิดเห็นแม้ว่าบางครั้งจะมี ความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น	134	87.0	20	13.0	1.10	0.58	0.10-
	134	85.9	22	14.1	1.00		3.29
4. ฉันพูดความจริงเสมอถึง แม้ว่าบางครั้งมันจะทำให้ ยาก							
ไม่ผ่านเกณฑ์	118	83.7	23	16.3	1.54	0.82	0.93-
ผ่านเกณฑ์	150	88.8	19	11.2	1.00		7.22
5.ฉันรับผิดชอบในสิ่งที่ฉันทำ ไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร							
ไม่ผ่านเกณฑ์	95	82.6	20	17.4	1.66	1.58	0.31-
ผ่านเกณฑ์	173	88.7	22	11.3	1.00		8.32

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงต่ำ (268)		พฤติกรรม เสี่ยงสูง (42)		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
6. ฉันยึดมั่นในการกระทำ ที่ดีงาม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	70	72.2	27	27.8	0.20	5.45	0.90-
ผ่านเกณฑ์	198	93.0	15	7.0	1.00		33.33
7. ฉันมีการวางแผนและคิด อย่างรอบคอบก่อนลงมือทำ							
ไม่ผ่านเกณฑ์	99	81.8	22	18.2	1.88	1.49	0.19-
ผ่านเกณฑ์	169	89.4	20	10.6	1.00		11.12
8. ฉันเห็นอกเห็นใจ และ ใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น							
ไม่ผ่านเกณฑ์	72	78.3	22	21.7	2.48	0.42	0.42-4.63
ผ่านเกณฑ์	196	89.9	20	10.1	1.00		
9. ฉันเรียนรู้และสามารถ ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนที่มี ความคิดเห็น หรือการ ดำเนินชีวิตแตกต่างกันได้ อย่างดี							
ไม่ผ่านเกณฑ์	85	82.5	18	17.5	1.62	0.18	0.19-1.63
ผ่านเกณฑ์	183	88.4	24	11.6	1.00		
10. ฉันกล้าปฏิเสธพฤติกรรม เสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ ยา เสพติด ความรุนแรง)							
ไม่ผ่านเกณฑ์	35	60.3	23	39.7	8.06	32.16*	4.37-
ผ่านเกณฑ์	233	92.5	19	7.5	1.00		236.76

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงต่ำ (268)		พฤติกรรม เสี่ยงสูง (42)		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
11. ฉันพยายามแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญา มากกว่าอารมณ์ (ไม่ใช่ ความรุนแรง)							
ไม่ผ่านเกณฑ์	104	81.3	24	18.8	2.10	0.58	0.08-
ผ่านเกณฑ์	164	90.1	18	9.9	1.00		4.39
12. ฉันสามารถควบคุม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ตนเองได้ เช่นควบคุม อารมณ์เวลาโกรธได้ดีเมื่อ เกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง							
ไม่ผ่านเกณฑ์	133	81.6	30	18.4	2.54	1.19	0.16-
ผ่านเกณฑ์	135	91.8	12	8.2	1.00		8.94
13. ฉันรู้สึกว่าคุณค่า							
ไม่ผ่านเกณฑ์	117	78.5	32	21.5	4.13	31.75*	2.91-
ผ่านเกณฑ์	151	93.8	10	6.2	1.00		346.16
14. ฉันมีเป้าหมายในชีวิต ชัดเจน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	97	79.5	25	20.5	2.59	0.31	0.32-
ผ่านเกณฑ์	171	91.0	17	9.0	1.00		2.97
15. ฉันรู้สึกพึงพอใจใน ชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง							
ไม่ผ่านเกณฑ์	63	75.0	21	25.0	3.25	0.87	0.10-
ผ่านเกณฑ์	205	90.7	21	9.3	1.00		7.41

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงต่ำ (268)		พฤติกรรม เสี่ยงสูง (42)		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
16. ฉันได้รับความรักความ อบอุ่นเอาใจใส่และการ สนับสนุนในทางที่ดีจาก ครอบครัว							
ไม่ผ่านเกณฑ์	37	68.5	17	31.5	4.25	23.40*	2.37-
ผ่านเกณฑ์	231	90.2	25	9.8	1.00		231.35
17. ฉันปรึกษาหารือและขอ คำแนะนำจากผู้ปกครองได้ อย่างสบายใจไม่ว่าเรื่องเล็ก หรือเรื่องใหญ่							
ไม่ผ่านเกณฑ์	74	80.4	18	19.6	1.97	0.10	0.01-
ผ่านเกณฑ์	194	89.0	24	11.0	1.00		1.10
18. ฉันมีผู้ปกครองที่ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้							
ไม่ผ่านเกณฑ์	36	73.5	13	26.5	2.89	0.54	0.45-
ผ่านเกณฑ์	232	88.9	29	11.1	1.00		6.36
19. ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่นและมีความสุขเมื่อ อยู่ในครอบครัวตัวเอง							
ไม่ผ่านเกณฑ์	26	68.4	12	31.6	3.72	0.45	0.03-
ผ่านเกณฑ์	242	89.0	30	11.0	1.00		8.09

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงต่ำ (268)		พฤติกรรม เสี่ยงสูง (42)		OR _c	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
20. ฉันอยู่ในครอบครัวที่มี ระเบียบกฎเกณฑ์ชัดเจน มี เหตุผลและมีการดูแลให้ ปฏิบัติตาม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	46	69.7	20	30.3	4.39	1.33	0.20-8.69
ผ่านเกณฑ์	222	91.0	22	9.0	1.00		
21. ฉันมีผู้ปกครองที่เป็น แบบอย่างที่ดีให้ทำตาม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	30	71.4	12	28.6	3.17	1.11	0.07-
ผ่านเกณฑ์	238	88.8	30	11.2	1.00		18.51
22. ฉันมีผู้ปกครองที่ สนับสนุนให้ฉันทำในสิ่งที่ ฉันชอบหรืออยากทำ							
ไม่ผ่านเกณฑ์	60	75.0	20	25.0	3.15	1.33	1.12-
ผ่านเกณฑ์	208	90.4	22	9.6	1.00		14.99
23. ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราว เกี่ยวกับสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทร ทัศน์ สื่อ ประเภทอื่น ๆ ภายใน ครอบครัว							
ไม่ผ่านเกณฑ์	83	81.4	19	18.6	1.84	0.90	0.14-5.67
ผ่านเกณฑ์	185	88.9	23	11.1	1.00		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรมเสี่ยงต่ำ		พฤติกรรมเสี่ยง		OR _c	OR _{Adj}	95% CI
	(268)		สูง (42)				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
24. ฉันอยู่ในสถาบันการศึกษาที่เอาใจใส่ สนับสนุนและช่วยเหลือ ผู้เรียนได้ดี							
ไม่ผ่านเกณฑ์	51	72.9	19	27.1	3.52	0.97	0.14-6.63
ผ่านเกณฑ์	217	90.4	23	9.6	1.00		
25. ฉันรู้สึกปลอดภัยที่อยู่ ในโรงเรียน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	57	69.5	25	30.5	5.44	5.99	0.64-
ผ่านเกณฑ์	211	92.5	17	7.5	1.00		55.74
26. ฉันอยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ ที่ชัดเจนมีเหตุผลและมีการดูแลให้ปฏิบัติตาม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	41	68.3	19	31.7	4.57	1.65	0.28-9.75
ผ่านเกณฑ์	227	90.8	23	9.2	1.00		
27.ฉันมีครูที่สนับสนุนให้ ฉันทำในสิ่งที่ฉันชอบหรือ อยากทำ							
ไม่ผ่านเกณฑ์	73	83.0	15	17.0	1.48	0.09	0.01-0.91
ผ่านเกณฑ์	195	87.8	27	12.2	1.00		
28.ฉันอยากเรียนให้ได้ คะแนนดี							
ไม่ผ่านเกณฑ์	10	62.5	6	37.5	4.30	1.54	0.11-
ผ่านเกณฑ์	258	87.8	36	12.2	1.00		20.85

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงน้อย (268)		พฤติกรรม เสี่ยงมาก (42)		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
29. ฉันตั้งใจเรียนและ เอาใจใส่ในการเรียน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	58	70.7	24	29.3	4.83	11.33*	1.29-
ผ่านเกณฑ์	210	92.1	18	7.9	1.00		99.61
30. ฉันทำการบ้านหรือ ทบทวนบทเรียน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	102	76.7	31	23.3	4.59	3.39	0.47-
ผ่านเกณฑ์	166	93.8	11	6.2	1.00		24.27
31. ฉันรักและผูกพันกับ สถาบันการศึกษาของฉัน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	63	74.1	22	25.9	3.58	1.66	0.20-
ผ่านเกณฑ์	205	91.1	20	8.9	1.00		13.91
32. ฉันอ่านหนังสือด้วย ความเพลิดเพลิน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	83	75.5	27	24.5	4.01	1.26	0.23-
ผ่านเกณฑ์	185	92.5	15	7.5	1.00		6.93
33. ฉันใส่ใจในภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชุมชน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	103	79.8	26	20.2	2.60	0.43	0.54-
ผ่านเกณฑ์	165	91.2	16	8.8	1.00		3.46

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงน้อย (268)		พฤติกรรม เสี่ยงมาก (42)		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
34. ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราว เกี่ยวกับสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทร สื่อ ประเภทอื่น ๆ กับครู ไม่ผ่านเกณฑ์	133	82.6	28	17.4	2.03	0.61	0.76-4.90
ผ่านเกณฑ์	135	90.6	14	9.4	1.00		
35. ฉันมีเพื่อนสนิทที่เป็น แบบอย่างที่ดีและชักนำให้ ฉันทำดี ไม่ผ่านเกณฑ์	81	73.6	29	26.4	5.15	4.23	0.48-
ผ่านเกณฑ์	187	93.5	13	6.5	1.00		37.08
36. ฉันทำกิจกรรมที่ สร้างสรรค์ตามความชอบ และพึงพอใจของ ฉันเอง เช่นทำงานศิลปะ เล่น ดนตรี วาดรูป ไม่ผ่านเกณฑ์	46	66.7	23	33.3	5.84	21.15*	1.84-
ผ่านเกณฑ์	222	92.1	19	7.9	1.00		243.20
37. ฉันได้เล่นกีฬาหรือออก กำลังกาย ไม่ผ่านเกณฑ์	79	76.7	24	23.3	3.19	0.25	0.02-
ผ่านเกณฑ์	189	91.3	18	8.7	1.00		2.98

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรม เสี่ยงน้อย (268)		พฤติกรรม เสี่ยงมาก (42)		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
38. ฉันร่วมกิจกรรมทางศาสนาหรือประกอบพิธีกรรม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	99	77.3	29	22.7	0.26	2.27	0.30-
ผ่านเกณฑ์	169	92.9	13	7.1	1.00		16.89
39. ฉันและเพื่อนช่วยกันทำกิจกรรมที่ดี							
ไม่ผ่านเกณฑ์	80	79.2	21	20.8	2.35	0.23	0.02-
ผ่านเกณฑ์	188	90.0	21	10.0	1.00		2.36
40. ฉันมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อที่สร้างสรรค์กับเพื่อน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	72	75.0	24	25.0	3.63	2.89	0.41-
ผ่านเกณฑ์	196	91.6	18	8.4	1.00		20.60
41. ฉันมีญาติหรือผู้ใหญ่ นอกเหนือจากผู้ปกครองที่ฉันสามารถปรึกษาหารือและขอความช่วยเหลือได้อย่างสบายใจ							
ไม่ผ่านเกณฑ์	90	81.1	21	18.9	1.98	0.72	0.11-
ผ่านเกณฑ์	178	89.4	21	10.6	1.00		4.55
42. ฉัน มีเพื่อนบ้านที่สนใจ และให้กำลังใจฉัน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	118	79.7	30	20.3	3.18	6.31	0.61-
ผ่านเกณฑ์	150	92.6	12	7.4	1.00		65.11

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรมเสี่ยงต่ำ		พฤติกรรมเสี่ยงสูง		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	(268)		(42)				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
43. ฉันรู้สึกว่าคุณในชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของเด็กและเยาวชน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	112	81.8	25	18.2	2.05	0.24	0.02-2.41
ผ่านเกณฑ์	156	90.2	17	9.8	1.00		
44. ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	157	81.8	35	18.2	3.54	4.43	0.44-
ผ่านเกณฑ์	111	94.1	7	5.9	1.00		44.81
45. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	145	82.9	30	17.1	2.12	0.62	0.43-8.93
ผ่านเกณฑ์	123	91.1	12	8.9	1.00		
46. ฉันรู้สึกภูมิใจในชีวิตเมื่ออยู่ในชุมชนของฉัน							
ไม่ผ่านเกณฑ์	98	81.0	23	19.0	2.10	1.15	0.12-
ผ่านเกณฑ์	170	89.9	19	10.1	1.00		11.30

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ต้นทุนชีวิต	พฤติกรรมเสี่ยงต่ำ		พฤติกรรมเสี่ยงสูง		OR _C	OR _{Adj}	95% CI
	(268)		(42)				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
47. ฉัน มีเพื่อนบ้านคอย สวดส้อง และดูแล พฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนให้อยู่ในกรอบที่ เหมาะสม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	109	82.6	23	17.4	1.77	0.34	0.05-2.50
ผ่านเกณฑ์	159	89.3	19	10.7	1.00		
48. ฉันมีผู้ใหญ่คนอื่นนอก เหนือจากผู้ปกครองที่เป็น แบบอย่างที่ดีให้ทำตาม							
ไม่ผ่านเกณฑ์	70	75.3	23	24.7	3.42	4.52	0.44-
ผ่านเกณฑ์	198	91.2	19	8.8	1.00		46.44

* = มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายข้อของต้นทุนชีวิต จำนวน 48 ข้อ พบว่ามีตัวชี้วัดจำนวน 5 ข้อ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้ นักเรียนหญิงที่กล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงน้อยจะมีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า นักเรียนหญิงที่ไม่กล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 32.16 เท่าของนักเรียนหญิงที่กล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (OR= 32.16, 95% CI = 4.37-236.76) นักเรียนหญิงที่รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองมีค่าน้อย จะมีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า นักเรียนหญิงที่รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองมีค่าน้อยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 31.75 เท่าของนักเรียนที่รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองมีค่ามาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (OR= 31.75, 95% CI = 2.91-346.16) นักเรียนหญิงที่ได้รับความรักความอบอุ่นเอาใจใส่และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัวน้อย จะมีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยง

มากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า นักเรียนหญิงที่ได้รับความรักความอบอุ่นเอาใจใส่และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัวน้อย จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 23.40 เท่า ของนักเรียนที่ได้รับความรักความอบอุ่นเอาใจใส่และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัวมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR = 23.40$, 95% $CI = 2.37-231.35$) นักเรียนหญิงที่ตั้งใจเรียนและเอาใจใส่ในการเรียนน้อยจะมีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า นักเรียนหญิงที่ตั้งใจเรียนและเอาใจใส่ในการเรียนน้อยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 11.33 เท่า ของนักเรียนหญิงที่ตั้งใจเรียนและเอาใจใส่ในการเรียนมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR = 11.33$, 95% $CI = 1.29-99.61$) นักเรียนหญิงที่ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตัวเอง เช่น ทำงานศิลปะ เล่นดนตรี วาดรูปน้อยจะมีสัดส่วนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า นักเรียนหญิงที่ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตัวเอง เช่น ทำงานศิลปะ เล่นดนตรี วาดรูปน้อยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงเป็น 21.15 เท่าของนักเรียนหญิงที่ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตัวเอง เช่น ทำงานศิลปะ เล่นดนตรี วาดรูปมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($OR = 21.15$, 95% $CI = 1.84-243.20$)

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเรื่องปัจจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง
มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี

**แบบสอบถามเรื่องปัจจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น
จังหวัดปทุมธานี**
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
ต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จังหวัดปทุมธานี โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเพศ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 14 ข้อ

2. พฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 12 ข้อ

3. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเรื่องต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 48 ข้อ

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้นักเรียนกรอกแบบสอบถาม ตามที่แนบมานี้ โดยมีต้องระบุ
ชื่อ นามสกุล ในการตอบ และข้อมูลที่ตอบจะถือว่าเป็นความลับและใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

นางประไพศรี แสงชลินทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 10 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ของช่องคำตอบ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

สำหรับผู้วิจัย

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี..... เดือน () Age
2. ท่านกำลังศึกษาระดับชั้น () Class
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เกรดเฉลี่ยครั้งสุดท้ายที่ได้รับ..... () GPA
4. ขณะที่กำลังศึกษาอยู่นี้ท่านอาศัยอยู่กับ () Stay
 บิดา มารดา บิดาและมารดา ญาติผู้ใหญ่
 บิดาหรือมารดาและญาติผู้ใหญ่ อยู่ตามลำพัง อื่นๆระบุ.....
5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา () Status
 อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ หย่ากัน
 บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เสียชีวิตแล้วทั้งสองท่าน
6. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา.... () Fgrade
 ไม่ทราบ ระดับประถม ระดับมัธยม ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 ระดับปริญญาตรี สูงกว่าระดับปริญญาตรี
7. ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา.... () Mgrade
 ไม่ทราบ ระดับประถม ระดับมัธยม ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 ระดับปริญญาตรี สูงกว่าระดับปริญญาตรี
8. บุคคลที่ท่านพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่างๆไปมากที่สุด คือ () Advice
 เพื่อนสนิท คู่รัก พี่น้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง
 ญาติ อาจารย์ ไม่ปรึกษาใคร
 อื่นๆระบุ.....
9. จำนวนเงินเฉลี่ยต่อสัปดาห์ที่ท่านได้รับจากผู้ปกครอง..... บาท () Debit
 ความเพียงพอของรายได้ของท่านที่ได้รับจากผู้ปกครอง () Enough
 เพียงพอ เหลือเก็บ เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ไม่เพียงพอ
10. ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัว () Fenough
 เพียงพอ เหลือเก็บ เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ไม่เพียงพอ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเพศ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

2.1 ข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 14 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ของช่องคำตอบหรือเติมคำลงในช่องว่าง

สำหรับผู้วิจัย

1. เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยเรื่องเพศ บุคคลที่นักเรียนปรึกษาใคร
() Consult
เพื่อนสนิท คู่รัก พี่น้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง
ญาติ อาจารย์ ไม่ปรึกษาใคร อื่นๆระบุ.....
2. ในปัจจุบันวัยรุ่นนิยมีคู่รักในวัยเรียน สำหรับตัวท่าน ท่านมีคู่รักในวัยเรียนหรือไม่ () Lover
ไม่เคยมี เคยมี (เลิกกันแล้ว) มี (กำลังคบกันอยู่)
3. ท่านเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามหรือไม่ () Virgin
เคย ไม่เคย (ถ้า ไม่เคย เข้าไปตอบส่วนที่ 2.2)
4. ถ้าเคยมี ท่านมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเท่าไร.....ปี () Virage
5. ท่านมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับใคร () Partner
คู่รัก เพื่อนชาย เพื่อนบ้าน ญาติ
อื่นๆ ระบุ.....
6. ท่านมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพราะเหตุใด () Cause
ความรัก ถูกชักชวน ถูกบังคับ อยากรู้ อยากลอง ตามใจแฟน
มีข้อแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้เงินหรือสิ่งของ อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ท่านป้องกันการตั้งครรภ์หรือไม่ () Sex1
ไม่ได้ป้องกัน เนื่องจาก () Sex2
ไม่ได้วางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์
ลืม
อื่นๆ ระบุ.....
ป้องกัน ระบุวิธีที่ใช้
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน
ใช้ยาคุมกำเนิดแบบปกติ ชนิด 21 หรือ 28
ใช้วิธีหลังข้างนอก
ใช้ถุงยางอนามัย
อื่นๆ โปรดระบุ.....

สำหรับผู้วิจัย

8. ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ท่านให้คู่นอนใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่
 () Condom1
 () Condom2
 ไม่ใช่ เนื่องจาก ไม่ได้วางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์
 คู่นอนไม่ต้องการใช้
 อื่นๆ ระบุ.....
 ใช่ เนื่องจาก เพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
9. ระยะ 3 เดือนผ่านมา นักเรียนมีเพศสัมพันธ์หรือไม่
 () Lastsex
 ไม่มี มี
10. ช่วงชีวิตที่ผ่านมา ท่านมีคู่นอนจำนวนกี่คน
 () Number
 1 คน 2 คน มากกว่าหรือเท่ากับ 3 คนขึ้นไป
11. ท่านมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ หรือไม่
 () Alc
 ไม่ดื่ม ดื่มเป็นบางครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ดื่มทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
12. การมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย ท่านมีการป้องกันการตั้งครรภ์ หรือไม่
 () Lsex1
 () Lsex2
 ไม่ป้องกัน เนื่องจาก ไม่ได้วางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์
 ลืม
 อื่นๆ ระบุ.....
 ป้องกัน ระบุวิธีที่ใช้ ใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉิน
 ใช้ยาคุมกำเนิดแบบปกติ ชนิด 21 หรือ 28
 ใช้วิธีหลังข้างนอก
 ใช้ถุงยางอนามัย
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
13. การมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย ท่านให้คู่นอนใช้ถุงยางอนามัย หรือไม่
 () Lcon1
 () Lcon2
 ไม่ใช่ เนื่องจาก ไม่ได้วางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์
 คู่นอนไม่ต้องการใช้
 อื่นๆ ระบุ.....
 ใช่ เนื่องจาก เพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

สำหรับผู้วิจัย

14. ท่านเคยตั้งครรภ์หรือไม่

() Preg1

ไม่เคย เคย ก็ครั้งระบุ.....

() Preg2

ถ้าเคยตั้งครรภ์ ท่านตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์โดยวิธีใด โปรดระบุ

() Preg3

ครั้งที่ 1.....

ครั้งที่ 2.....

2.2 พฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

คำชี้แจง แบบสอบถามจำนวน 12 ข้อ วัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตน ของให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามทุกข้อ และตอบโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของตัวนักเรียนมากที่สุด โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 4 ระดับ

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนไม่เคยมีพฤติกรรมหรือไม่เคยปฏิบัติในเรื่องนั้นๆหรือไม่ มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นบางครั้ง

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเกือบทุกครั้ง

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นทุกครั้ง สมำเสมอ

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	เป็นประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	ไม่ เคย
1	ฉันดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น ไวน์ เหล้า เมื่อไปเที่ยวกับคูรักหรือเพื่อนชาย				
2	ฉันอ่านคอลัมน์ตอบปัญหาเพศในหนังสือพิมพ์ หรือ นิตยสารต่าง ๆ หรืออ่านหนังสือหรือนิยายกระตุ้นอารมณ์เพศ				
12	ฉันหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานการณหรือสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือเพื่อนชายได้เช่น การอยู่ตามลำพังสองต่อสอง				

สำหรับผู้วิจัย

() I1

() I2

() I12

2.3 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

คำชี้แจง แบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ วัดอุปสงค์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตน
ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามทุกข้อ และตอบโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการ
ปฏิบัติของตัวนักเรียนมากที่สุด โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 4 ระดับ

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนไม่เคยมีพฤติกรรมหรือไม่เคยปฏิบัติในเรื่องนั้นๆหรือไม่
มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นบางครั้ง

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเกือบทุกครั้ง

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นทุกครั้ง สมำเสมอ

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	เป็นประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	ไม่ เคย	สำหรับผู้วิจัย
1	ฉันมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือ เพื่อนเมื่อถูก ชักชวน					()U1
2	ฉันมีเพศสัมพันธ์กับคูรักหรือ เพื่อนขณะอยู่ ในวัยเรียน					()U2
3	ฉันพูดคุยกับคูรักหรือเพื่อนเรื่องการป้องกัน การตั้งครรภ์เมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว.					()U3
10	ฉันมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชายได้ หลายคน					()U10

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเรื่องต้นทุนชีวิตของวัยรุ่น (ASSETS)

คำชี้แจง แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 48 ข้อ โดยแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า 4 ระดับ
คือปฏิบัติเป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง และไม่เคย ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามทุกข้อ และตอบ
โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับความคิดของนักเรียน

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนไม่เคยมีพฤติกรรมหรือไม่เคยปฏิบัติในเรื่องนั้นๆหรือไม่
มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นบางครั้ง

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเกือบ ทุกครั้ง

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นทุกครั้ง สม่ำเสมอ

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	ไม่ เคย	สำหรับ ผู้วิจัย
1	ฉันเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความ คุณค่า					()A1
2	ฉันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิด ความเท่าเทียมกันในสังคม เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เพศชาย/ หญิง/ เพศทางเลือก					()A2
3	ฉันกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้า เสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความ เห็นแตกต่างจากผู้อื่น.					()A3
45	ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน					()A45
46	ฉันรู้สึกภูมิใจในชีวิตเมื่ออยู่ในชุมชนของฉัน					()A46
47	ฉัน มีเพื่อนบ้านคอยสอดส่อง และดูแล พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้อยู่ใน กรอบที่เหมาะสม					()A47
48	ฉันมีผู้ใหญ่อื่นนอกเหนือจากผู้ปกครองที่ เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม					()A48

ภาคผนวก ค

แบบรายงานพิจารณาจริยธรรมการวิจัย



แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1. ชื่อวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย) ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (English) THE RELATIONSHIP BETWEEN DEVELOPMENT ASSETS AND SEXUAL RISK BEHAVIORS OF FEMALE STUDENTS AT LOWER SECONDARY SCHOOLS: PATHUM THAI PROVINCE

2. ชื่อนิสิต นางประไพศรี แสงชลินทร์

รหัสประจำตัวนิสิต 51920130

หลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

☐ ภาคปกติ

☒ ภาคพิเศษ

3. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณารายละเอียดวิทยานิพนธ์ เรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

- 1) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างการวิจัย
- 2) วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วม โครงการวิจัย (Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 3) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิต

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มีมติเห็นชอบ ดังนี้

(✓) รับรองโครงการวิจัย (Approval)

() ไม่รับรอง (Not Approval)

4) ช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูล วันที่ 15 พฤษภาคม 2553 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2553

4. วันที่ที่ให้การรับรอง: 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ลงนาม.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

- | | |
|---|---|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ศิริ ทาโต | คณะพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ คีแนน | คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา โอศรี | คณะกรรมการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย | คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา | คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล |